Volume X

No. 2

30th November, 1963

(Saturday)

9th Agrahayan, 1885 S.E.

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES

OFFICIAL REPORT

CONTENTS.

		Pages
Oral Answers to Questions	...	122-165
Short Notice Question and Answers	...	165-173
Written Answers to Questiods	...	173-174
Calling attention to a matter of Urgent Public Importance		
re: Election of Chairman to Salur Municipality	...	174-176
Business of the House	...	177
Government Bill		
The Andhra Pradesh Cooperative Societies Bill, 1963 (as reported by the Regional Committee) — Discussion not concluded.	...	178-242

PRINTED AT SWAARAJYA PRINTING WORKS, SECUNDERABAD,
FOR THE DIRECTOR, GOVT. PRINTING PRESS, HYDERABAD, A.P.

different parts of the State are under various stages of implementation.

(b) The coverage of spindles for the 18 units is 2,16,000 spindles.

(c) and (d) : The licencees are taking steps for setting up the units granted to them.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు (మైలవరం): విజయవాడలో ఒక లైసెన్సు యిచ్చినట్లు తెలిసింది. Instructions యిచ్చారు. అది ఎంతవరకు proceed అయినదో చెప్పగలరా ?

Sri N. Sanjiva Reddy : Not very satisfactory progress. They have selected a site but not purchased. They have placed order for supply of indigenous machiner y ఇంకా సైటు కొనలేదు. ఇప్పుడిప్పుడే సైటు acquire చేస్తున్నారు.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి (పుట్లూరు): Statement table మీద పెట్టుటకు బదులు Textile లైసెన్సులు యివ్వబడిన ఈ 18 మందిలో ఎంతమంది erections కు steps తీసుకున్నదీ, వారు తీసుకుంటున్న steps గురించి చెబితే we will be able to know the exact position.

Sri N. Sanjiva Reddy: Padmavati Mills, Guntur, applied for electricity. Arrangements are stated to have been made for procuring water. Applied for licence for import of machinery. Construction of factory has not begun.

Andhra Cotton Mills, Proddutur, Suryalakshmi Cotton Mills and Vijayawada Spinning Mills Ltd. etc. all the 18 are in the same position i.e., to say Import licence is awaited in all these 18 cases

కొందరు lands ను acquire చేసి buildings construction మొదలు పెట్టారు. All the 18 are same; they are awaiting. ఇంతవరకు lands ను కూడా acquire చెయ్యనివి రెండు, మూడు వున్నవి.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి : Import licenses కు apply చేసి ఎన్ని రోజులు అయింది ? Licences ఎంత త్వరగా వ సవని ఆశిస్తున్నారు.

శ్రీ యన్. సంజీవరెడ్డి : నాకిచ్చిన information ప్రకారం import licences కు apply చేశాము అన్నారేగాని, ఏతేదీల్లో apply చేసిందీ తెలియదు.

శ్రీ యమ్. పిచ్చయ్య (పాయకరావుపేట) : లైసెన్సులు పొందుటకు ఫారెన్ ఎక్స్చేంజి యిబ్బందులు వున్నవా ?

శ్రీ యన్. సంజీవరెడ్డి : ఫారెన్ ఎక్స్చేంజికి యిబ్బంది ఏమీ వుండదు. ఎందుకంటే లైసెన్సు యిచ్చినప్పుడే ఫారెన్ మెషినరీ import చేసుకోవాలని తెలుసు. అప్పుడే కొందరు జపానుకు వెళ్ళి మెషనరీకి orders place చెయ్యడం జరిగింది. డబ్బు, దస్కం వసూలుచేసుకుంటే foreign import ఇబ్బంది ఏమీ వుండదు.

శ్రీ టి. కె. ఆర్. శర్మ (కర్నూలు) : నంద్యాలలో వెంకటలక్ష్మి మిల్సుకు licence యిచ్చారు. కాని మిల్లుకు అక్కడ స్థలము కూడా లేదు. మిల్లుకొరకు వేసిన store కూడా ఎగిరిపోయేటట్లు వున్నది. దాని పరిస్థితి గురించి తెలియ జేస్తారా ?

శ్రీ యన్. సంజీవరెడ్డి : అన్నింటి మాదిరే యిదీ వున్నది. Land acquire చేశారు. Orders have been placed for import of machinery.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు : ఈ లైసెన్సులు పొందినవారు కొందరు వారి లైసెన్సులను అమ్మాలనే ఆలోచనలో వున్నారు. ఆవిషయం ప్రభుత్వానికి తెలుసా ?

శ్రీ యన్. సంజీవరెడ్డి : అంతమంది ప్రజానీకం యొక్క ఆలోచనల గురించి నేను వూహించడం భావ్యం కాదు.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు : మీ దృష్టికి వచ్చిందా ?

శ్రీ యన్. సంజీవరెడ్డి : మా దృష్టికి రాలేదు.

శ్రీ జె. యల్. యన్. చౌదరి (చీరాల) : కనీసం మూడవ ప్రణాళిక అంతానికి ఎన్ని మిల్సు erection అవుతవని అనుకుంటున్నారు.

శ్రీ యన్. సంజీవరెడ్డి : ఎన్ని అవుతవో చెప్పలేను. ఇప్పటికే దాదాపు రెండేండ్లు అయినది. మెషీనరీని import చేసుకోడానికి ప్రయత్నిస్తున్నా [illegible]

కొంతవరకూ wait చేసి చూస్తాం. అప్పటికీ ఎవరైనా నిర్మాణానికి గట్టిచర్యలు తీసుకోకపోతే వారి licences' ను రద్దుచేయవలసిందిగా కేంద్ర ప్రభుత్వానికి recommend చేస్తాను.

పి. బాపయ్య (తిరువూరు) : ఈ లైసెన్సులకు పెట్టినవారు ఎంత పెట్టుబడి పెట్టాలి ? Finance Corporation ఎంత అప్పు యిస్తుంది ?

శ్రీ యన్. సంజీవరెడ్డి : నేను అన్నింటిగురించీ వివరాలు చెప్పలేను, Loans కు apply చేశాను. కొన్నింటికి 5 లక్షలు అప్పులు యివ్వాలని అనుకుం టున్నట్లు విన్నాను. నాకు direct గా information లేదు.

OFFERS FROM PRIVATE PERSONS TO START INDUSTRIES

82—

* 1062 (4715) Q.—*Sri Md. Ismail* [*Put by Sri A. Ramachandra Reddy* (*Bhongir*)] : Will hon. the Chief Minister be pleased to state:

(a) whether the Government have received any offers from the private persons and Industrialists of other States to start industries in this State ; and

(b) if so, the steps taken by the Government to utilise the same ?

Sri N. Sanjiva Reddy :—

(a) Yes, Sir.

(b) This Government render all possible assistance in acquiring the required land, supply of water, and Power procurement of construction materials, machinery, financial assistance etc.

శ్రీ ఏ. రామచంద్రారెడ్డి : కొంతమంది private persons భువనగిరిలో సిమెంటు ఫ్యాక్టరీని స్థాపించదలచినట్లు వారికి లైసెన్సు యిచ్చినట్లు తెలిసింది ఇప్పుడు ఏ stage లో వున్నదో చెప్పగలరా ?

శ్రీ యన్. సంజీవరెడ్డి : నేను direct గా చెప్పలేను. Separate question వేయండి.

శ్రీ జి. సి. వెంకన్న (ఉరవకొండ): ఏ రాష్ట్రీలవారు పరిశ్రమలను స్థాపిస్తామని తెలిపారు? ఆ వ్యక్తుల పేర్లు ఏవో చెప్పగలరా?

శ్రీ యన్. సంజీవరెడ్డి: వ్యక్తుల పేర్లు తెలియదు. కంపెనీల పేర్లు చెబుతాను. 1. Messrs. Jai Engineering Works Ltd., Calcutta; 2. Messrs. Indian Detonators, Delhi; 3. Messrs. East India Plastics, Calcutta; 4. Messrs. Sreerama Mills, Bombay, ఇంక కళింగా Pig iron Factory వారు లైసెన్సును రద్దుచేసుకున్నారు.

A. P. INDUSTRIAL DEVELOPMENT CORPORATION

83—

* 1059 (4704) Q.—*Sri Md. Ismail* [*Put by Sri Viswanatha Reddy*]: Will hon. the Chief Minister be pleased to state;

(a) whether the appointment of Chairman to the A.P. Industrial Development Corporation was made; and

(b) If so, his name?

Sri N. Sanjiva Reddy :—

(a) Yes, Sir.

(b) Shri A. V. Bhanoji Rao.

శ్రీ జి. విశ్వనాథరెడ్డి: క్రొత్త Chairman గారి term ఎంత? పాత Chairman term $2\frac{1}{2}$ సంవత్సరాలు అన్నారు. వీరికి కూడా ఆవిధంగానే చేశారో? లేక మార్పు జరిగితే అందుకు కారణం ఏమిటి?

శ్రీ యన్. సంజీవరెడ్డి: ఒక్క సంవత్సరం టెరమ్ పెట్టారు. మార్పు ఏమీ చేయబడలేదు. ఇంతకు ముందున్న అధ్యక్షులవారికి ఒక టరమ్ అంటూ ఏమీ లేదు. Appoint చేసేటప్పుడు ఏ ఉద్దేశంతో ఎంత కాలం చేశారో నాకు తెలియదు. కాబట్టి ఎన్నేండ్లయినా వుండవచ్చు ఎప్పుడైనా తీసివేయవచ్చు, ఎందుకలా చేశారో నాకు తెలియదు. వీరికి మాత్రం ఒక సంవత్సరం టైము యివ్వబడింది.

ఏ పార్టీకి చెందినవారో నాకు తెలియదు. Chamber of Commerce కు Chairman గా వుండేవారు. కాబట్టి వారిని వేయడం జరిగింది. శ్రీ రామ కృష్ణా మొదలగు industrialists ఏ పార్టీకి చెందినవారో నాకు తెలియదు. వారు మీ అధికారంలో వుంటె మీ పార్టీ. మేము అధికారంలో వుంటే మా పార్టీ. అలాంటివారిని ఏదో ఉద్దేశ్యంతో గాని ఏ Party basis మీదగాని వేయ లేదు. పరిశ్రమలకు ఏమైనా ఉపయోగపడుతారనే విషయం చూచి వేశాం గాని పార్టీ దృష్టిలో వేయలేదు.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం : అధ్యక్షా, నేను అడిగేది Chairman of the Corporation ను పార్టీ దృష్టిలో వేశారా అని కాదండి. Opposition నుంచి దీనిలో ఎవరినైనా వేశారా అని.

శ్రీ యన్. సంజీవరెడ్డి : లేదండి. Chairman ను Party దృష్టిలో వేశామా అని కాదు. గవర్నమెంటుతో కొంచెం connected will తో వుంటె కార్యక్రమం జరపడానికి ఉపయోగపడుతుందన్న ఉద్దేశ్యంతో ఓక పెద్దమనిషిని వేశాంగాని పార్టీదృష్టితో కాదు.

శ్రీ కె. గోవిందరావు (అనకాపల్లి) : అధ్యక్షా, Industrial Development Corporation కు Chairman ను ఎన్నుకోవడంలో పెద్దలు కాబట్టి వారిని వేశారు. దానికి requisite qualifications ఏమైనా వున్నవా ?

శ్రీ యన్. సంజీవరెడ్డి : దీనికి University degrees ఏమీ అక్కర లేదండి. పని బాగా జరుపుతారనే విశ్వాసం ప్రభుత్వానికి కలిగితే వారిని వేశారు.

శ్రీ పి. బాపయ్య : అధ్యక్షా, Industries కు సహాయం చేయడం అంటె Loans యిస్తారా ? లేక Shares Purchase చేస్తారా ?

శ్రీ యన్. సంజీవరెడ్డి : కొంతవరకు Shares కూడా Purchase చేస్తారు. Token గా 5% అని 10% అని Purchase చేస్తే వారికి encouragement యివ్వడానికి వీలు వుంటుంది.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ (మంగళగిరి): అధ్యక్షా, ఈ Industrial Development Corporation లో Private Sector కు చెందిన వ్యక్తులు చాలమంది ఉన్నారు. వారికి పరిశ్రమలు ఎక్కువగా ఉన్నాయి. వారివల్ల మన State sector industries దెబ్బతింటాయి. కాబట్టి ప్రత్యేకంగా వారినే ఏరి వేయడం నష్టంకదండీ ప్రభుత్వానికి ?

శ్రీ యస్. సంజీవరెడ్డి : మన ఆఫీసర్సు కూడా ఉన్నారు. Syed Ali-khan, Abbasi, B. h. Oats, Industries Director, మొదలగువారు ఉన్నారు. Syed Ali కు బదులు Secretary to Industries department ఉన్నారు. అందుచేత మనవారు కూడా అందులో ఉన్నారు.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం : అధ్యక్షా, పెద్దమనిషిని చూసి వేశామని అన్నారు. ఇటువైపు ఎవరూ పెద్దమనుష్యులు కనిపించడంలేదా ?

శ్రీ యస్. సంజీవరెడ్డి : చాలమంది ఉన్నారు. అందుకే మాకు కొంచెం యిబ్బంది అయింది. చాలమంది ఉన్నప్పుడు ఎవరిదగ్గరికని పోవడం ? ఉన్నవారి నుంచి ఒకరిని ఏరుకున్నాం.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : అధ్యక్షా, ఇదివరకటి గవర్నమెంటు Chairman అది term of office ఎంతవరకు నిర్ణయించారో తెలియదు అన్నారు. 12-6-62 నాడు ఒక G. O. issue చేస్తూ అప్పటికి వున్న non-official members రద్దు అయిపోయారనీ, I. J. నాయుడు, అబ్బాసీమాత్రం వుంటారనీ నిర్ణయించారు. ఆతరువాత 5-6-63 న దాదాపు సంవత్సరం కావస్తున్న time లో, time నిర్ణయించి తారీఖుతో సహా G. O. యిచ్చారు. యీ చెయిర్ మెన్ duration 2 సం॥ 6 మాసాలు అని నిర్ణయించారు. 2 సంవత్సరాల 6 మాసాలు అని నిర్ణయించడంలో sanctity ఏమిటి వుంది ? లేకపోతే ప్రెసిడెంటుకు (చెయిర్ మెన్ కు) గవర్నమెంటుకు differences of opinion వచ్చినప్పుడు వారిని terminate చేయడానికి వీలుగా another man కు వీలుగా ఉండేటట్లు తారీకుతో సహా 2 సంవత్సరాల 6 మాసాలు అని నిర్ణయించారా ?

శ్రీ యస్. సంజీవరెడ్డి : ఆయనగారే కాదు, ఇతర members కూడా ఉన్నారు. ఇప్పుడే కాదు. అప్పుడు కూడా వుండినారు. హుస్సేయిన్ జకీర్ రామకృష్ణ-దేశాయి మొదలైనవారు non-official side నుంచి వుండినారు. కాని ఒక term లేకపోవడంవల్ల దానిని కొత్తగా reconstitute చేస్తే బాగుంటుందని వారంతా అంగీకరించారు. Secretariat ను contact చేసినట్లు వుంటుంది. నేనయితే contact చెయ్యలేదు. ఇందులో ఏదో ప్రమాదం ఉన్నదని గోపాలకృష్ణయ్యగారు యింకోరకంగా భావించి ఉండవచ్చును. నేను contact చేయడంగాని వారికి సలహా యివ్వడంగాని చేయలేదు. సలహా పుచ్చుకోలేదు. 2½ years అంటే నేనేం చెప్పగలను. మొదటినుంచి contact చేస్తూనే ఉన్నారు ఎందుకు term లేకుండా పోయింది ? ఈవిధంగా term fix చేయకుండా వదిలేస్తే unceremonial గా ఉంటుందేమో బాగుండదేమో అనుకున్నారు.

Reconstitute చేస్తామంటె అంగీకరించారు. వీరంతా అంగీకరించారు. కాని వారుమాత్రం అంగీకరించ లేదని వీరువారు నాకు తెలిసింది. అప్పుడు ఆయన term notify చెయడం జరిగింది. అప్పటికి ఎంతకాలం అయితే అంతకాలం గాని 2½ years అని గాని 3 years అని question లేదు. Notify చేసేవాటికి ఎంత అయితే అంతకాలంలో ఆ term అయిపోయింది. అయితే యిది కొంచెం unfortunate అని చెప్పుతున్నాను. నేను అంతకంటె ఎక్కువ చెప్పదలచుకోలేదు.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం: అధ్యక్షా, అదేసమయంలో ఒక company కి guarantee యివ్వ విషయం రావడం ఆ పాత Chairman దానికి object చేయడం కూడా అదే సమయంలో జరిగింది. కదండీ?

శ్రీ యన్. సంజీవరెడ్డి: విశ్వనాథంగారికి కొంత తెలియకపోవడం ఆశ్చర్యకరం. తెలియకుండానే వారు mislead అయ్యారేమో. చెయిర్ మెన్ గారే యీ కంపెనీకి మనం loan యిచ్చితీరాలని గట్టిగా వాదిస్తే ప్రభుత్వం reject చేయడం జరిగింది. ఆ information విశ్వనాథం గారికి తెలియకపోవచ్చును. దానికి కారణం ఇప్పుడు వున్న Directors మొదలగు వారిపైన ప్రభుత్వానికి విశ్వాసం లేకపోవడంవల్ల యివ్వవద్దు అని చెప్పడం జరిగింది. అనతల మళ్ళీ ధర్మతేజ కంపెనీ వారిని కూడా కూడగట్టుకొని చేస్తామన్నారు. ఢిల్లీప్రభుత్వంకూడా 20 కోట్ల రూపాయలవరకు ధర్మతేజా shipping company కి హామీ యివ్వడం జరిగింది. అంటె 20 కోట్ల రూపాయ లకు guarantee యిచ్చింపున్నమాట. మనం యిచ్చింది కొన్ని లక్షలుమాత్రమే. Guarantee యిస్తే మన రాష్ట్రానికి పనికివస్తుందనే యిచ్చాం. దానికి members అంతా అంగీకరించినారు. కాని ఒక్క chairman మాత్రం disagree అయ్యారు. అప్పటికి వున్న members అందరూ కూడా అంగీకరించారు.

శ్రీ జి. సి. వెంకన్న: అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రిగారు సెలవిస్తూ ఇటువైపు పెద్దమనుష్యులు ఉన్నారు కాని ఎవరిని తీసుకోలేదన్నారు. ఎవరిని తీసుకున్నా మాకు సంతోషమే. ఇటువైపునుండి ఎవరినైనా తీసుకోడానికి ఆలోచిస్తారా?

శ్రీ యన్. సంజీవరెడ్డి: అధ్యక్షా, తప్పకుండా ఆలోచిస్తాం. కాకపోతే వచ్చిన బాధ ఏమంటే ఒకరే chairman. అందుచేత ఆ పదవికి అందరిని తీసుకోడానికి వీలులేదు. ఇప్పుడు తీసుకున్నవారు మంచివారనే అనుకుంటున్నాను.

శ్రీ టి. కె. ఆర్. శర్మ: అధ్యక్షా, Republic Forge Company కి యివ్వవలసిన application విషయంలో chairman గారు మాత్రం అభిప్రాయం భిన్నంగా వెలిబుచ్చారని చెప్పాము, ఇప్పుడే ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పుతూ, అదే కారణంతో వారి term ను 2½ సం॥లలో ముగించడం జరిగిందా?

శ్రీ. యన్. సంజీవరెడ్డి: అది కాదేకాదు. వారు Recommend చేశారు. అప్పుడు ఏదైనా తగాదా వచ్చిందా? అది కారణంగా గుర్తించుకుంటే గుర్తించుకోవచ్చు. వారు recommend చేశారు. తీర్మానంకూడా pass చేశారు. ఇప్పుడు తీసివేశారనే కోపంతో కథలు సృష్టించుకుంటె సృష్టించుకోవచ్చును. కాని వారు అధ్యక్షులుగావుండి recommend చేసినా తీర్మానాలు ప్రభుత్వం దగ్గర ఉన్నాయి. అధ్యక్ష మహాశయా, అంతకంటే దీనిగురించి అధికంగా చెప్పదలుచుకోలేదు. దీనికి ఒక political colour యివ్వడానికి ప్రయత్నంచేస్తుండడం unfortunate అని చెప్పగలను.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య: అధ్యక్షా, ఈ term fix up చేస్తు G.O లో నేటికి రద్దుఅవుతుందని చెప్పారా? లేక 2 సం 6 మాసాలు term అని చెప్పవలసిన అవసరం ఏమి ఏర్పడింది?

శ్రీ. యన్. సంజీవరెడ్డి: అధ్యక్షా నేను యింకొక రహస్యం చెప్తున్నాను. నేను మద్రాసు నుంచి ఢిల్లీకి పోతున్నాను. 25 నిమిషాలసేపు హైదరాబాదు Aerodrome లో ఆగాను. నాదగ్గరికి Industries Secretary, Chief Secretary వచ్చి పరిస్థితి యీవిధంగా వుంది ఏమి చేయాలి. వారు refuse చేస్తున్నారు. Aerodrome లో సంతకం పెట్టాను. అధ్యక్ష మహాశయా, అందుచేత on my way to Delhi from Madras I had to sign, నేను కామరాజ్ గారు పోతూవుంటే మాకు Dinner తెచ్చారు. ఆ 25 నిమిషాలలో నాకు file యిస్తేతంసకము పెట్టాను. అప్పటికి ఎన్ని నెలలు అయిందో అంతే. అంతేతప్ప దానిని ఏదో పరిశీలనచేసి బసిరెడ్డిగారు అధ్యక్షులుగావుంటే ఏదోప్రమాదం వచ్చి కొంప మునిగిపోతుందని అనుకొని చేసిందికాదు. Aerodrome కు file తెచ్చారు. అంతా అంగీకరించినా యీయన పోడానికి అంగీకరించలేదు అంటే సంతకం పెట్టాను. అంతేకాని ఏదో కోపంవుండి చేసింది కాదు. This is the position, but if anybody wants to attribute anything, I have no further answer to give.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య: అధ్యక్షా ముఖ్యమంత్రిగారు నాకు కొంత misapprehension వున్నదేమో అన్నారు. దానిని తొలగించడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. నేను కోరేదేమంటే వారు ఉండగా ధర్మతేజా కంపెనీకి యివ్వాలని వారు వ్రాసింది ప్రకటించినట్లయితే మాకు misapprehension ఉండదు, యింకొక Point ఏమంటే.........

శ్రీ యన్. సంజీవరెడ్డి: అధ్యక్షా, మరిచిపోయాను ఇదికూడా answer చేయనివ్వండి. ధర్మతేజా కంపెనీవారు కొనుక్కున్నారు. వారు start చేయతే

కపోతే యింతకుముందు ఎవరో మఖసూన్ పి. యస్. రావు I.C.S. మొదలగు వారు వుండేవారు. మిగిలిన పేర్లు నాకుతెలియదు. Important పేర్లు 2 చెప్పాను. చాలుననుకుంటాను, సభ్యులకు తెలియటానికి. Government said 'no' we are not prepared to guarantee. మాకు ఆ Directorate పై confidence లేక పోయింది. వారిపై విశ్వాసం ఉండడమా లేదా అన్నది it is our own concern. మొదట కంపెనీపై విశ్వాసం, లేక పోవడంవల్ల the Government said 'no' ఆ తరువాత యింకొకరిని ధర్మ తేజాగారిని కలుపుకొని యింకా కొంతమంది పెద్దవారిని కలుపుకొని బాగాడబ్బు వుండి satisfactory గా వారి position వుందని ప్రభుత్వం భావించినప్పుడు ఆ కంపెనీకు మార్చినారు యీ license. License మార్చక ముందు P.S. Rao వగైరాలు వున్నప్పుడే బసిరెడ్డిగారు గట్టిగా recommend చేశారు. అప్పుడు చేసిన తీర్మానంకూడా ప్రభుత్వం దగ్గర వుంది.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య: అధ్యక్షా — అంటే autonomous board గా లేదన్నమాట. గవర్నమెంటు decision ఆ బోర్డు నడుపుతుందా ? ఆ బోర్డు decision ప్రకారం గవర్నమెంటు నడుస్తుందా ?

శ్రీ యన్. సంజీవరెడ్డి : Board కు autonomy యివ్వడంలో మాకు ఎటువంటి ఆక్షేపణ లేదు. Government guarantee యివ్వవలసి వచ్చింది, because it is our own concern, It is not your opinion but our opinion that counts, అందుకుగాను వచ్చింది తగాదాఅంతా. కేంద్రానికి guarantee యివ్వాలి. లేకపోతే వారు ఎవరికి యిచ్చుకుంటే మాకు ఎందుకు ? ఎవరికి యివ్వకపోతే మాకు ఎందుకు ? Government must also give guarantee. Otherwise the French Government does not accept. బసిరెడ్డిగారు recommend చేశారు, గాని యిది ఒక Corporation మాత్రం guarantee యిస్తే చాలదు. Counter guarantee కూడా కావాలి. అది ఒక French Company వారి పరిశ్రమ. గవర్నమెంటు guarantee యిస్తే తప్ప వారు అంగీకరించరు. అందుచేత We are a party to it అని చెప్పాలి.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : అధ్యక్షా కార్పొరేషన్ ఏదైనా చేయడానికి Government యొక్క concurrence కావాలా ?

శ్రీ యన్. సంజీవరెడ్డి : I do not know Sir. నాకు అంతబాగా యీ business తో పరిచయంలేదు. అది Foreign Company. కొంత పెద్దమొత్తం కాబట్టి గవర్నమెంటు వుండాలి; ఈ Company status ఏమిటో గవర్నమెంటు

చెప్పాలి. అది Foreign Company కాబట్టి గవర్నమెంటు Guarantee వుండాలి. Local గా loans యివ్వడం అంటే Corporation యిచ్చుట వుంటుంది. We hav eto deal with France. ఆ కంపెనీకి ఈ Judicial Corporation మొదలైనవాటిపై అంత reliability వుండక పోవచ్చు.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాధం : వచ్చిన పెద్ద ఇబ్బంది ఏమిటంటే వారికి తెలిసినవి మాకు తెలియవు. అందుచేత అడుగుతూ వుంటాము. మేవరు మాకకపోతే ఎట్లా ? తెలిసినవన్నీ సరిగాచెప్పేస్తే ఏమీ తగవు లేదు. అందులో "When this proposal came up before me on May 30th, I raised an objection and recorded my dissenting note that the condition will not be relaxed unless the applicant was at least prepared to offer adequate security." వారు దాని తరువాత గారంటీ ఒప్పుకోవడానికి share capital raise చేయాలని ఒక condition మొదట వ్రాసినారు. అయితే ఆయన అన్నాడంటే తప్పేనా ?

శ్రీ యస్. సంజీవరెడ్డి : నూటికి నూరు పాళ్ళు కరెక్టు.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాధం : అది కరెక్టు అయితే వీరి recommendation మీద ఇదంతా జరిగిందని ఎలా చెప్పారు?

శ్రీ యస్. సంజీవరెడ్డి : మళ్ళీ పొరబడు తున్నారు. ముందు పేర్లతో సహా చెప్పాను. పి. యస్. రావు గారు, మహమూద్ గారు ఉన్నపుడు recommend చేశారు. వారు అది వినలేదు. అప్పుడు వారు స్టేట్ మెంట్ చదువుకుంటున్నారు అందువల్ల వినలేదు.

Mr. Speaker: When Mr. Basi Reddi was Chairman previously. he had recommended.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాధం : ఆ dates ......

శ్రీ యస్. సంజీవరెడ్డి : Dates వారు చదువు కుంటున్నటువంటి Statement లోనే ఉన్నాయను కుంటాను. నాదగ్గర ఇప్పుడు లేవు. If the hon. Member wants, he may put a saparate question.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాధం : అది ఎప్పుడు recomend చేశారో ఆ minutes table మీద పెట్టేస్తే సరిపోతుంది.

Sri N. Sanjeeva Reddy. A separate question may be put.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు : బోర్డు ఒక పర్యాయం recommend చేసినదన్నా ధర్మతేజాగారు లేనప్పుడు Board recommend చేసింది. ధర్మతేజాగారు తీసుకున్న తరువాత Complete గా shares అన్నీ కొన్నతరువాత చేయాలని చెప్పి నటువంటి రిజల్యూషన్ ఉన్నదని మంత్రిగారు చెబుతున్నారు. అయినప్పుడు అది కాకుండానే గవర్నమెంటు ఎందుకు హామీ ఇవ్వవలసి వచ్చింది. ఇప్పుడు సరైనదని గవర్నమెంటు అనుకున్నదా ?

శ్రీ యన్. సంజీవరెడ్డి : మాకు ఒక ఆశవుంది. ఇది గారంటీనే. మనము ఒక అణా యివ్వడం లేదు. Let the members be clear about it. ఇందులో ప్రభుత్వం డబ్బు ఇవ్వడమనేది లేదు. It is only a Guarantee, Sir, Let it be very clear. అందులో ఇంకో allegation కూడా ఉన్నదండి. వాళ్ళు అడగలేదు కాని నేనే సమాధానం చెప్పాలి. మంత్రులకు సంబంధించిన వాళ్ళు కొందరు ఉన్నారు. చల్లపల్లి రాజా గారి కుమారుడు కాని, అప్పారావు గారి తమ్ముడు కాని వాళ్ళంతా డైరెక్టర్లు కాబట్టి ఇది ఏమి అన్నారు. అదిలేదు అధ్యక్షా ! ధర్మతేజాగారు ఇప్పుడు ఇండియాలో పెద్ద ఎత్తున వ్యాపారం చేస్తున్నారు. ఢిల్లీగవర్నమెంటు వారు 20 కోట్లకు గారంటీ ఇస్తే మేము కొన్ని లక్షలకు ఇస్తే ఇబ్బంది లేదని, ఈ ఇండస్ట్రీ start కావటానికి అవకాశాలున్నాయని, ప్రతి దానికి లైసెన్సును కోరడమేగాని, ఏది start కాలేదనే అభిప్రాయం ఉండడంవల్ల ధర్మతేజాగారికి కొంచం foreign contacts ఎక్కువగా ఉన్నాయి. పెద్ద Shiping Company పెట్టినారు. 20 కోట్ల లోన్ సంపాదించినారు కాబట్టి Finance Corporation వాళ్ళు ఇచ్చే గారంటీకి గవర్నమెంటు Counter Guarantee ఇచ్చాము. Finance ప్రభుత్వానికి విశ్వాసం కలిగేటందుకే ఈ గారంటీ Let every Member and the public understand that there is no money involved.

AMOUNT OUTSTANDING TOWARDS OLD CLAIMS

85—

* 940 (2224) Q.—*Sri K. V. Narayana Reddy* [*Put by Sri T. Nagi Reddy*]: Will the hon. Minister for Finance and Co-operation be pleased to state :

(a) the amount outstanding as on 31-3-1962 towards old claims of Government; and

(b) the reasons for not having recovered so far?

The Minister for Finance and Co-operation (Sri K. Bradmananda Reddy): "It is difficult to answer this question as the nature of claims of Government has not been indicated. Government claims fall under numerous categories, such as, short-term and long-term loans to Agriculturists for various purposes, loans to co-operative societies, loans for digging wells and buying cattle and agricultural implements, loans for development of industries, loans for house-building and acquisition of house-sites, arrears of taxes; etc. In the circumstances, therefore, it is very difficult to answer such a general question".

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి : మనకు రావలసినటువంటి బాకీ ఎంతో మనకు తెలియకపోతే మన State Finance మనము ఎట్లా adjust చేసుకుంటామండి.

Sri K. Brahmananda Reddy : The question is about the amount outstanding as on 31--3--1962 towards the old claims of the Government. It is very difficult to answer that. కావాలంటే ఒక సంవత్సరము టైము ఇస్తే ఇవన్నీ gather చేస్తాము.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి : ఇంత old claims ఉన్నవని తెలుసుకున్నప్పుడు వాటిని collect చేయటానికి పూనుకోవాలి కదా ? ఎంత రావాలో తెలియనపుడు కొందరు ఇవ్వకుండా పోతారు కదా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి : Impossible Sir, ఇవ్వకపోవడమనే ప్రశ్న arise కాదు. ఆ డిపార్టుమెంటుకు సంబంధించి ఈ డిపార్టుమెంటుకు నేను ఇప్పుడు చెప్పినట్లు agriculture, Co-operation, house building loans ఇతర industrialists కు ఇచ్చినవి వగైరా ఉన్నాయి. ఇవి రకరకాలుగా ఉంటాయి ప్రతి డిపార్టుమెంటు ఎప్పుడు due అయితే అప్పుడు వసూలు చేసుకుంటూ వస్తుంది.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి : ప్రతి డిపార్టుమెంటు ఎలాగూ వసూలు చేస్తుంది. కాబట్టి వాళ్ళకు ఒక account అనేది వుంటుంది. అయినపుడు ఒక్కొక్క డిపార్టుమెంటులోను మొత్తము ఎంత వసూలు కావాలనేది కూడా ఈ మొత్తాలన్నీ కూడితే మనకు రావలసినది ఎంతో తెలుసుకోవడం అంత కష్టమైన పని కాదుకదా. Accounts ఏవైనా miss అయినాయి అనే భయము ఉన్నది కాబట్టి, accounts అన్నీ ఉన్నాయి, miss కాలేదని గవర్నమెంటు గారంటీ యివ్వగలరా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి : Accounts ఏమాత్రము miss కాలేదు.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి : అయినప్పుడు ఇప్పుడు సాధ్యంకాక పోయినా ఇక వారం రోజులలో ఈ సెషన్ close అయ్యేలోపుగా మొత్తం ఏ డిపార్టుమెంటులో ఎన్ని loans ఉన్నాయి. వాటి మొత్తము ఎంత అనేది Table మీద పెట్టగలరా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి : వేరే ప్రశ్న వేస్తే next session కు వచ్చేటట్లు చూస్తాము.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి : Difficulties ఏమిటో వాస్త explain చేయగలరా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి : ఎట్లాగండి. Agricultural loans కు ఇచ్చి నాటు కొన్ని కోట్ల రూపాయలు, ఎక్కడెక్కడ ఎంతెంత యిచ్చినారు, ఎంతదాని లో వసూలు అయినది, co-operation కు ఎంత ఇచ్చినారు. ఎంత వసూలు అయినది ఎంతమంది industrialists కు ఎన్ని industries కు ఎక్కడెక్కడ ఇచ్చినారు ఎంత వసూలు అయినది లేకపోతే house sites కు ఎంత ఇచ్చినారు, ఎంత వసూలు అయినది, లేకపోతే arrears-arrears కు సంబంధించి మాదగ్గర లెక్క ఉన్నదనుకోండి. ఇవన్నీ consolidate చేసి ప్రతి డిపార్టుమెంటు దగ్గరనుంచి ఇదివరకు ఇచ్చినటువంటివి ఎంత వసూలు అయినది ఎంత యివ్వ వలసి ఉన్నది ఇవన్నీ తెప్పించు కోవాలంటే వారం రోజులలో అయ్యేవని కాదు.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి : ఇక్కడ అడిగిన ప్రశ్న 31—3—62 నాటిది. 1963 సంవత్సరములో నవంబరు తేదినాడు అడగ లేదు. 31—3—62 నాటికి మొత్తము ఉన్నటువంటి old claims ఎంత అని ప్రశ్న. అంటే ఒక సంవత్సరానికి పైన మనకు ఏదైనా వసూలు అయినది ఉంటే అది జమకడుతూవుంటే మొత్తము ఎంత వసూలు అయినది ఎంత ఉన్నది అనేదానికి సంబంధించి annual report ప్రతి డిపార్టుమెంటులోనూ ఉన్నదా లేదా. ఉండేటట్లైతే తప్పని సరిగా ఆ amount calculate చేసి House ముందు పెట్టటానికి వచ్చిన నష్ట మేమి ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి : నేను ఇదివరకు చెప్పాను. మళ్ళీ time waste చేయ దలుచుకోలేదు.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి : Evaluation ఉన్నదా లేదా అనేది తెలుసుకోవడం house కు చాలా అవసరం: house grant చేయడానికి అధికారం ఈయడమే కాకుండా ఇచ్చినటువంటి loans ను ఎట్లా వసూలు చేస్తున్నారో తెలుసుకోవడా

నికి హక్కు అధికారము House కు ఉన్నది కాబట్టి దానికి సంబంధించిన లెక్కలు పెడుతున్నారు అనేటట్లైతే గత సంవత్సరం, సంవత్సరన్నర క్రితం పరిస్థితి ఏమిటి అని అడిగినటువంటి ప్రశ్నకు నవంబరులో సమాధానం చెప్పటానికి వచ్చినకష్ట మేమిటి what is the difficulty? If there is such a difficulty, can I take it that the Government wlll never be able to give the old accounts.

Mr. Speaker : May I know when this question was sent to the department?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి : వారు ఒక fundamental mistake చెప్పుతున్నారు. 31-3-92 కు అడిగాము కాబట్టి అంటున్నారు. అసలు ప్రశ్న ఎప్పుడు అడిగారు అనేది relevant గాని, మరి 31-3-62 కు అడిగారా, 31-3-61 కి అడిగారా అనేది absolutely irrelevant. The point is "when was the question put. ఈ question కు old claims అన్న omnibus గా వేసేస్తే claim of the Government ....., as I have already read, Sir, these are only illustrative, these are not exhaustive, claims fall under different heads and it is very difficult to cover. For instance, house building societies ఉన్నాయనుకోండి, రాష్ట్రం మొత్తంమీద వందలకొలది ఉంటె, వాటన్నింటికి ఎన్ని loans ఎప్పుడెప్పుడు ఇచ్చారు. ఎంతెంత recover చేశారు, it is not a small matter to be covered. Therefore if you want sufficient information, I will take sufficient time; కనుక, దీంట్లో కూడా, ఒక విధంగా కొన్ని heads ఇచ్చిఉన్నట్లయితే, I can make specific reference. దీనికి it needs a lot of trouble. If you want, I will try to get as far as I can. It requires lot of time.

శ్రీ ఎ. రామచంద్రారెడ్డి: ఈ Cooperative Societies యొక్క అధ్యక్షులు చాలామంది కొన్ని వేల రూపాయలు దిగమింగారనిఅనేక సందర్భాలలో Assembly నుంచి సెలవిచ్చారు. ఈ సందర్భంలో ఈ లెక్కలన్ని బయటపెట్టితే ఆ బండారమంతా బయటపడుతుందని భావించి దీనికి సమాధానం ఇవ్వడానికి వెనుకముందాడుతున్నారని అనుకోవచ్చునా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి : Cooperative societies కి share capital కు ఇస్తున్నాము, కొన్ని bad debts కు ఇస్తున్నాము, Reserves కు ఇస్తున్నాము, godowns కు loans ఇస్తున్నాము, ఇంకా అనేకరకాలుగా loans ఇస్తున్నాము. All these fall under different heads. As and when they are over due, they are collected.

శ్రీ ఇ. అయ్యపురెడ్డి (మిడుతూరు): ఈ ప్రశ్నకు సమాధానం కావాలంటే 20 జిల్లాలలో ఉన్నటువంటి, అన్ని heads of Departments కూడా answer చేయవలసియుంటుందా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి: 20 జిల్లాలలోను Government help all sections under our State control వీటన్నింటికి అన్ని sectors నుంచి, అన్ని districts నుంచి, అన్ని తాలూకాల నుంచి కూడా information రావాలి.

శ్రీ బి. హెచ్. నాగభూషణరావు (వరంగల్): గత financial year end కు అంటే, గత మార్చి నెలవరకు ప్రతి Department యొక్క బిల్సు తీసుకొంటారు. ఎంత మనకు బాకీలు ఉన్నాయి, ఇంకా ఎంత మనకు రావాలి, ఎంత మనము ఇచ్చాము అని లెక్కలు తీసుకొంటారు. దాని abstract నుంచి మాకు ఏమైనా information supply చేయగలుగుతారా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి: నేను ఇదివరకే answer చెప్పాను. మనకు ఎంత అప్పు ఉన్నదనేసంగతి ఇదివరకే చెప్పాను కనుక ఏవైతే loans ఇస్తామో, agricultural purposes కు దాని, ఇతర వాటికి గాని, they are all our assets.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ: అయ్యపురెడ్డిగారు అడిగిన ప్రశ్నకు సూటిగా సమాధానం రాలేదు. ప్రతి Department కు ఈ head క్రింద consolidated figures ఉంటాయా, లేదా అనేది సూటిగా answer చేయలేదు. అది చెప్పాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి: ఈ heads క్రింద అనేటటువంటిదేమీ ఉండదు. వేరే Whatever is done to the Government ఉంటుంది. ప్రతి Department head ను అడిగి ఇవన్నీ collect చేసి, gather చేసి, consolidated గా information ఇవ్వాలంటే, time పడుతుంది.

Mr. Speaker: The hon. Minister for Finance only wants time for collecting the information. Otherwise he would not be in a position to give all the information within a week. It is not as though he is trying to avoid answering the question. He only wants time for placing the full information before the House:

Sri T. Nagi Reddy: After all the Government takes loans and advances loans. There must be some way of finding out what our actual advances are and what

actually we have taken from others. It is a consolidated figure of what we have advanced and what we have got from others as loans. Unless that consolidated figure, after one and-a-half year is not available, how is it that we or the Government is functioning. Even an ordinary person must know. తాను ఇచ్చినటువంటి అప్పు ఎంత, తనకు ఇచ్చినటువంటి అప్పు ఎంత, అనేది తెలియకపోతే ఎట్లా? కాబట్టి గవర్నమెంటు చెప్పినంత కష్టంగా ఏమీ ఉండదని అనుకొంటున్నాను. "Advances claims అనేటటువంటివి ప్రతిబక్కరికి ఉంటనే ఉంటాయి. Quite a number of times we have found in the public Accounts Committee and in its reports that in respect of a good number of claims files are not available or files are missing. That is a common feature. Therefore, if such a consolidated account is not kept year after year, then I am afraid, the Government has not proper accounts and we will find that more and more files are missing, and that will be the greatest trouble for us.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి: చాలా పొరపాటండి. ఎక్కడనుంచో loans తీసుకుని, అన్ని loans ఇస్తున్నామని కాదు. మనము loans తీసుకుంటె, కొన్ని మన purposes కు గాను తీసుకొంటున్నాము. నాగార్జునసాగర్ కు loans తీసుకొంటున్నాము. It is not as if whatever is borrowed, is passed on to some body. It is not that. If he means that, it is wrong. తరువాత Public borrowing అనుకోండి లేక Government of India నుంచి తీసుకొనేటటువంటిది అనుకోండి, అనేకమైన assets create చేసుకొంటున్నాము, for projects, for power for Schools and Colleges, and so many other things, and there are several ways by which Government help Institutions. Agriculturists కు loans ఇస్తున్నాము, wells కు ఇస్తున్నాము. ఇవన్నీ ఉన్నాయి. ఇవన్నీ consolidate చేయాలంటె time అవుతుందని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి: Time అవుతుందనే మాట వాస్తవమే. నేను కాదనను. ఎందుకంటె, ఒకసారి చేయవలసి వస్తే time అవుతుంది. But is there no method for the Government by which such an account is prepared in every department, year after year, so that we would know at the end of the year or at the end of six months that from each department,

Industries department, Agricultural Department, etc. our claims are so much? Because we would like to know after six months or after the close of the financial year what our total claims are. Have we not been doing it at all?

Sri K. Brahmananda Reddy: No, Sir, I require time.

Mr. Speaker: I do not think I can allow any more supplementaries. I have hardly 20 minutes more and there are as many as 20 questions yet to be answered. If the Members are not prepared to ask supplementaries, I will allow some more time.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : ఒక విషయం ముఖ్యంగా అడుగుతున్నా నండి. ఇతర States నుంచి మనము విడిపడినప్పుడు, వాళ్లు మనకు కొంత ఇవ్వాలని, మనము వాళ్ళకు కొంత ఇవ్వాలని, assets and liabilities తేల్చారు. మనకు కొన్ని claims ఉన్నాయి. ఆ claims నుంచి ఇంతవరకు ఏమైన వచ్చిందా? ఉదాహరణకు, హైదరాబాదు చీల్చినప్పుడు, మైసూరు మహారాష్ట్రతోటి కొన్ని claims ఉన్నాయి. మన ఆంధ్ర బయటికి వచ్చినప్పుడు, మద్రాసు, మైసూరుతోటి కొన్ని claims ఉన్నాయి. ఆ accounts ఇంతవరకు clear కాలేదు. అందువల్ల ఈ claims ఏవైతే ఉన్నాయో అవన్నీ ఒక consolidated list ఏమైనా ఉన్నదా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి, ఈ question కు, ఆ question కు సంబంధం లేదండి. మనము మద్రాసు రాష్ట్రం నుంచి విడిపోయినప్పుడు, దానిని మన claims, వాళ్ళ counter claims ఇవన్నీ ఉన్నాయి. ఈవిషయముగురించి అనేకసార్లు ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలు జరపడం, మన అధికారులు వాళ్ళ దగ్గరకు వెళ్ళడం జరిగింది. మద్రాసు గవర్నమెంటుతో సంప్రతింపులు finalise అయినట్లు ఉన్నది. Mysore Government లో కొన్ని ఉన్నాయి. అందుకనే, States Reorganization Act Pass చేసినప్పుడు, pending decision on these claims, population ratio లో ఇట్లా, ఇట్లా పంచుకొని వ్యవహారం చేస్తూ ఉండవలసిందని వారు దాంట్లో పెట్టారు. ఆ ప్రకారం జరుగుతుంది. ఇంక, claims between various Governments are in the process of being settled.

శ్రీ టి. కె. ఆర్. శర్మ: మనము ప్రతి సంవత్సరము budget తయారు చేసుకొంటున్నాము. ఆ సందర్భంలో మనకు రావలసిన బాకీలు ఎన్ని, మనము

ఇవ్వవలసిన బాకీలు ఎన్ని, మనకు రావలసిన మొత్తము ఎంత, మనము ఇవ్వవలసిన మొత్తము ఎంత అనేదానికి consolidated figures లేకుండానే మన budge తయారవుతుందా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి : That is budget for the year, Sir. ఈ సంవత్సరం మనకు వచ్చే ఆదాయం ఎంత, మనము ఎంత ఖర్చుచేయబోతున్నాము అనేది budget.

Mr. Speaker: So many Members want information. It is better if the hon. Minister places the full information by at least the next budget time.

Sri K. Brahmananda Reddy: Yes, Sir.

CO-OPERATIVE MARKETING SOCIETY AT NARAYANKHED

86--

* 971 (3582) Q.--*Sri Ramachandra Rao Deshpande* (*Narayankhed*): Will the hon. Minister for Finance and Co-operation be pleased to state:

(a) whether the Co-operative Marketing Society at Narayankhed, Medak. District is functioning well;

(b) if not, the reasons therefor; and

(c) why the godown building has not been constructed so far by the said society in spite of funds being available ?

Sri K. Brahmananda Reddy:-

(a) and (b): The affairs of the Society have not been satisfactory for sometime past. The Society did not hold the General Body Meeting for the year 1961-62 and did not also elect its Managing Committee for 1962-1963. The General Body has not yet met during this year.

(c) The society has acquired the site. The Plans and estimates have been approved by the Registrar of Co-

operative Societies. The Society has completed the construction of the godown upto the basement level.

Sri Ramachandra Rao Deshpande: Will the hon. Minister be pleased to say the reasons why the elections are not being completed so far, as it is said that they are pending for one year or so ?

Sri K. Brahmananda Reddy: The Deputy Registrar, Sangareddy advised the society on 25-7-1962 to convene the annual general body meeting for the year 1961-62 and not later than 30-9-1962. But it did not do it. The Deputy Registrar asked the President of the Society in his letter dated 29-1-1963 to state the reasons for not conducting the annual general body meeting for 1961-62 as required under the Co-operative Societies Act. The Deputy Registrar is also taking action under Section 22 (3) of the said Act for holding the general body meeting and reconstituting the present managing committee with a view to see that the society functions well.

Sri Ramachandra Rao Deshpande: Mr. Speaker, Sir, it is very clear from the reply of the hon. Minister that since more than one year nothing is done and that the Deputy Registrar is still trying to do something. Is there no machinery to see that the General Body Meeting is convened? Is the Co-operative Department or the Government aware that elections are not being conducted only for the reason that there is misappropriation of funds by the office-bearers and it is only due to that reason that elections are pending? If so, what is the action proposed to be taken ?

Sri K. Brahmananda Reddy: I have no information about misapplication of funds. As a matter of fact, the society has 437 individuals and a paid-up share capital of Rs. 24,485. I have not much reason, on the material available with me, to suspect that there is any misappropriation of funds. I do not know, there may be other reasons. But the Deputy Registrar is trying to do his best. After all it is a voluntary organisation, and if

we fall heavily on them, again complaints will come. Anyway, the Deputy Registrar is taking steps to see that the general body meeting is convened and a new managing committee is elected.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు : కో-ఆపరేటివ్ చట్టం ప్రకారం, బైలా ప్రకారం ఎలక్షన్ టైమునాటికి ఎలక్షన్ జరపకపోతే ఆ కమిటి సీజ్ అవుతుందని చట్టంలో ఉన్నది. అటువంటప్పుడు యీ కమిటీ సీజ్ అవ్వాలి కదా. ఈ కమిటీని ఎలా అధికారంలో ఉంచారు ? డిప్యూటీ రిజిస్ట్రారు ఎందుకు యాక్షన్ తీసుకొని నామినేట్ చేయలేదు ? అతను చర్య ఎందుకు తీసుకోలేదో చెబుతారా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి : నామినేట్ చేయటం తేలికే అది అంత డిఫికల్టీ మేటర్ కాదు, Anyway, it would be better to advise the general body to elect its own Managing Committee.

ENHANCEMENT OF STRENGTH IN THE ELEMENTARY SCHOOLS

87—

* 195 (3183) Q.—*Sri G. Latchanna* (*Put by Sri Ramachandra Rao Deshpande*) : Will the hon. Minister for Education be pleased to state :

(a) whether it is a fact that the Government have issued instructions to the Education Department that the strength of each class in Elementary Schools should be increased and that the temporary teachers should be ousted; and

(b) if so, the reasons therefor ?

The Minister for Education (*Sri P. V. G. Raju*):-

(a) No instructions are issued to increase the strength in primary classes during 1963-64. But due to cut in Education Plan for 1962-63 and 1963-64, 50% of additional teachers appointed during 1962-63 under compulsory primary education scheme were retrenched. Subsequently, the matter was examined further and all retrenched teachers were reinstated.

(b) Does not arise.

MANAGER POST FOR 'RAVINDRA BHARATHI

88--

* 261 (3818) Q.—*Sri A. Sarveswara Rao (Eluru)*: Will the hon. Minister for Education be pleased to state :

(a) whether it is a fact that the post of Manager for 'Ravindra Bharathi' theatre, Hyderabad has been kept vacant since a long time for want of suitable candidate;

(b) whether an advertisement was published calling for candidates; and

(c) if so, what is the out-come ?

Sri P. V. G. Raju:-

(a) The post of Manager, Ravindra Bharathi Theatre was vacant for a period of 5 months from the the date of sanction viz., 9-11-1962.

(b) Yes Sir.

(c) Sri P. Sreerama Sastry was selected and appointed as Manager.

శ్రీ ఎ. సర్వేశ్వరరావు : అధ్యక్షా, వారికి ఉండవలసిన అర్హతలుగురించి చెప్పగలరా ? ఎడ్వర్టైజ్‌మెంట్‌లో ఇచ్చిన ప్రకారం కేండిడేట్స్‌కు ఉండవలసిన అర్హతలు ఏమిటో చెప్పగలరా ?

Sri P. V. G. Raju: He is B. Sc. (Hons.) Physics, and M, Sc. (Applied Physics) with experience in dramas.

శ్రీ కె. గోవిందరావు: వీరు "బి. ఎస్సి ఆనర్స్-ఫిజిక్స్" అన్నారు. దానికి డ్రామాకు ఏమిటి సంబంధం ?

Sri P. V. G. Raju: After passing his examination, I think he becomes an actor, Sir.

శ్రీ కె. గోవిందరావు : అంటే కాలేజీడేస్‌లోనా అండి ?

Sri P. V. G. Raju: Both in college and afterwards also he must have been acting.

శ్రీ కె. గోవిందరావు: ఈ అప్లికెంట్స్‌లో యూ॰బి ఎస్సీ ఆనర్స్-ఫిజిక్స్-కన్నా ఇతర్రత్రా డ్రామాఫీల్డ్‌లో టెక్నికల్‌గా కొన్ని క్వాలిఫికేషన్స్ ఉన్నటువంటివారు ఎవరైనా ఉన్నారా ? ఉంటే, వారిని ఎందుకు వదిలివేశారు ?

Sri P. V. G. Raju: 35 applications were received by the Sub-Committee. Dr. M. Chenna Reddy, Planning Minister, was the Chairman of that Committee; with him Sri Setu Madhavarao, Sri D. Bhaskararao (Financial Adviser), Sri Suryachandrarao and various others who are experienced in the field, were there; and they selected They felt he was the best man.

శ్రీ పి. వి. రమణ (కొండపర్ల): వచ్చిన అప్లికేషన్స్‌లో ఇప్పుడు సెలక్ట్ కాబడినవారికంటె డ్రామా ఫీల్డ్‌లో హెచ్చు క్వాలిఫికేషన్ ఉన్నవారు లేరా ? ఉంటే ఎందుకు సెలక్ట్ చేయలేదు ?

Sri P. V. G. Raju: I do not think the others were better qualified in the opinion of the Committee. If the names of all those who applied are necessary, a separate question may be asked.

శ్రీ ఎన్. వెంకటస్వామి (పరచూరు) అప్పాయింట్ చేయబడిన మేనేజర్ యొక్క పే స్కేలు ఎంత ?

శ్రీ పి. వి. జి. రాజు: రు. 500–800 అండి.

Sri V.Satyanarayana (Penugonda): Were any requisite qualifications prescribed for the post?

Sri P. V. G. Raju: Experience in theatre art and management of theatre, acting capacity, production of dramas and things like that. These are the prescribed qualifications.

శ్రీ కె. గోవిందరావు: రవీంద్రభారతిలో కేవలం రెంట్ బేసిస్‌పైన నాటకాలు ఏర్పాటు చేయించుటమేనా ? లేక కొంత స్టాఫ్‌ను అక్కడ ఏర్పాటు చేసి రెగ్యులర్‌గా ఒక నాటక సమాజం అభివృద్ధిచేసి అక్కడి నాటక ప్రదర్శనలు చేయించటానికి ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తోందా ?

Sri P. V. G. Raju: Theatre does not itself produce any dramas. It manages the theatre; it provides facilities like electric lights, fittings and such other materials, for anybody who wants to stage dramas there. The Managing Committee, I am answering from memory, is given about Rs. 50 thousands a year for upkeep of the theatre and also where necessary for staging dramas and performances and so on.

శ్రీ వి. సత్యనారాయణ : అధ్యక్షా, ఈ మేనేజర్ పదవికోసం యీ కమిటీ ముందుకు వచ్చిన అప్లికేషన్స్ లిస్టు టేబుల్ మీద పెట్టిస్తారా ?

Sri P. V. G. Raju: I have said, I would do it if a separate question is asked for.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం : ఆ కమిటీ చైర్మన్‌గారు చెన్నారెడ్డిగారని చెప్పారు. వారికి ఇదంతా అలవాటు ఉన్నదా ?

Sri P. V. G. Raju: Sorry, I cannot answer that.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : ఈ పోస్టు నాటకాలు వేయించటానికి సంబంధించిందా ? లేక వచ్చినటువంటివారికి అద్దెలకు ఇచ్చి ఆ లెక్కలు వ్రాసుకొని మేనేజ్‌మెంట్ చేయటమా ? అది ఎడ్మినిస్ట్రేటివ్ పోస్టా ? టెక్నికల్ పోస్టా ?

Sri P. V. G. Raju: It is both administrative and technical. Before selecting, the Committee had very experienced dramatists; for instance Sri Suryachandrarao who is the Secretary of our Sangeet Nataka Akademy, Sri K. V. Gopalaswamy who is one of the leading authorities on drama in our State and who is in charge of dramatic art in the Andhra University—these persons selected the person with technical skill to manage the theatre and ability to organize dramas etc.

శ్రీ ఎ. సర్వేశ్వరరావు : ఈ సందర్భంలో మన సూర్యచంద్రరావుగారి, గోపాలస్వామిగారి క్వాలిఫికేషన్స్ మంత్రిగారు చెబుతున్నారు. అది undisputed. వారి సంగతి కాదు. ఆ మేనేజర్‌గారికి నాటకాలలో ఎంత అనుభవం ఉన్నది ? దానిలో వారికి ప్రత్యేకమైన క్వాలిఫికేషన్స్ ఏమి ఉన్నవి అని అడుగుతున్నాను. ఈ నటన సూత్రధారిని ఎన్నుకొనేటప్పుడు వారికి నాటకాల విషయంలో యోగ్యత ఏమి ఉంది, వారికి ఏవైనా సర్టిఫికేట్స్ ఉన్నవా, క్వాలి

ఫికేషన్స్ ఉన్నవా ?—అది మాకు చెప్పాలి. ఈ జమాఖర్చులు ఆఖరికి ఎల్. డి. సి అయినా చేస్తాడు. ఆ విషయం కాదు. నాటక రంగంలో అనుభవం ఏమైనా వారికి ఉన్నదా ? అది చెప్పాలి.

Sri P V G Raju: If Sri Gopalaswamy and Sri Suryachandra Rao, felt that he was qualified, I think it must have been, and certainly more, sound than my opinion about this gentleman and so he is better qualified.

SWEDISH PAPER FOR PRIMARY SCHOOL TEXT BOOKS

89--

* 395 (4488) Q.—*Sri A.P. Vajravelu Chetti* (*Kuppam*): Will the hon. Minister for Education be pleased to state:

(a) whether the Government have received Swedish Printing paper from Swedish Council as a present for production of primary school Text Books;

(b) is so, the cost of paper; and

(c) whether the Government will distribute to the poor children free of cost the text books that may be printed on this paper?

Sri P. V. G. Raju :-

(a) Yes Sir.

(b) The cost of the gift paper has not yet been fixed. The Government of India, Ministry of Education, has been requested to furnish the rate of paper exclusive of handling charges at the port and transport charges, and their reply is awaited.

(c) Yes Sir.

RURAL FAMILY PLANNING CENTRES IN WEST GODAVARI DISTRICT

90--

* 204 (3324) Q.--*Sri A. Sarwesvar Rao* : Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to date ;

The number of urban and rural family planning clinics opened in West Godavari District in the year 1962-63 ?

The Minister for Health and Medical (Sri Y. Sivarama Prasad): None.

శ్రీ ఎ. సర్వేశ్వరరావు : దేశంలో ఆహార సమస్యను దృష్టిలో పెట్టుకొని దీనియొక్క అవసరాన్ని పైనుంచి క్రిందిదాకా advocate చేస్తున్నప్పుడు ఒక phased Programme లేకుండా 'none' అని reply ఇస్తున్నారు. ఇకముందు అయినా phased programme గురించి ఆలోచన ఉన్నదా?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ : ఆలోచన బాగానే ఉన్నది. 1962-63 గురించి అడిగారు. ఇదివరకే తతిమ్మా Districts లో ఒకటి ఏర్పాటు చేస్తే West Godavary District లో రెండు ఏర్పాటు అయినాయి. ఏలూరులో 57-58 లో, 60-61 లో తణుకులో రెండు Family Planning Centres ఏర్పాటు అయినాయి. కనుక Third Five year Plan లో ఏమీ open చేయలేదు.

STRENGTH OF MEDICAL COLLEGES IN THE STATE

91—

* 396 (4493) Q.—*Sri A. P. Vajravelu Chetti*: Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state :

(a) what is the present total strength of the Medical Colleges in the State; and

(b) whether the Government have any proposal to increase the strength in the year 1963-64 ?

Sri Y. Sivarama Prasad :

(a) The strength of the Government Medical Colleges in the State during 1962-63 was 850.

(b) 190 seats were increased in the year, 1963-64.

శ్రీ యం. పిచ్చయ్య : 62-63 సంవత్సరములో పరీక్షకు వెళ్ళిన విద్యార్థులలో ఎంతమంది pass అయ్యారు? ఈ emergency లో కూడా ఈ పరీక్షలలో కొంచెం కఠినంగా చూస్తున్నారని తెలుస్తున్నది, 62-63 లో Medical Colleges లో percentage of passes ఎలా ఉన్నాయి.

శ్రీ వై: శివరామప్రసాద్ : వేరే ప్రశ్న వేస్తే చెబుతాను.

PROSECUTION LAUNCHED UNDER THE PREVENTION OF FOOD ADULTERATION ACT IN 1962.

92—

* 405 (4574) Q.— *Sarvasri M. Pitchāiah and E. Subba Rao (Kuchinapudi)*: Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state :

(a) the number of persons against whom the prosecutions have been launched under the prevention of food adulteration Act in 1962 ;

(b) the number of them convicted ;

(c) the number of persons among them who were awarded imprisonment; and

(d) the number of persons on whom fines have been levied ?

Sri Y. Sivarama Prasad :

(a) 1367.

(b) 782.

(c) 30.

(d) 719.

The above answer is based on the presumption that it is the calendar year 1961-62.

శ్రీ కె. గోవిందరావు : ఆహార కల్తీచట్టం క్రింద పెడుతున్నటువంటి ఆరోపణలలో కొంతమందిని పట్టుకొని శిక్షలువేస్తున్న సందర్భములలో తప్పు ఒకరు చేస్తే శిక్షలు యింకొకరికి పడుతున్నవి. ఏ ఆగ్రాలోనో ఎక్కడనో రంగువేసి కందిపప్పు వస్తే విశాఖపట్టణంలోనో, హైదరాబాదులోనో అమ్ముతున్నటువంటి చిల్లరవర్తకులను పట్టుకొని దానికి కారణం నువ్వేనని చాలా తీవ్రమైన శిక్షలు వేస్తున్నట్లుగా తెలుస్తున్నది. అది సరియైనటువంటి విధానమేనా ?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ : శిక్షలు వేయడంగాని జరిమానాలు వేయడంగాని Department చేయరు, Department వారు కోర్టుముందు పెడితే కోర్టువారు విచారించి Food Adulteration Act ప్రకారం శిక్షలు వేస్తారు.

శ్రీ. ఎమ్. పిచ్చయ్య : Food Adulteration అనేది రోజురోజుకు దేశంలో చాలా ఎక్కువవుతున్నది. వారు చెప్పిన సంఖ్య ప్రకారం జరిమానాలు వేసినవారే ఎక్కువమంది. ఆ జరిమానాలుకూడ చాలా నామమాత్రంగా ఉంటాయి. కఠినంగా శిక్షించడానికి ప్రభుత్వం పూనుకుంటుందా ?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ : Act లో విధించిన నియమాల ప్రకారం శిక్ష వేస్తారు. చెప్పడానికి మాకేమి అధికారం లేదు. కోర్టువారు తీర్పు చెబుతారు.

శ్రీ జి.సి. వెంకన్న : 30 మందికి శిక్షలు విధించారు అన్నారు. నేరం ఏమిటో, శిక్షాకాలం ఎంతో తెలవిస్తారా ?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ : అది వేరేప్రశ్న వేయండి

POST-BASIC NURSING COURSE.

93—

* 507 (5032) Q:—*Sri S Vemayya* (*Buchireddipalem*): Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state:

(*a*) Whether there are proposals with the Government to start Post-Basic Nursing Course for the nurses in the State : and

(*b*) If so, the main features of the Scheme ?

Sri Y. Sivarama Prasad:

(*a*) No.

(*b*) Does not arise.

† Question No. 94 [*1144 (5090)]

ESTABLISHMENT OF TRAINING CENTERS FOR SCHEDULED CASTES.

95—

* 334 (4199) Q:—*Sri P. Gunnayya* [*Put by Sri P. Subbayya (Yerragondipalem)*]: Will the hon. Minister for Excise and Prohibition be pleased to state:

---

† Not put and not answered in the House. Hence, the question and answer are included in the proceedings at the end of the Question Hour.

the Districtwise number of training centres established by the Government in the State for imparting training to the persons belonging to Scheduled Castes in crafts like carpentry, tailoring and tanning etc., for their economic improvement?

[*The Minister for Excise and Prohibition (Sri M. R Appa Rao)*]: A statement is placed on the Table of the House.

STATEMENT PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE.

Name of the craft and District.	No. of Centres.
Carpentry.	
1. Anantapur	1
2. Srikakulam	1
3. Visakhapatnam	1
4. Kurnool	1
Dress-Making.	
1. Srikakulam	1
2. Visakhapatnam	1
3. East Godavari	1
4. West Godavari	1
5. Krishna	1
6. Guntur	1
7. Nellore	1
8. Cuddapah	1
9. Anantapur	1
10. Chittoor	1
11. Kurnool	1

Name of the craft and District.	No. of Centres.
Basket-Making.	
1. Visakhapatnam	1
2. Chittoor	1
Tanning, Shoe-Making and Weaving.	
1. Hyderabad	1
2. Nizambad	1
3. Medak	1
4. Warangal	1
5. Nalgonda	1

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య : కర్నూలులో dress making centre ఉన్నది అన్నారు. అది ఎక్కడ ఉన్నది ? అక్కడ తయారైనటువంటి దుస్తులు ఏమిటి ?

శ్రీ ఎమ్. ఆర్. అప్పారావు : కర్నూలులో ఉన్నది. ఎక్కడ ఉన్నది అంటే నాకు అర్థం కాలేదు. మీ ఉద్దేశ్య మేమిటి ?

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య : కర్నూలులో ఉన్నది అంటే కర్నూలులోనా, లేక తాలూకాలో ఉన్నదా మాకేమీ అర్థం కావటంలేదు. Dress making centre కర్నూలులో ఉన్నదా ?

శ్రీ ఎమ్. ఆర్. అప్పారావు : కర్నూలు town లోనే ఉన్నది.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య : అక్కడ తయారయ్యే గుడ్డలు ఏమిటి.

శ్రీ ఎమ్. ఆర్. అప్పారావు : కర్నూలు సెంటర్లో ప్రత్యేకంగా ఏమి అవుతున్నాయనేది ఇక్కడ information లేదు. Dress Making Centres శ్రీకాకుళం, రాజమండ్రి, విశాఖపట్టణం, తాడేపల్లిగూడెం, మంగళగిరి, విజయవాడ మొదలగుచోట్ల ఉన్నాయి.

Mr. Speaker: He wants to know the nature of articles prepared there. If you have got information, please furnish that information. Otherwise, you can ask for it.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య : నాకు తెలిసినంతవరకు అలాంటి సెంటర్ లేదు. ఏదైనా ఉంటే verify చేసి తరువాత తెలియచేయండి.

Mr. Speaker : You please verify whether your information is correct.

శ్రీ ఎ. సర్వేశ్వరరావు : Dress making centres లో పిల్లలకు యిచ్చే శిక్షణా కాలం తక్కువగా ఉన్నది. వారికి నేర్పేటప్పుడు కూడ యిచ్చే గుడ్డ చాల తక్కువగా ఉన్నదని, జమాఖర్చులు చూసుకున్నట్లయితే చాల నష్టదాయకంగా కన్పిస్తున్నది. శిక్షణాకాలం పెంచడానికి కొన్ని proposals గవర్నమెంటు ముందుకు ఇదివరకే పంపించారు. అది ఆలోచనలో ఉన్నదా ?

శ్రీ ఎమ్. ఆర్. అప్పారావు : గుడ్డ మంచిది కాదనేది ఉన్నది. ఖద్దరు యిస్తున్నాము. ఖద్దరు అయితే సరిగా అమ్మకం లేదని మిల్లుక్లాత్ యివ్వమని అడుగుతున్నారు. అది ఆలోచనలో ఉన్నది.

శ్రీ కె. సత్యనారాయణ (రేపల్లె) : గుంటూరు శిక్షణా కేంద్రంలో గత సంవత్సరం శిక్షణపొందిన విద్యార్థుల సంఖ్య ఎంత ?

Sri M. R. Appa Rao : If you allow me, Sir, I will read out the information available.

(Pause)

Mr. Speaker : This is no good, Mr. Apparao .

Sri M. R. Appa Rao : Everything is all right, sir.

Mr. Speaker : If everything is all right, you cannot take so much time.

(Pause)

Sri M. R. Appa Rao : That information is not available.

శ్రీ వాసుదేవ కృష్ణాజినాయక్ (సుల్తాన్‌బజారు) : మినిస్టరుగారు చెప్పుతూ ఖద్దరు బాగాలేదని మిల్లుగుడ్డ యిస్తున్నామని అన్నారు. ఎక్కడ purchase చేశారు; అన్ని departments లో, Government of India లో, Andhra Pradesh లో Corporation లో కూడ ఖద్దరు dresses యిస్తున్నారు. ఖద్దరు బాగా వున్నది. నేయించడం కూడ బాగా జరుగుతున్నది. కనుక మరల పరిశీలించాలని నేను విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎమ్. ఆర్. అప్పారావు : ఖద్దరు ఎక్కువమంది కొనడంలేదు sale కావడంలేదు అంటున్నారు. ఇంకా decide చేయలేదు. Examination లో ఉన్నది.

RE-DIVISION OF WARDS IN GUNTUR TOWN

96—

* 312 (4045) Q:—*Sri K. Nagaiah* (*Guntur* 1): Will the hon. Minister for Municipal Administration be pleased to state:

(*a*) Whether it was notified to the Public by the Municipal Commissioner and Special Officer, Guntur, that there would be re-division of wards in Guntur town;

(*b*) The principle and the basis that has been adopted in the re-division of wards;

(*c*) When did the Government notify the delimitation of wards; and

(*d*) When do the Government propose to hold elections?

The Minister for Municipal Administration (*Sri A. Venkata Ramayya*):

(*a*) No, Sir.

(*b*) Contiguity of the area, Natural boundaries, voting strength and population were taken as the basis for the re-division of wards.

(*c*) 26-10-1962.

(*d*) Elections were held on 6-11-1963.

ఎ) ప్రకటించ లేదు.

బి) ప్రాంతముల సామీప్యము, సహజ సరిహద్దులు, ఓటర్ల సంఖ్య, జనాభా వార్డుల పునర్విభజనకు ప్రాతిపదికగా తీసుకొన బడినవి.

సి) 26—10—62 వ తేదీన,

డి) ఎన్నికలు 6—11—63 వ తేదీన జరిగినవి.

శ్రీ కె. నాగయ్య : Municipal Commissioner, Special Officer యిది ప్రకటింప లేదు అని చెప్పారు. ప్రకటించకపోవడానికి కారణం ఏమిటి ? Public కు ప్రకటించాల్సిన అవసరం లేదా ?

శ్రీ ఎ. వెంకట్రామయ్య : Rules ప్రకారం అవసరము లేదు.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ : మంత్రిగారు జనాభానుబట్టి, ఆయా ప్రాంతాలనుబట్టి, ఆ ప్రిన్సిపుల్ ప్రకారం వార్డుల విభజన జరిగింది అన్నారు. అలా అయితే, 32 వ వార్డులో నాలుగువేల, అయిదువందలమంది వోటర్సు వుండే ఒక సీటు, ఒకటవ వార్డులో రెండువేల అయిదువందలమంది వోటర్సు వుంటే రెండు సీట్లు యివ్వడం ఏ ప్రిన్సిపుల్ ప్రకారం జరిగిందో తెలియజేస్తారా; అలాగే 6, 8, 15, 24, 32 యీ అయిదు వార్డులలో యిరవై వేల వోటర్లు వున్నారు. అక్కడ అయిదు సీట్లు యిచ్చారు. 1, 2, 12, 26 వార్డులలో పదివేల వోటర్లు వుండగా, అక్కడ ఎనిమిది సీట్లు యిచ్చారు. ఇరవై వేల వోటర్లకు అయిదు సీట్లు, పదివేల వోటర్లకు ఎనిమిది సీట్లు ఏ ప్రిన్సిపుల్ ప్రకారం ఏర్పాటు చేశారో మంత్రిగారు తెలియజేస్తారా ?

శ్రీ ఎ. వెంకట్రామయ్య : ఆయా వార్డులలోని బౌండరీస్‌నుబట్టి ఒకచోట ఎక్కువ, ఒకచోట తక్కువ వచ్చి ఉంటాయి.

శ్రీ కె. నాగయ్య : శ్రీకృష్ణగారు అడిగిన ప్రశ్నకు మంత్రిగారు స్పెసిఫిక్‌గా సమాధానం చెప్పడం లేదు. ఆయా వార్డులలోని స్ట్రెన్త్ యొక్క వివరాలను చెబుతూ వారు ప్రశ్న వేశారు. దానికి మంత్రిగారు స్పెసిఫిక్‌గా జవాబు చెప్పాలి.

శ్రీ ఎ. వెంకట్రామయ్య : కొన్నిచోట్ల షెడ్యూలు కాస్ట్సుకు సంబంధించిన సీట్లు వుంటాయి, కొన్నిచోట్ల వుండవు. ఆ పద్ధతి ప్రకారం ఏర్పాటు చేయడంలో యీ తేడా వచ్చి వుండవచ్చు.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి : ఏరియానుబట్టి, కంటిగ్యూటీనిబట్టి వార్డుల విభజన జరిగిన మాట వాస్తవమే కావచ్చు. అయితే, ఆయా వార్డులలో సమాన జనాభా వుండే విధంగా చూడవలసి వున్నది. ఇది డిలిమిటేషన్‌లో చాలా ప్రధానమైన సూత్రం. ఏరియానుమాత్రమే దృష్టిలోకి తీసుకుని, ఒక చోట రెండువేలమందికి ఒక సీటు, మరొకచోట అయిదారువేలమందికి ఒకసీటు యివ్వవలసిన ప్రత్యేక పరిస్థితులేవైనా గుంటూరు పట్టణాని కేర్పడినవా ?

శ్రీ ఎ. వెంకట్రామయ్య : లేదండి. గౌరవసభ్యులు చెప్పినదానితో నేను పూర్తిగా ఏకీభవిస్తున్నాను. వారు చెప్పిన ప్రకారమే, సమాన జనాభా నిష్పత్తితోనో వీటిని ఏర్పాటు చేయడానికి, సాధ్యమైనంతవరకు ప్రయత్నిస్తూ ఉంటారు.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ : వారు చెప్పినట్లుగా రిజర్వుడ్ సీట్లు గూడా ఉన్నాయి. కాని. 1, 2, 12, 26 వార్డులలో రెండువేల అయిదువందలమంది వోటర్లకంటే ఎక్కువలేరు. నేను యిందాక చెప్పిన అయిదు సీట్లకు సంబంధించి నాలుగువేల అయిదువందల మంది వోటర్లు వున్నారు. ఏ పద్ధతి ప్రకారంగా యీ వార్డులను విభజించారు; కంటిగ్యుటీ, టెరిటోరియల్ మొదలైనవి వార్డుల విభజనలో చూడాలిగదా. పదిహేనవ వార్డు, రెండవ వార్డు, మూడవ వార్డు ప్రారంభించిన చోట నుండి రెండు మైళ్ళవరకు తోకగా పోయినది. వీటిని ఏ పద్ధతి ప్రకారం విభజించారు ?

శ్రీ ఎ. వెంకట్రామయ్య : రెండు మైళ్లబారు అనే విషయం తెలియదు. ఆయా వార్డులలో షెడ్యూల్డు తరగతులకు సంబంధించిన సీట్లు, మొదలైన విషయాలన్నీ చక్కగా పరిశీలించే వీటిని ఏర్పాటుచేసి ఉంటారని భావిస్తున్నాను.

శ్రీ టి. నాగరెడ్డి : షెడ్యూల్డు కాస్ట్సుకు సంబంధించి సీట్సు యివ్వాలనే మాట వాస్తవమే. ఇది ఒక్క మునిసిపాలిటీలకు మాత్రమే కాదు. శాసనసభలకు, పార్లమెంటుకు, కో ఆపరేటివ్స్ మొదలైన వాటికన్నింటికి కూడా వర్తిస్తున్నది. మంత్రిగారు యిక్కడ రాజకీయ కారణాలచేత యీ విధంగా జరిగిందని ఒక్క మాటలో చెబితే సరిపోయేదానికి యింత సిద్ధాంత రాద్ధాంతమెందుకు ?

శ్రీ ఎ. వెంకట్రామయ్య : గౌరవసభ్యుల అభిప్రాయం పొరబాటని మనవి జేస్తున్నాను. రాజకీయ దృష్టితో జరిగినదేమీ కాదిది. 1961 వ సంవత్సరం జనాభా లెక్కల ప్రకారమే యీ వార్డుల విభజన జరిగి వుంటుంది. పట్టణం యొక్క జనాభాను, యితర పరిస్థితులన్నింటినీ దృష్టిలో పెట్టుకునే యీ విధంగా ఏర్పాటు చేసి ఉంటారని మనవి జేస్తున్నాను.

శ్రీ కె. నాగయ్య : మంత్రిగారు యిక్కడ న్యాయంగానే జరిగింది అంటున్నారు. దీనిపై అరగంటసేపు చర్చకు తాము అవకాశం యివ్వాలి. లేకపోతే ఒక కమిటీని ప్రభుత్వం ఏర్పాటుచేసి విషయాలన్నీ తిరిగి పరిశీలింపజేయాలి. అరగంట చర్చకు అవకాశం యివ్వవలసిందిగా కూడ మరొకసారి తమను కోరుతున్నాను.

Mr. Speaker : I do not think.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : కమిటీని ఏర్పాటుచేస్తారా ?

మిస్టర్ స్పీకర్ : అక్కడ న్యాయంగా జరిగినదీ, లేనిదీ పరిశీలించడానికి ఒక కమిటీని నియమిస్తారా అని వారు అడుగుతున్నారు.

శ్రీ ఎ. వెంకట్రామయ్య : అక్కడ కౌన్సిల్ వారుచేసి తీర్మానం ప్రకారం, న్యాయంగానే జరిగినదని నేను భావిస్తున్నాను.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు : అధ్యక్షా, మంత్రిగారు చెబుతున్నది ఫాక్ట్సుకు విరుద్ధముగా ఉన్నది. కౌన్సిల్ తీర్మానం ప్రకారం యిది జరిగినది అని అంటున్నారు వారు. ఇది ఫాక్ట్ కాదు అక్కడ కౌన్సిల్ లేదు. స్పెషల్ ఆఫీసర్ చేత ప్రభుత్వం చేయించింది. మంత్రిగారు ఎందువలన యీ విధంగా చెబుతున్నారు ?

శ్రీ ఎ. వెంకట్రామయ్య : కౌన్సిల్ అంటే స్పెషల్ ఆఫీసర్, కమిషనర్, ఇంజనీర్, హెల్త్ ఆఫీసర్, టౌన్ ప్లానింగ్ ఆఫీసర్ తో కూడినది కౌన్సిల్ అని.

మిస్టర్ స్పీకర్ : కౌన్సిల్ ఆఫ్ ఆఫీసర్స్.

శ్రీ ఎ. వెంకట్రామయ్య : రూల్సు ప్రకారం కౌన్సిల్ అనడం సరియైనదనే మనవి చేస్తున్నాను. అక్టులో కూడ క్లియర్ గా ఉన్నది. ఇదివరకు కౌన్సిల్ వలెనే యీ ఆఫీసర్సు అంతా కలిసి ప్రతి నెలా రెండుసార్లు సమావేశమై తీర్మానం చేస్తారు.

శ్రీ పి. సుందరయ్య (గన్నవరము) : అధ్యక్షా, ఆఫీసర్సుతో కూడిన దానిని కౌన్సిల్ గా ఏర్పాటు చేయడమనేదానిని యిప్పుడు క్రొత్తగా వింటున్న ఆర్గ్యుమెంటు.

Mr. Speaker : When District Boards were superseded, still in the name of District Boards only, everything was done.

శ్రీ. పి. సుందరయ్య : కౌన్సిల్ అంటే ఎన్నుకున్న కౌన్సిల్ అని అర్థం వస్తుంది. అలాగాకుండా మా ఆఫీసర్సు, మా యిష్టప్రకారంగా చేశారు అంటే సరిపోతుంది.

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి : సుందరయ్యగారు ఏ పేరుపెట్టినా ఆక్షేపణ లేదు. Administration of the Municipality must run. That is provided in the Act. There is nothing against, what is provided in the Act.

శ్రీ పి. సుందరయ్య : ప్రభుత్వం చెప్పినట్లుగానే స్పెషల్ ఆఫీసర్ చేశారని

మేము అంటున్నాం. ఆఫీసర్సుతో కూడినదానినిని కౌన్సిల్ అని.........వారు చేశారని.........

Sri. N. Sanjiva Reddy : You are quite right. The facts cannot be disputed. They are the facts.

COMPLAINTS AGAINST THE PRESIDENT NAGARKURNOOL TOWN MUNICIPALITY

97--

*314 (4050) Q:—*Sri P. Mahendranath* (*Nagarkurnool*): Will the hon. Minister for Municipal Administration be pleased to state :

(*a*) whether it is a fact that there are several complaints against the President, Town Municipality, Nagarkurnool under enquiry by the Government since last five years ;

(*b*) If so, what are the allegations made ; and

(*c*) What is the action taken by the Government thereon ?

Sri A. Venkataramayya :

(*a*) Yes, Sir.

It is presumed that the question relates to the Ex-President Nagarkurnool Town Municipality, (Sri N. Narayana Gowd) and not the present one.

(*b*) (i) That he misappropriated the municipal funds, and purchased a building for Rs. 20,000/. Out of the amount realised through sale of toddy by means of Abkari contract a sum of Rs. 10,000/- was spent for repairs and that he purchased a lorry for Rs. 15,000/- and a jeep for Rs. 12,000/-.

(ii) That he was arranging dinners for Ministers and thus earning their influence, that the Government had written off an amount of Rs. 1,80,000 due from him as excise duty.

(iii) That the Collector, Mahaboobnagar sent a report to Government recommending his removal from office, that on knowing this he resigned from office of the President and that he was made subsequently the President, Nagarkurnool taluk Congress.

(iv) That his resignation was not accepted by the Government, that he is not regularly conducting the meetings of the Committee and that he is realising dues from the Contractors without giving them receipts.

(*c*) The allegations were investigated by the then Inspector General of Local Administration and the accounts of the Municipality were audited by the Examiner of Local Fund Accounts. As a result of the audit it was found that no case of actual misappropriation of Municipal funds has been established against the ex-President, but some irregularities were noticed in accounts. Instructions were issued to the Director of Municipal Administration. the Executive Officer and the Collector, Mahaboobnagar to recover the amounts due to the Municipality from the persons responsible for the irregularities by all possible measures.

ఎ. వాస్తవమే.

గౌరవసభ్యుల ప్రశ్న నాగర్ కర్నూలు పట్టణ మునిసిపాలిటీ మాజీఅధ్యక్షులైన నారాయణగౌడ్ గారికి సంబంధించినదని, యిప్పటి అధ్యక్షులకు సంబంధించినది కాదని భావించడం జరుగుతున్నది.

బి. 58 లో ఆయనపై వచ్చిన ఆరోపణలు—

ఆయన కౌన్సిల్ నిధులు దుర్వినియోగపరచారని, ఆబ్కారి కాంట్రాక్టుల ద్వారా, కల్లు అమ్మకం మూలంగా వచ్చిన మొత్తములో నుండి ఇరవైవేల రూపాయిలతో భవనం కొన్నారని, దాని మరమ్మతుల క్రింద పదివేల రూపాయిలు ఖర్చు చేశారని, పదిహేనువేల రూపాయిలతో ఒక లారీ, పన్నెండు వేల రూపాయిలతో ఒక జీపు కొన్నారని, విందులు ఏర్పాటుచేసి, తద్వారా వారు పలుకుబడి సంపాదిస్తున్నారని, ఎక్సయిజ్ సుంకం క్రింద ఆయన వద్దనుండి రావలసిన ఒక లక్షా, ఎనభై వేల రూపాయిల మొత్తమును ప్రభుత్వం రైటాఫ్ చేసినదని; ఆయనను

పదవిలోనుండి తొలగించుటకు సిఫార్సుచేస్తూ మహబూబ్‌నగర్ జిల్లా కలెక్టర్ ఒక నివేదిక పంపినట్లుగా తెలుసుకొని, ఆయన అధ్యక్ష పదవికి రాజీనామా యిచ్చారని, దరిమిలా ఆయన నాగర్‌కర్నూలు కాంగ్రెసు అధ్యక్షుడిగా నియమించడం జరిగిందని, ఆయన రాజీనామాను ప్రభుత్వం ఆమోదించలేదని, కమిటీ సమావేశాలను ఆయన సరిగా జరపడం లేదని, రశీదులు యివ్వకుండా కంట్రాక్టర్లవద్ద నుండి బకాయిలు వసూలు చేస్తున్నారని.

సి. ఈ ఆరోపణల గురించి అప్పటి స్థానిక పరిపాలనాశాఖ యినస్పెక్టర్ జనరల్ దర్యాప్తుచేశారు. మునిసిపాలిటీ అకౌంట్సును, లోకల్ ఫండ్ ఎగ్జామినర్ ఆడిట్ చేశారు. మాజీ అధ్యక్షుడు మునిసిపల్ ఫండ్సును దుర్వినియోగం జరిపినట్లుగా ఋజువుకాలేదు. అయితే, అకౌంట్సులో మాత్రం కొన్ని ఇర్రెగ్యులారిటీస్ వున్నట్లుగా ఆడిట్ వలన తెలియవచ్చినది. ఈ అవకతవకలకు బాధ్యులైన వారిపై తగుచర్యలు తీసుకొనవలసినదిగా మునిసిపల్ పరిపాలనా శాఖ డైరెక్టర్ ఎగ్జిక్యూటివ్ ఆఫీసర్‌కు, కలెక్టరుకు ఉత్తరువులు యివ్వడం జరిగినది.

శ్రీ పి. మహేంద్రనాథ్ : ఎప్పుడు జారీ చేశారు ?

శ్రీ ఎ. వెంకట్రామయ్య : ఇది 1961 వ సంవత్సరంలోని కేసు. అప్పుడే.

ADHOC COMMITTEE FOR MADANAPALLI MUNICIPALITY

98—

* 398 (4498) Q:—*Sri D. Seetharamaiah(Madanapalli)* : Will the hon. Minister for Municipal Administration be pleased to state :

(*a*) whether the Government formed any *adhoc* Committee for Madanapalli Municipality ; and

(*b*) if so, whether the Government propose to include the local Member of the Legislative Assembly and the concerned Revenue Divisional Officer in it ?

Sri A. Venkataramayya :

(*a*) The answer is in the negative.

(*b*) Does not arise.

SHIFTING OF CATTLE BONES

99—

* 499 (5000) Q:—*Sri P. Shyama Sundara Rao* (*Achanta*) *:* Will the hon. Minister for Municipal Administration be pleased to state :

(*a*) whether it is a fact that the Government have issued orders to shift the stockage of cattle bones from the slaughter house at present situated in the midst of the residential quarters in Narsapuram Municipality to R. S. No. 546 which is at a distance from the town ;

(*b*) whether the Government are aware of the fact that the orders issued by the Government have not been implemented by the Municipality ; and

(*c*) if so, the action proposed to be taken thereon ?

Srt A. Venkataramayya:

(*a*) The answer is in the negative.

(*b*) & (*c*) Do not arise.

శ్రీ పి. శ్యామసుందరరావు: అది ఊరికి మధ్యగా వున్నది. నేను మంత్రిగారికి ఒక పిటిషనుకూడ పంపించాను. ఊరికి వెలుపల 7 ఎకరాల భూమి వున్నది. అక్కడ పెట్టుకోడానికి వీలున్నది. పెట్టుకోండి అని రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటు వారు వ్రాసి యిచ్చారుకూడాను. ఆ 7 ఎకరాలలో కావలసినది 0.02 సెంట్లు. అయినా, తరలించకుండా ఎందుకు ఢిలే చేయడం జరుగుతోంది ?

శ్రీ ఎ. వెంకటరామయ్య : గౌరవ సభ్యులు యీ విషయం ఒకసారి అసెంబ్లీలో తేవడం జరిగింది. గౌరవసభ్యులు కౌన్సిలులోవుండి తీర్మానం చేసిన ప్రదేశములోనే యీనాటికి వుంది. ఆ తరువాత, అదికాదని, మునిసిపల్ లిమిటుకు బయట రివిన్యూ పోరంబోకు కావాలని అడిగితే వారు ఆ స్థలం యివ్వడానికి నిరాకరించడంవల్ల ఇతర స్థలాలు చేసుకోడానికి పురపాలక సంఘంపైనే వున్నది కాని ప్రభుత్వం వారికి ఏవిధమైన జోక్యం లేదని మనవిచేస్తున్నాము.

9. Sri M. Subba Reddi, M. L. C., Chairman, Zilla Parishad, Kurnool.

10. Sri Jayaraj, M. L. A., Allagadda, Kurnool.

11. Sri K. Venkata Setti, M, L. C., Dhone Kurnool.

12. Sri N. D. Bangur, Kettlewell Bullen & Co., Ltd., Calcutta.

13. Sri V. T. Krishnamachari, Lloyds Road, Mylapore, Madras.

14. Sri N. G. Krishna Aiyangar, Advocate, 95, T. P. Koil Street, Madras.

15. Sri Pannalal Pitti, Hyderabad.

16. Sri T. Ramaswamy, Principal, Sri Ahobila Math, Sanskrit College, Madhuranatakam, Madras State.

17. Sri G. Narasimhan, Managing Editor, 'The Hindu', Madras.

18. Sri Narla Venkateswar Rao, Editor, 'Andhra Jyoti', Vijayawada.

19. Sri N. Narasimha Aiyangar, Advocate, Hyderabad.

20. Sri S. Aravamudu Iyengar, Hyderabad.

21. Sri E. Veeraraghavachari, Hyderabad.

22. Sri C. P. Thimma Reddi, Allagadda, Kurnool.

23. Sri B. P. Sesha Reddi, Bethamcharla, Kurnool.

24. Sri G. Thimma Reddi, Rudravaram, Allagadda taluk, Kurnool district.

25. Sri S. Purushotham, President, Panchayat Board, Ahobilam, Kurnool district.

26. Sri N. S. Chari, Bombay.

27. Sri P. Lakshmayya, Commissioner, H. R. & C. E. (Admn.) Dept.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : ఇప్పటికి చందాలు వసూలు చేశారా ?

శ్రీమతి టి. ఎన్. సదాలక్ష్మి : విరాళాలు వసూలు చేసిన విషయం యింకా నా నోటీసుకు రాలేదు.

Mr. Speaker: No subscriptions have been raised The Tirupathi Devesthanam Committee have taken a decision to subscribe one lakh of rupees for the construction of some choultry or something. The Ahobila Muth also have promised about Rs. 20,000. Subscription list has not yet been opened.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : ఆ కమిటీ ఫంక్షన్సు ఏమిటి ? కమిటీ మీట్ అయిందా ?

శ్రీమతి టి. యన్. సదాలక్ష్మి : ఒకసారి మీట్ అయింది. మీట్ అయి ఒక సబ్ కమిటీని కూడ ఏర్పరచింది. చందాల వసూలు విషయమై డిటెయిల్స్ చర్చించలేదు. చందాలు వచ్చిన విషయం నా నోటీసుకు రాలేదు. ఆ మీటింగు లోనే ఒక మెంబరుగారు 20 వేలు యిస్తామని ప్రామిస్ చేశారు.

Sri M. Pitchayya : The hon. Minister says that the information has been placed on the Table of the House I find it has not been placed.

Sri T. Nagi Reddy : It has been placed.

Mr. Speaker: Probably, on your table, it has not been placed. It has been given to all other members.

SHORT NOTICE QUESTION AND ANSWERS.

100-A--

Admission of Women Candidates for S. S. L. C. Examination Privately.

S. No. Q. No. 2459-z *Sarvasri C. D. Naidu and Vavilala Gopalakrishnayya*: Will the hon. Minister for Education be pleased to state:

(*a*) whether it is a fact that the Director of Public Instruction has issued instructions in contravention of the G. O. issued in May 1963 enabling Women Candidates to appear privately to the S. S. L. C. Public Examination in March '64'; and

(*b*) if so, whether the Government be pleased to issue immediate orders to admit the applications of Women Candidates?

Sri P. V. G. Raju:

(*a*) & (*b*) It is a fact that the Commissioner for Government Examinations., (Director of Public Instruction) has pointed out certain difficulties in implementing the orders of the Government enabling Women candidates to appear privately to the S, S. L. C. Public Examination in March 1964 Hence he has stated that it may not be possible to call for such applications. It is, therefore, proposed to discuss this matter with the Vice-Chancellors of the three Universities in the state.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya: What is the difficulty when once the order is already published after due consideration by the Government.

Sri P. V. G. Raju: Government have already passed an order G. O. allowing lady candidates to appear privately for S. S. L. C. Examination. But the difficulty was that the Sri Venkateswara University Syndicate passed a resolution objecting to this proposal of the Government and therefore, the Government's hands are tied. Ultimately, the Universities will determine the policy to some extent. Girls who pass this S. S. L. C. Examination privately should be entitled to go for higher studies in the Universities; if the universities object to allowing the girls to sit privately it becomes an anomolous position. We have put it before the Vice-Chancellors' meeting once again and asked them to reconsider the issue.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya: Government, after so much consideration, have decided to exempt them, as it is being done in the Telangana area. If one University objects, and if it is for Matric or anything like that, there may be some point in it. S. S. L. C. Public examination is only the concern of the Government and not that of the University. Why did the Government withdraw the

order passed. When so many applications are there, will the Government consider to allow them at least for this year?

Sri P. V. G. Raju: I concur with the hon. Member. We are trying to convince the Sri Venkateswara University that they may agree to allowing women candidates to sit privately. Let the Vice-chancellors meet and give us some opinion. We can then decide our course of action.

Sri Valvilala Gopalakrishnayya: It is very peculiar. Generally, we request the Government to influence or request the Universities; But now the Universities come in the way of thc Government's portfolio or purview. It is a veiy anomalous position. I do not know how it happened.

Sri P. V. G. Raju: It has happened. Therefore, we have asked the Vice-Chancellors to meet and discuss the issue with us.

Sri T. K R. Sarma: So far as S. S. L. C. and H.S.C. Examinations are concerned, they were the concern of the Examination Board of the Government, and it is the responsibility of the Board and the Government. I do not know how a University can dictate the policy. How the University Syndicate or Senate can dictate the policy of allowing the students to sit for Public Examination in S. S. L. C. Is there no possibility of allowing these women students to appear for the S. S. L. C. Public Examination privately: this has nothing to do with the University or college. That is exactly the difficulty that has arisen, as a result of the latest G. O. that was issued in May.

Sri P. V. G. Raju: The Osmania University, that is, in the Telangana area, women students are permitted to appear privately and the University recognises the examination. Candidates who pass privately are admitted into

colleges in the Telangana area. The Syndicate of the Venkateswara University, with your permission, I may read the resolution, Sir.

Mr. Speaker : It is very lengthy, I do not want.

Sri P. V. G. Raju: For the information of the House, I am reading out the resolution, Sir: otherwise, it may not be clear:

"The Syndicate considers that the present decision of the Government to permit women students to apply for school final examination as private candidates is a reversal of the plan for advancement of women's education followed during the last half-a-century and more and the establishment of a very large number of women's High schools in order to provide women equal opportunity for education and public service. So far as the Universities are concerned, it will be very necessary for the three Universities in Andhra Pradesh to come to a common decision in the matter of recognising the examinations passed by students after private study. If the three Universities agree to accept school final examination passed in the proposed manner as adequate for admission to University courses, it will also follow as a logical consequence that they should permit any one who has reached a certain age to appear for their matriculation examination..."

This is the resolution of the Syndicate. The implication is that the Venkateswara University, even though the Osmania University has already implemented the policy, feel that they should not agree and that it must be pushed back from the Universities. Government cannot act arbitrarily in the matter. We have to take into consideration the view point of the University also and try to carry them along with us in this enlightened policy. That is our present position.

శ్రీ ఇ. సుబ్బారావు(కూచిపూడి): మొదట్లో ఎస్.ఎస్.ఎల్.సి.కి ప్రయివేటుగా కూర్చోవచ్చునని జి. ఒ. యిష్యూ చేశారు. ముందు యూనివర్శిటీ సలహా తీసుకో

కుండానే ఆ జి. ఒ. యిష్యూ చేశారా ? ఆ జి. ఒ. వచ్చిన తరువాత ఎంతోమంది పిల్లలు ఎస్. ఎస్. ఎల్. సి. కి అప్పియర్ కావాలని డబ్బు ఖర్చుచేశారు. సంవత్సరం అంతా పోతుంది. కాబట్టి మిగిలిన యూనివర్శిటీలలోనైనా కూర్చోడానికి అవకాశం యివ్వకపోతే పిల్లలకు చాలనష్టం. కాబట్టి తిరిగి ఆలోచించి యీ సంవత్సరం పరీక్షలకు కూర్చునే అవకాశం కలిగిస్తారా ?

Sri P. V. G. Raju : The Vice-Chancellors are meeting in December. I think, end of December we have tentatively fixed for a meeting. The Osmania University is implementing the policy and they are allowing the thing to go through in the Osmania University. I hope we will be able to convince the Sri Venkateswara University that this is an enlightened policy. I cannot say anything to the House at this moment.

శ్రీ పి. సుందరయ్య : మార్చినెలలోనే ఎస్. ఎస్. ఎల్. సి. కి గాని, మెట్రిక్ కుగాని పరీక్షలు జరుగుతాయి. డిసెంబరులో వైస్-ఛాన్సలర్స సమావేశమై అప్పటికప్పుడు నిర్ణయం చేసినా ఉపయోగం వుండదు. వెంకటేశ్వర యూనివర్శిటీ ఆటోనమీ పేరుతో తమ యిష్టం వచ్చినట్లు చేస్తుంటే— ఇదివరకు 2–3 సందర్భాలలో యిట్లాగే వచ్చింది — ప్రభుత్వం ఏమైనా చర్య తీసుకుంటుందా ?

Sri P. V. G. Raju: Action can of course only be persuasion. If I may subject to the hon. member, I can persuade the friends. Action as such has to be enlightened, The Vice-Chancellor and the Syndicate may be persuaded to feel that this is a very necessary reform or requirement that girl students should be permitted to appear privately. I am sure that the opinion of this House will be noted by everyone conceaned.

శ్రీ. పి. సుందరయ్య : ఇదివరకు వెంకటేశ్వర యూనివర్శిటీలో రెండు మూడు సమస్యలు ఇటువంటివే వచ్చాయి. ముఖ్యమంత్రిగారు విద్యామంత్రి గారు take up చేస్తాం అన్నారు. Take up చేశారు : కొంత వరకు జరిగింది. వేలమంది విద్యార్థులకు సంబంధించిన సమస్య. ఆకస్మికంగా మధ్యలో ఊరకంగాచేస్తే: There is some thing wrong in that University, or in that Syndicate Will the Government take any step to see that the students will not be put to any hardship by the sudden changes of policy by Sri Venkateswara University Syndicate and authorities ?

శ్రీ. యన్. సంజీవరెడ్డి : ఇది policy matter. యూనివర్శిటీ Matters లో interfere అయితే ఏమైనా ఇబ్బందులు కలుగుతాయేమో సంకోచిస్తున్నాము. అక్కడ తృప్తికరంగా లేని విషయాలు జరుగుతున్న మాటకూడ నిజమే. ఈ మధ్య జరిగిన సిండికేటు మీటింగు గూర్చి వ్యవహారాలు ఏ రకంగా జరుగుతున్నాయో కొందరు నాకు జాబులు వ్రాశారు: కొందరు నాకు Complaints ఇచ్చారు, చాలా విచారించవలసిన విషయాలు జరుగుతున్నా ప్రభుత్వం నిస్సహాయ స్థితిలోవుంది. యూనివర్శిటీలు ఆటోనమస్ కాబట్టి extreme step తీసుకోవడం మంచిది కాదేమో. ఈ సభలోని మిత్రులు కౌన్సిలులోని మిత్రులు కొందరు ఆయూనివర్శిటీలో జరుగుతున్న అవకతవకల గురించిఎట్లా circumvent చేస్తున్నారో complaints ఇచ్చారు. నేను ఏమి చేయాలో తోచని పరిస్థితిలో ఉన్నాను Persuasion వీలవుతుందేమో extreme step తీసుకోవడం మంచిది కాదేమో అని చూస్తున్నాను.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం : యూనివర్శిటీ మాట అట్లా ఉంచుదాము. తరువాతవారిని persuade చేస్తే చేయవచ్చును. ముందు వారికి opportunity పోయింది కదా! ముందు వారికి opportunity– ఇచ్చి పరీక్ష ప్యాసయితే తరువాత యూనివర్సిటీ సంగతి ఆలోచించవచ్చును.

Sri P. V. G. Raju: That position sounds very correct, Sir. But I do not think we can give it because the legal rights of the examination as such–supposing once a girl student passes the examination, what is the value of the examination? She has got an immediate right; as an S. S. L. C. person she will tomorrow apply to the University. In Telangana when they pass, they apply to the University and they get admission, Sir. But in Sri Venkateswara University area supposing a girl gets an S. S. L. C. certificate, she applies to the University; she is not admitted. The whole problem arises. So, we have merely deferred the policy. Government have not given up the policy. We want the students to take the examination privately especially for girl students, Sir. So, we are only persuading the Vice-Chancellors. Of course, I know it is a little hardship on the present batch of students with us. Girls who could have taken the examination in March may be denied the opportunity. But I think that is something beyond our control at the moment.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం : ఇందులో delay అయితే రేపు పెండ్లిండ్లకు కూడా ఆలస్యమైపోతుంది.

శ్రీ టి. కె. ఆర్. శర్మ : ఇందులో రెండు వ్యవహారాలున్నాయి. S. S. L. C. వరకే చదువుకొని చదువు చాలించేవారు చాలామంది ఉంటారు. వారికి కూడా S. S. L. C. వరకు చదువుకోవడానికి వీలుకాని పరిస్థితి వస్తుంది. S. S. L. C. ప్యాసై P. U. C. కాని మరొకటి కాని చదివేటప్పుడు యూనివర్సిటీతో వ్యవహారం వస్తుంది. S. S. L. C. కి public examination పెట్టుకున్నాము. S. S. L. C. కి సంబంధించి సంతవరకు మనకు బోర్డు ఉంది. నిర్ణయం తీసుకోవచ్చును. యూనివర్సిటీని persuade చేయడమో, ఏమైనా action తీసుకోవలసి వస్తే అధికారం ఉందో లేదో అది తరువాత వస్తుంది. ప్రస్తుతం S. S. L. C. కి ప్రైవేటుగా కట్టకూడదంటే చాలా ఇబ్బందులు వస్తాయి.

Sri P. V. G. Raju: I think, Sir, every body knows the position. There is nothing for me to add to what I have already answered.

శ్రీ పి. సుందరయ్య : S. S. L. C. బోర్డు గవర్నమెంటు కంట్రోలులో ఉన్నది. వెంకటేశ్వర యూనివర్సిటీవారు admit చేసుకుంటారా లేదా అనేది తరువాత విషయం. వారిని persuade చేయవచ్చును. persuade కాకపోతే కావాలంటే చట్టం తేవచ్చును. పరీక్ష కేంద్రాలలో పరీక్షకు కూర్చున్న తరువాత ఆలోచించవచ్చును. అందుచేత వెంకటేశ్వర యూనివర్సిటీ ఏరియాలో S.S.L C. బోర్డు వారిని admit చేసుకుని పరీక్షలు జరపడానికి అభ్యంతరం ఏమిటి ?

Sri P. V. G. Raju: I have understood the point of the hon. Leader of the opposition, Sir. Our Advisers-our Director of Public Instruction felt that in the light of adverse comments and opinion of the University, it is better to defer the policy till we get agreement from the University. Hon. Sri Sundarayya says that irrespective of the University, Government may take a unilateral action i. e., allow students to stand for the S. S. L. C. Examination privately. But our advisers have given a different opinion-advisers means the D. P. I. who felt that it would not be correct for us to act in such a manner that public comment would arise. Therefore, we thought we should defer the policy. Now that there is a strong sentiment

expressed in this House, I shall have the matter re-examined again. We must certainly see, Sir, that no furrher frustration is caused to the girls. Once they have passed the examination, again the question of admission would arise, and therefore, it is a delicate matter. I will have the whole matter re-examined, Sir, with a view to taking into consideration the consolidated view of this House, Sir.

Mr. Speaker: No more questions are allowed. The importance and urgency of the matter is admitted by the Government. I may only request the hon. Minister to take immediate action...

Sri N. Sanjiva Reddy: Mr. Speaker, Sir. I agree with the hon. Leader of the Opposition when he says that the Government is so helpless as that. Taking into view the feelings of the House, we will certainly not shirk to bring an amendment because so many irregularities have been pointed out to me by the hon. members of this House who represent the Senate and by the hon. members of the Upper House also. If things are going so bad as that, I think Government will not shirk, Sir. We take the House into confidence and if necessary to put larger proportion of the elected representatives of the State into the Syndicate and Senate also not a few of them sitting there and doing whatever they like. Therefore, I am strongly of the opinion, Sir, I entirely agree with the Opposition Leader that if necessary an amendment will be brought before this House.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య: ఉస్మానియా వారు అంగీకరించారు. ఆంధ్ర యూనివర్సిటీవారు అంగీకరించారు.

Mr. Speaker: In view of the importance and urgency of the matter, I may request the hon. Ministers to take immediate action in the matter and inform the result of the action before the House disperses, before 13th December 1963.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : ఉస్మానియా వారు అంగీకరించారు; ఆంధ్ర యూనివర్శిటీ వారు అంగీకరించారు.

Mr. Speaker: The whole matter will come up before the House disperses, Mr. Gopalakrishnayya; why again pursue the matter? I am requesting him to take immediate action in the matter and inform the decision of the Government before the House disperses, i. e., before 13th December 1963.

WRITTEN ANSWER TO QUESTION

COAL ALLOTTED TO KISAN ENGINEERING CO., CHITTOOR

94—

* 1144 (5090) Q.–*Sri C.D. Naidu* (*Chittoor*): Will the hon. Minister for Industries be pleased to state:

(a) what is the amount of coal alloted to Kisan Engineering Co., Chittoor.

(b) whether the said coal is utilised by the company properly;

(c) whether any complaint was received with regard to this coal deal;

(d) is it a fact that the said coal is sold in Madras State to a third party;

(e) if so, what action has been taken; and

(f) if not, will the Government make an enquiry and investigation into this affair?

A:— (a) One Wagon of hard coke was supplied to M/s. Kisan Engineering Co.; Chittoor from June 1962 Hard Coke Block rake.

(b) Misuse of this coke was reported and is under investigation.

(c) A report of misuse from the Director of Industries and Commerce, Madras, was received by the Director of Industries and Commerce, Andhra Pradesh, Hyderabad.

(d) The Assistant Director of Industries and Commerce, Chittoor reported firstly that the M/s. Kisan Engineering Works, Chittoor sold away coke to the extent of 21 tons to the M/s. Service Industrial Works Vellore. But the firm had explained that they had never sold any coke. On the other hand they were purchasing sometimes from Bangalore and other places. The Assistant Director of Industries and Commerce was asked to investigate further into the matter. His latest report reveal that the consignment of coke of the one wagon was taken to stock by the Company as on 27-7-1962 and materials were shown as issued for utilisation in their work shops from 27-7-1962 to 19-11-1962 although they are not having any pit furnace cupola by that time. The irregularity of the firm is being investigated.

(e) Immediately after receiving the above report of Misuse of coke, the allotment of one wagon of hard coke already made from October, 1962 Block rake had been cancelled and no supplies have ever since been made. Allotment of pig Iron to this firm has also been stopped.

(f) This does not arise in view of answer to (e) above.

CALLING ATTENTION TO A MATTER OF URGENT PUBLIC IMPORTANCE.

re: Election of Chairman to Salur Municipality.

శ్రీ. తెన్నేటి విశ్వనాథం : అధ్యక్షా, ఇది తిరిగి సాలూరు మునిసిపాలిటీ వ్యవహారమే, మొన్న మంత్రిగారు జవాబుచెబుతూ మేము Chairman ఎవరు అవుతారు అనేది మేము ఇంకా decide చేయలేదు, examine చేస్తున్నాము అని చెప్పారు. ముఖ్యమంత్రిగారుకూడ చెప్పారు, ఇది ఇట్లావుంటూండగా మాకు ఒక టెలిగ్రామ్ వచ్చింది. బహుశః ఆటెలిగ్రామ్ మంత్రిగారికికూడా వచ్చిఉంటుంది. నాకు ఒక కాపీ వచ్చింది, గోపాలకృష్ణయ్యగారికి ఒక కాపీవచ్చింది. ఎవరి అథార్టీపైన వెళ్ళాయో తెలియదు కాని 16వ తారీఖున instructions ఇక్కడనుంచి ఒకరిద్వారా ఆ టెలిగ్రాములో ఆ పేరు ఉన్నది. అక్కడ అందినట్లు 16 వ తారీఖునుంచి—

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : ఉస్మానియా వారు అంగీకరించారు; ఆంధ్ర యూనివర్సిటీ వారు అంగీకరించారు.

Mr. Speaker: The whole matter will come up before the House disperses, Mr. Gopalakrishnayya; why again pursue the matter? I am requesting him to take immediate action in the matter and inform the decision of the Government before the House disperses, i. e., before 13th December 1963.

WRITTEN ANSWER TO QUESTION

COAL ALLOTTED TO KISAN ENGINEERING CO., CHITTOOR

94—

* 1144 (5090) Q.–*Sri C.D. Naidu* (*Chittoor*): Will the hon. Minister for Industries be pleased to state:

(a) what is the amount of coal alloted to Kisan Engineering Co., Chittoor.

(b) whether the said coal is utilised by the company properly;

(c) whether any complaint was received with regard to this coal deal;

(d) is it a fact that the said coal is sold in Madras State to a third party;

(e) if so, what action has been taken; and

(f) if not, will the Government make an enquiry and investigation into this affair?

A:— (a) One Wagon of hard coke was supplied to M/s. Kisan Engineering Co.; Chittoor from June 1962 Hard Coke Block rake.

(b) Misuse of this coke was reported and is under investigation.

(c) A report of misuse from the Director of Industries and Commerce, Madras, was received by the Director of Industries and Commerce, Andhra Pradesh, Hyderabad.

(d) The Assistant Director of Industries and Commerce, Chittoor reported firstly that the M/s. Kisan Engineering Works, Chittoor sold away coke to the extent of 21 tons to the M/s. Service Industrial Works Vellore. But the firm had explained that they had never sold any coke. On the other hand they were purchasing sometimes from Bangalore and other places. The Assistant Director of Industries and Commerce was asked to investigate further into the matter. His latest report reveal that the consignment of coke of the one wagon was taken to stock by the Company as on 27-7-1962 and materials were shown as issued for utilisation in their work shops from 27-7-1962 to 19-11-1962 although they are not having any pit furnace cupola by that time. The irregularity of the firm is being investigated.

(e) Immediately after receiving the above report of Misuse of coke, the allotment of one wagon of hard coke already made from October, 1962 Block rake had been cancelled and no supplies have ever since been made. Allotment of pig Iron to this firm has also been stopped.

(f) This does not arise in view of answer to (e) above.

CALLING ATTENTION TO A MATTER OF URGENT PUBLIC IMPORTANCE.

re: Election of Chairman to Salur Municipality.

శ్రీ. తెన్నేటి విశ్వనాథం : అధ్యక్షా, ఇది తిరిగి సాలూరు మునిసిపాలిటీ వ్యవహారమే, మొన్న మంత్రిగారు జవాబుచెబుతూ మేము Chairman ఎవరు అవుతారు అనేది మేము ఇంకా decide చేయలేదు, examine చేస్తున్నాము అని చెప్పారు. ముఖ్యమంత్రిగారుకూడ చెప్పారు, ఇది ఇట్లావుంటూండగా మాకు ఒక టెలిగ్రామ్ వచ్చింది. బహుశః ఆటెలిగ్రామ్ మంత్రిగారికికూడా వచ్చిఉంటుంది. నాకు ఒక కాపీ వచ్చింది. గోపాలకృష్ణయ్యగారికి ఒక కాపీవచ్చింది. ఎవరి అథార్టీపైన వెళ్ళాయో తెలియదుకాని 16వ తారీఖున instructions ఇక్కడనుంచి ఒకరిద్వారా ఆ టెలిగ్రాములో ఆ పేరు ఉన్నది. అక్కడ అందినట్లు 16 వ తారీకునుంచి—

శ్రీ. యన్. సంజీవరెడ్డి: టెలిగ్రాములోని పేర్లు చెప్పండి. వెంకట్రామయ్య గారా, సంజీవరెడ్డిగారా, రహస్యమెందుకు ?

శ్రీ. తెన్నేటి విశ్వనాధం : ఒకరి ద్వారా-సంజీవరెడ్డిగారి వ్యవహారం కాదు ఇది.

శ్రీ. యన్. సంజీవరెడ్డి : ఎవరు ఇచ్చారో చెబితే మంచిదని నాఉద్దేశం. ముసుగులో పెట్టడం మంచిదికాదు. సెక్రటరీ ఇచ్చాడా ? Because it is a telegram after all Sir, there is no secrecy about it. After all it is given to Sri Gopalakrishnayya, it is given to Sri Viswanatham and perhaps to others also, I do not know.

శ్రీ. తెన్నేటి విశ్వనాధం : నా Statement సరిగాపినలేదు. ఒకరిద్వారా కబురు వెళ్ళిందని : ఒకరిద్వారా పేరు చెప్పమంటే ఆయన ex-M.L.A. ఎరుకు నాయుడు అని ఉంది. ఆయనద్వారా ఆర్డరు వెళ్ళినట్లు ఒకమనిషి ద్వారా ఆర్డరు ఎట్లాగు వెళ్ళదు. Instructions వెళ్ళాయి ; ఏమి వెళ్ళాయో, ఏట్లా వెళ్ళాయో తెలియదు. అ strength పైన 26 వ తారీఖున decide చేయలేదని చెబితే అంతకుముందు 10 రోజులక్రితమే 16 వ తారీఖు instructions strength పైన Chairman పదవి assure చేసి act చేస్తున్నట్లు ఈ రోజుకు ఒక మీటింగు వేసినట్లు ఉన్నది. మినిష్టరుగారు ఇంకా decide చేయక పూర్వమే ఎవరోఒకరు Chairman assumption చేయడం బాగాలేదు కాబట్టి ఆ వ్యవహారం set right చేస్తారని ఉన్న confusion కు మరికొంత క్రొత్త confusion కూడా కలిగింది కాబట్టి clear చేస్తారా అని మంత్రిగారి attention ను draw చేస్తు న్నాను.

Sri N. Sanjeeva Reddy: Before the hon. Minister concerned replies, Sir. I take serious objection ఎవరో ex-M.L.A. ద్వారా గవర్నమెంటు information orders పంపే stage కి ఇంకా రాలేదు. I am really sorry that it is not true and I do not want to say any thing else. It is not true I would say నిజము కాదేమో ! వారు తగాదా పడుతున్నారు ఆ చైర్మనా ఈ చైర్మనా అని. ఒకరి చేతులలో note book ఒకనాడు తిరుగుతుంది. ఇంకొకరి చేతులలో ఇంకొక నాడు తిరుగుతుంది. ఆ రోజునే చీఫ్ సెక్రటరీ గారిని పిలిచినాము. ఈ Printing Press లో ఎలా mistake జరిగింది. ఇప్పుడు ఎవరు చైర్మన్ అని ఇవన్నీ consideration లో వున్నాయి. Specific గా orders ఇంకా Pass చేయలేదు,

2 రోజులు టైము కావాలని చీఫ్ సెక్రటరీగారు అడిగారు, Further enquiry is going on. గవర్నమెంటు ఆర్డరు పంపితే బాధ్యతగా వుండగలము కాని ఏదో ఊహాగానము చేసి ex-M.L.A. ద్వారా వార్త పోయిందని చెపితే దానికి సమాధానము చెప్పడము చాలా కష్టము. Information కావాలంటే facts కావాలంటే the Minister will be ready to reply. The insinuations which are not true. I do not think, it will be proper for me to answer.

శ్రీ. తెన్నేటి విశ్వనాథం : అధ్యక్షా, సంజీవరెడ్డిగారు నేను చెప్పినది విన లేదు. ఆ టెలిగ్రామ్‌లో అలావుంది. కాని అలాంటి ఆర్డర్స్ వెళ్ళివుండవని అన్నాను.

శ్రీ. యన్. సంజీవరెడ్డి : అంతవరకు చెప్పివుంటే బాగుంటుంది. Ex-M,L.A ద్వారా వార్త పోయిందంటే....

శ్రీ. తెన్నేటి విశ్వనాథం : టెలిగ్రామ్‌లో వున్న భాషఅది. టెలిగ్రామ్ కాపీ నావద్దగరలేదు. అలాంటి ఆర్డర్సు పంపివుండరనే అన్నాను. 16 వ తారీఖున ఆఫీసు assume చేసి 30 తారీఖున మీటింగు పెట్టారు. పాత confusion కి కొత్త confusion కలిసినది. అది ఏమైనా clear చేస్తారాఅని అడుగు తున్నాను.

శ్రీ ఎ. వెంకటరామయ్య : అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పిన దానితో పూర్తిగా ఏకీభవిస్తున్నాను. 26-11-1963 తేదీన గౌరవనీయులైన సభ్యులు వేసిన అత్యవసర ప్రశ్నకు సమాధానమిచ్చుచూ సాలూరు పురపాలక సంఘమునకు యిద్దరు వ్యక్తులు అధ్యక్షులుగా ఎన్నికయినట్లు వివిధమైన రెండు ప్రకటనలు ఆంధ్రప్రదేశ గెజెటు ప్రింటింగుప్రెసు చేసిన పొరపాటుచే ప్రచురింపబడినది అని చెప్పబడినది. ఈ ఎన్నికల విషయంలో చట్ట రీత్యా ఎవరు అధ్యక్షులుగా ఎన్నిక యైనట్లు పాటింపవలయునను సందేహమును తీర్చవలయునని సాలూరు మునిసిపలు కమీషనరు ప్రభుత్వమునకు వ్రాసియుండెను. ఈ సమస్య లా డిపార్టుమెంటుతో కలసి పరిశీలించబడుచున్నది. దీనిని గురించి ప్రభుత్వముగాని, మునిసిపలు పరిపాలనా డైరెక్టరు గాని ఏ విధమైన వుత్తరువులు పంపలేదు. 16-11-63 తేదీన యీ విషయమును గురించి సాలూరు కమీషనరు మునిసిపలు పరిపాలనా డిప్యూటీ డైరెక్టరుతో ట్రంకు ఫోనులో అడుగుగా యిది ప్రభుత్వము యొక్క పరిశీలనలో యున్నదనియు, కమీషనరు తన బాధ్యత గ్రహించి నడచుకొనవలెననియు ఆయన చెప్పినట్లు తెలియుచున్నది.

మీటింగు జరుగుచున్నదను విషయమును గురించి ప్రభుత్వమునకు అధికారుల వద్దనుండి రిపోర్టు అందలేదు.

BUSINESS OF THE HOUSE

شری سلطان صلاح الدین اویسی (پتھر گٹی) ایک پریولیج موشن ھے۔ آپ کی اجازت سے پیش کر رھا ھوں۔

Mr. Speaker: You may say in English because I do not follow Urdu.

شری سلطان صلاح الدین اویسی — انگریزی میں موشن لکھکر دیا ھوں۔ کل میں گھڑی خرید نے گیا تھا — جلیل واچ کمپنی میں — اتنے میں وھاں ھاشم صاحب آئے — یم۔ یم۔ ھاشم کانگرس ممبر۔ انھوں نے مجھے گالی گلوج دی۔

Mr. Speaker: I will get it examined. It is not necessary for you now to speak. You may speak afterwards. If considered necessary I will give you an opportunity. Let me see what it is. I will go through it and afterwards if I think necessary I will certainly give you an opportunity.

The House will resume discussion on Cooperative Societies Bill.

Sri R. B. Deshpande: Mr. Speaker, Sir. I would like to know whether general discussion will be completed now.

Mr. Speaker: The whole thing will be finished today. On Monday, we will take up clause-by-clause reading.

Sri R. B. Deshpande: So, today there is scope for general discussion also.

Mr. Speaker: Yes. Clause-by-clause discussion will be taken up only on Monday.

GOVERNMENT BILL

The Andhra Pradesh Cooperative Societies Bill, 1963 (as reported by the Regional Committee)

శ్రీ కె. గోవిందరావు : అధ్యక్షా, ఈ కో ఆపరేటివ్ ఉద్యమము ప్రజల కోసము నడుపబడాలి అనే ఉన్నతమైన లక్ష్యము వున్నప్పటికి ఈ ఉద్యమములో అనేకమైన బలహీనతలు కనుపించిన విషయము వేరే చెప్పవలసిన అవసరము లేదనుకొంటాను. ఏ ప్రజలయితే ఈ కో ఆపరేటివ్ ఉద్యమములో ప్రముఖపాత్ర నిర్వహించాలో వారి పాత్ర నానాటికి తగ్గిపోతోంది. వారి చొరవ రోజురోజుకు తగ్గిపోతోంది అని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ సంస్థలలో స్వార్థపర రాజకీయవర్గాల ప్రాబల్యము ఎక్కువయిపోతోంది. ఈ సంస్థలలో అనేక రకాలయిన అవినీతి పెరిగిపోతోంది. రోజురోజుకు తగ్గిపోతున్న ప్రజల చొరవను ఏవిధముగా పెంపొందించాలి, ఈ లోపాలను ఏవిధముగా సరిదిద్దుకోవాలి అనేది ఈ బిల్లును ప్రభుత్వము తీసుకొనివచ్చినపుడు ఆలోచిస్తుందని ప్రజలంతా ఆశించారు. ఈ బిల్లులో ఏవో చిన్న మార్పులు తీసుకొని రాలేదని అనడములేదు. కాని ఈ కో ఆపరేటివ్ ఉద్యమములో లోపాలను సరిదిద్దడానికి కావలసిన ప్రొవిజన్సును ఈ బిల్లులో తీసుకొని రాలేదేమో అని నా ఉద్దేశ్యము. కో ఆపరేటివ్ షుగర్ ఫ్యాక్టరీల విషయము మాత్రము మనవిచేస్తాను. మన ఆంధ్రదేశములో Cooperative fold లోకి వచ్చిన ప్రధాన పరిశ్రమలుగా వుండేవి షుగర్ ఫ్యాక్టరీలే అని మనవి చేస్తున్నాను. విశాఖపట్టణములోనే 4 కో ఆపరేటివ్ షుగర్ ఫ్యాక్టరీలు వున్నవి. ఇతరజిల్లాలలో కూడ అలాగే వున్నవి. రోజురోజుకు పెరిగే అవకాశము కన్పిస్తున్నది. కొత్త లైసెన్సులు ఇవ్వబోతున్నారు. Assets and liabilities చూసుకొన్నపుడు ఒక్కొక్క షుగర్ ఫ్యాక్టరీకి కొన్ని కోట్లమీద వున్న పరిస్థితులు కన్పి

(Mr. Deputy Speaker in the Chair)

స్తున్నవి. ప్రతి ఒక్క షుగర్ ఫ్యాక్టరీలోను కొన్ని వేలమంది రైతులు మెంబర్సుగా వుంటున్నారు. జాగ్రత్తగా నడుపుకొంటే మిగతా స్టాటిక్స్, raw material, estabishment charges అన్నీ తీసివేస్తే ఒక్కొక్క పంచదార బస్తాకు కనీసము రు. 6 నుంచి రు. 10/– లకు తక్కువకాకుండా నికరమైన లాభాన్ని సంపాదించడానికి అవకాశము వుంటుంది. ఆ విధముగా చూసుకొన్నపుడు మన రైతు లందరికి విపరీతమైన లాభాలు పంచిపెట్టడానికి అవకాశము వుంది అనేది స్పష్టము. కాని ఈ విధంగా వుండవలసిన కోపరేటివ్ షుగర్ ఫ్యాక్టరీలు దుర దృష్టవశాత్తు ఏవిధంగా వున్నాయో చూడాలి. అన్నీ ఒకేవిధంగా వున్నాయని, అన్నీ జాగ్రత్తగా నడుపబడటంలేదని నేను అనటంలేదు. కాని మొత్తం మీద

చూస్తుంటే అవి కోపరేటివ్ సంస్థలా లేక కోపరేటివ్ ఎస్టేటులా అనే అనుమానం నాకే కాక ఇక్కడ వున్నవారందరకూ కలుగుతున్నది. అసలు షేర్‌హోల్డర్ అనే వానికి ఒకసారి షేర్ కట్టిన తరువాత కోపరేటివ్ సొసైటీలు నడపటంలో కాని, విధానాలు నిర్ణయించటంలో కాని ఒక పాత్ర వున్నదా, వానిని కన్‌సల్ట్ చేస్తున్నారా అని అడుగుతున్నాను. సంవత్సరానికి ఒకసారి జనరల్ బాడీ మీటింగ్ పెడుతున్నారు. తమకు అవసరమైనప్పుడు, బైలాస్ పెట్టవలసివచ్చినప్పుడు జనరల్ బాడీని పిలవటం తప్ప ప్రధానమైన పాలసీలను నిర్ణయించటానికి పిలవటంలేదు. ఈ విధంగా కోపరేటివ్ షుగర్ ఫ్యాక్టరీలు వున్నాయని చెప్పటానికి విచారిస్తున్నాను. ఇక డైరెక్టరుగా ఎన్నిక కావటానికి ప్రతి షేర్‌హోల్డర్‌కు అవకాశం లేదు. పది షేర్స్ కట్టగల్గిన ఆస్థిపరునికే డైరెక్టరుగా ఎన్నికయే అవకాశం వుంది. ఆ తేడా ఎందుకు చూపవలసివచ్చిందని అడుగుతున్నాను. బీద రైతుకు డైరెక్టరుగా నిలబడే హక్కు లేదని ప్రభుత్వం ఎందుకు భావించాలి? సామాన్యమైన రైతు ఎంతో జాగ్రత్తగా చెరుకును పండించుకొంటూ ఫ్యాక్టరిని సక్రమమైన పద్ధతిలో నడపాలనుకొన్నా అతనికి చోటు లేకుండా కేవలం డబ్బు వుండి పది షేర్లు కట్టగల్గిన వారికే డైరెక్టరుగా ఎన్నికయి సర్వహక్కులు ధారాదత్తం చేసే అవసరం ఎందుకు కల్గిందని అడుగుతున్నాను. ఇది ప్రధానమయిన లోపం. ప్రతి షేరు హోల్డర్‌కు డైరెక్టరుగా నిలబడే హక్కువుండాలని కోరుతున్నాను. దానికి బైలాస్‌లో చూద్దామని కాకుండా ఈ బిల్లులోనే సవరణ తీసుకువచ్చి ఒక్క షేర్ వున్నా డైరెక్టరుగా పోటీ చేసే హక్కు ఆ షేర్‌హోల్డర్‌కు కల్గించటానికి ప్రభుత్వం అంగీకరించాలని కోరుతున్నాను.

ఇక సీక్రెట్ బాలట్ విషయం వుంది. సెలక్ట్ కమిటీలో సీక్రెట్ బాలెట్ వుండాలనే సవరణ పెట్టినప్పుడు అది త్రోసివేయబడిందని డిసెంట్ నోట్ చదివితే తెలిసింది. మిగతా అన్ని సొసైటీలకు సీక్రెట్ బేలట్ ఎంత అవసరమో షుగర్ ఫాక్టరీలకు అంతకంటె ఎక్కువ అవసరమని నేను అనుకొంటున్నాను. నాకు తెలిసినంతవరకు మెంబర్స్ కాని వారిని, ఫ్యాక్టరీకి సంబంధం లేనివారిని కొన్ని వందలమందిని తీసుకువచ్చి ఎదురుగా కూర్చోపెట్టి వారికి రాంగ్ పాసెస్ ఇచ్చి బోగస్ పాసెస్ ఇచ్చి వారు చెప్పిన వారికి చేతులు ఎత్తేటట్లుగా ఏర్పాట్లు చేసుకొంటున్నారు. అటువంటి పరిస్థితులలో సీక్రెట్ బాలట్ పెట్టకపోతే కోపరేటివ్ ఉద్యమం యొక్క లక్ష్యమే దెబ్బతింటుంది; అది సక్రమంగా నడవటానికి అవకాశం వుండదని నేను ఫీల్ అవుతున్నాను.

ఇక, ఎక్కౌంట్స్ విషయం చూస్తే చాలా అన్యాయంగా అక్రమంగా తప్పులతో కూడి వుంటున్నాయి. నాకు కొన్ని సంఘటనలు తెలుసు. ఒకచోట ఒక డైరెక్టరుగారు నాలుగు సంవత్సరాల క్రితం నేను షేర్స్ కట్టించేటప్పుడు 2,500 రూపాయలు నాకు ఖర్చు అయినది కాబట్టి ఆ బిల్లును నాలుగు సంవత్సరాల తరువాత పాస్ చేయించుకొన్నాడు. అదేవిధంగా మరో సందర్భంలో బాధ్యత గలిగిన ఒక డైరెక్టరు, ఒక పెద్దమనిషి షేర్ కాపిటల్‌లో 1,300 రూపాయలు తన దగ్గర పెట్టుకొని వడ్డీలకు ఇస్తూ నాలుగు సంవత్సరాల తరువాత ఆఫీసర్లు చెక్ చేస్తారనే భయంతో జమచేసిన సంగతి మా దృష్టికి వచ్చింది. మొలాసిస్‌ను బానెస్ తమ స్వంత వ్యాపారంగా ఉపయోగించుకొంటున్నారు. ఒకచోట ఒక షుగర్ ఫ్యాక్టరీలో వున్న మొలాసిస్ ఇంకిపోయిందని చెప్పాడు ఒక ప్రబుద్ధుడు. మొలాసిస్ అంతా ఇంకిపోయిందంటే అది వూహించలేని విషయం. మిషనరి పర్చేజింగ్ విషయంలో కమీషన్ తీసుకొంటున్నారని తెలుస్తున్నది.

ఇక, ఆడిట్ విషయంలో కోపరేటివ్ రిజిష్ట్రారు ఆధీనం క్రింద ఒక చీఫ్ ఆడిటర్‌ను వేసి ఆయన క్రింద ఒక డిపార్టుమెంటు వుంటుందని బిల్లులో వుంది. నేను వినయపూర్వకంగా మనవిచేసేది దానివల్ల ఏమాత్రం ప్రయోజనం లేదని, ఫ్యాక్టరీలోని బాస్ ఆయనకున్న అధికారంతో, బలుకుబడితో అక్కడ వున్నప్పుడు ఆ జెయింట్ ఎదుట ఈ చిన్న ఆడిటర్ వెళ్లి నిలబడే స్థోమత వుండదు. అందువల్ల ఈ రోజు మొత్తం గవర్నమెంటు ఆడిట్ ఏవిధంగా జరుగుతున్నదో అదేవిధంగా చేయాలి. క్వాజి గవర్నమెంటు అయినా, సంస్థలలో అయినా కోపరేటివ్ వింగ్ క్రింద కొంతమంది ఆడిటర్స్‌ను వేసి వారిపై అజమాయిషీ మొత్తం ఎక్కౌంటెంట్ జనరల్ క్రింద పెట్టినప్పుడే బాగుంటుంది. పబ్లిక్ ఎక్కౌంట్స్ కమిటీకి కోపరేటివ్ షుగర్ ఫ్యాక్టరీస్ యొక్క ఎక్కౌంట్స్ చూసే అవకాశం లేదు. లక్షలకొలది కోట్లకొలది డబ్బు దుర్వినియోగం కాకుండా చూడటానికి ఆవిధంగా చేయటానికి ప్రభుత్వం పూనుకొని దానికి అవసరమయిన ఎమెండ్‌మెంట్ తీసుకువచ్చి అంగీకరిస్తారని నమ్ముతూ సెలవు తీసికొంటున్నాను.

శ్రీ కె. వెంకటరత్నం (వుయ్యూరు) : అధ్యక్షా, కోపరేటివ్ మంత్రిగారు ఇప్పుడు ప్రవేశపెట్టిన ఈ బిల్లును నేను పూర్తిగా బలబరుస్తున్నాను. ఇదివరకు అసందిగ్ధంగా వున్న విషయాలన్నిటిని సవరించి సమగ్రమైన బిల్లు, ప్రజలందరకూ ఉపయోగపడే బిల్లు మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టారు. అన్నీ సమగ్రంగా వున్నాయని నేనూ అనను. అయినా మొత్తం మీద ప్రజలకు సంబంధించిన వ్యవహారాలలో, ప్రజలలో ఎక్కువ వ్యాప్తి పొందటానికి, సభ్యత్వం ప్రతివారికి కలుగచేయటానికి,

అనేక అవకతవకలు చేస్తున్న సొసైటీలపై అజ్మాయిషీ వుండటానికి అవసరమయిన క్లాజులు దీనిలో వున్నాయి. దీనిలో కొన్ని లోట్లు గురించి కొంతమంది మిత్రులు చెప్పారు. సహకార రంగంలో పాత చట్టాన్ని అనుసరించి కొందరు కొన్ని చేసివుండవచ్చు. అటువంటివారి మీద యాక్షన్ తీసుకోటానికి ఈ చట్టంలో కొన్ని క్లాజులు ఏర్పాటు చేశారు. దీనిలో అధికారులకు హెచ్చు ప్రాధాన్యత ఇచ్చారన్న దానిలో యదార్థం వున్నప్పటికీ సహకార రంగంలో జరిగే అవినీతిని కంట్రోల్ చేయాలంటే వారికి కొన్ని అధికారాలు వుండవలసినదే. దానిని ఉపయోగించే విధానములో ఎక్కడ అవినీతి వున్నదో అక్కడ వారిని పెట్టుకోవాలి. కాని అట్లా కాక వారు విచ్చలవిడిగా; స్వేచ్ఛగా విహరిస్తున్నారు. అందుకొరకే ఈ చట్టములో Registrar కు అదనంగాఅధికారాలు యిచ్చే clause లను పెట్టారు. వాటిని వీరు; ప్రభుత్వమూ సద్వినియోగం చేయవలసిన అవసరం వున్నదని మనవి చేస్తున్నాను. ఒక్కొక్క గ్రామంలో ఒక్కొక్క సొసైటీ మాత్రమే వుండాలి. రెండు సొసైటీలు వుంటే రేపు మూడు కావాలంటారు. ఆ విధంగా చెత్తచెత్తగా సొసైటీలను పెడితే ప్రయోజనం లేదు. సహకార రంగంలో అనేక రకాలైన సొసైటీలు వున్నాయి. ఒక్కొక్క వెరైటీకి ఒక్కొక్క సొసైటీని పెట్టవచ్చు, అంతేగాని ఒక్కొక్క వెరైటీకి రెండేసి సొసైటీలను పెట్టినందువల్ల లేనిపోని దెబ్బలాటలకు దారితీస్తవి. కృష్ణాజిల్లాలో ఒకే గ్రామంలో రెండు లేబరు కంట్రాక్ట్ సొసైటీసును పెట్టినందువల్ల గందరగోళం జరిగింది. అందువల్ల సొసైటీల మీద కొంత అజమాయిషీ లేకపోతే దుర్వినియోగం అవుతుంది. కొన్నికొన్ని సొసైటీల విషయంలో వేల, లక్షల డబ్బు కాజేసి అమాయకమైన సభ్యులపేర వ్రాసిన ఘటనలు వున్నాయి, నిజానికి సహకార క్రెడిట్ సొసైటీలు గ్రామంలోని రైతులకు ఎంతో ఉపయోగపడతవి. కాని అక్కడ సర్వీసు చేసే మనుషులు వుండాలి. అలాంటివారు ఉన్నచో నాట్ల సమయంలో కోతల సమయంలో శిస్తులు చెల్లించే సమయంలో ఈ క్రెడిట్ సొసైటీలు సెంట్రల్ బ్యాంకు నుంచి డబ్బు తీసుకొనివచ్చి రైతులకు అప్పులు యిచ్చి ఆ తరువాత వాటిని వసూలు చేసుకొనుటకు అవకాశం వున్నది. అందుచేత డిపార్ట్మెంటువారు డబ్బు దుర్వినియోగం చేయనియకుండా జాగరూకతతో వుండాలి. డబ్బు కాజేస్తున్నప్పుడు అధికారులు ఏమాత్రం మీనమేషాలు లెక్కవేస్తున్నా అమాయక ప్రజల పేర్లమీద అప్పులు వ్రాయబడడం వారు అనవసరంగా శ్రమపడడం జరుగుతుంది. ప్రస్తుతం ఈ డిపార్టుమెంటులోని అధికారులు సత్వరచర్యలు తీసుకొనడం జరుగనందున ఈ కోపరేటివ్ డిపార్టుమెంటుకు చెడ్డపేరు వచ్చింది. కంట్రోలు వస్తువుల పంపకం విషయంలో ఎన్నో అవకతవకలు జరుగుతున్నవి. అందుచేత ఈ సొసైటీలను సక్ర

మంగా నడిపించి యిప్పుడున్న చెడ్డపేరును పోగొట్టుటకు ప్రయత్నం చేయాలి. దావాల విషయంలో ఈ బిల్లులో చక్కని క్లాజులను ఏర్పాటుచేశారు. కాన వెంటనే చర్యతీసుకోడానికి అవకాశం వున్నది. యిక సభ్యత్వం విషయంలో కూడా తప్పనిసరిగా చేర్చుకొనుటకు అవకాశం వున్నది. ఒక ప్రెసిడెంటు చేర్చుకోను అంటే సభ్యత్వం కొరకు అప్లికేషను పెట్టుకున్న రెండు మాసాలలోపల సభ్యత్వం వస్తుంది. కో ఆపరేటివ్ కాన్ఫరెన్సులో జవహర్లాల్ నెహ్రూగారు మాట్లాడుతూ అధికారుల పెత్తనం సహించకూడదని మొన్న ఢిల్లీలో చెప్పారు. నిజమే. కాని అవకతవఃలు చేసి ప్రజలకు ద్రోహం చేస్తూ డబ్బు కాజేసే పెత్తందార్లపై తగిన చర్య తీసుకొనుటకు అధికార్లు వుండవలసిందే. వారు తమ అధికారాలను చలా యించవలసిందే. యిప్పుడు కో–ఆపరేటివ్ డిపార్ట్మెంటు మీద చాలా చెడ్డపేరు వున్నదని బహిరంగంగా చెప్పుటకు నేను విచారిస్తున్నాను. కాబట్టి యిలాంటి అవకతవకలు జరుగకుండా కట్టుదిట్టంగా ఈ సంస్థను నిర్వహించాలని మనవి చేస్తూ ఈ బిల్లును నేను బలపరుస్తున్నాను.

Sri Ramachandrra Rao Deshpande: Mr. Speaker, Sir, the first and foremost thing that I would like to place before this august House regarding the Bill is that it is the most unconstitutional piece of legislation that has been brought here regarding which I will speak in detail. Apart from the constitutionality of the particular legislation there are also certain provisions which do not sound reasonable and practical. Sir, in this connection I would like to give my impression about the bill by saying that it is the most retrograde type of measure that is being brought for the reason that it is something like concentrating all the powers and functions in the all-powerful Registrar ; not only that ; all the functions of the executive, the legislature, the judiciary and also the hangman are all concentrated together in the Registrar and that cannot be a perfect and valid piece of legislation and I am afraid the very name of the legislation will have to be changed ; instead of calling it a Cooperative Societies Bill, it would be better if we rename it as the Registrar's Estates Bill. Here I would just quote with the advantage certain quotations of V.I.Ps, in connection with cooperation. Sri S.K. Dey,

the Union Minister, while inagurating the 19th Andhra Pradesh Cooperative Conference at Eluru on 13th March, 1960 said: "Andhra Pradesh has shown the way to the rest of the country in the implementation of the democratic decentralisation of power in the sphere of panchayats, samithies and parishads. In the sphere of cooperation also, Andhra Pradesh should set an example to the rest of country by inducing the State Government to divert the powers in favour of the non-official organisations as in the Panchayat Raj." Therefore in view of the expectation and hope that the Union Minister has expressed let us not set a bad example to the country. I am also pointing out certain things which are unconstitutional. This is a piece of legislation which rather tries to take away the Fundamental Rights that have been guarnteed under Article 19 (1) and (4) of the Constitution of India; it also indirectly takes away all the fundamental rights of association and freedom of unions. That being the question, the fundamental thing is as to what exactly is the unconstitutionality of the particular Bill. There should be every possible freedom to every citizen to have associations and unions, without any possible restrictions upon the unions of the society whatsoever and herein we have got a Bill wherein in every possible section at each and every stage we have got restrictions imposed upon the particular society and its functioning to the greatest extent. I will quote Chief Justice Patanjali Sastry as to what are reasonable restrictions that can be imposed by the State in matters of legislation and also regarding curbing of fundamental rights. This is exactly what has not been done in this case. Here I will quote 1952 Supreme Court p. 196, i. e.; the case of The State of Madras vs. V.G. Rao-wherein a full Bench including the Chief Justice Patanjali Sastry has given a decision. This is what the Chief Justice says:

"The right to form associations or unions has such wide and varied scope for its exercise and its curtail-

ment is fraught with such political reactions in the religious, political and economic fields, that the vesting of authority in the Executive Government to impose restrictions on such right without allowing the grounds of such impositions, is a strong element which must be taken into account in judging the reasonableness of the restrictions imposed on the exercise of the fundamental right under Art. 19 (1) (c)."

Then they further laid down a particular policy as to what type of reasonable restrictions should be there and they said further :

"The formula of subjective satisfaction of the Government or its officers with an Advisory Board thrown in to review the materials on which the Government seeks to override a basic freedom guaranteed to the citizen, may be viewed as reasonable only in very exceptional circumstances and within the narrowest limits and cannot receive judicial approval, as a general pattern of reasonable restrictions on Fundamental Rights."

And then again. sir, in the very words of the Supreme Court, I will quote what is the test of reasonableness and after quoting a few things I will give a list of the clauses wherein every type of restriction is sought to be imposed. The test of reasonableness as is enunciated by the Judiciary has been very clearly stated. In 1950 S.C. p. 27- Gopalan versus State of Madras, Justice Das says: "Whether any law has in fact transgressed these limitations is to be ascertained by the court, who is to be the judge of the reasonableness of the particular restrictions." It is not for the Government or the Executive to say what type of restrictions should be there and what curtailment of Fundamental Rights should be there. Here also regarding curtailment of the independent functioning of particular

associations or societies, their Lordships said in the case of Dr. Khare vs. State of Delhi, that the interference or the intermeddling of the Executive of the Government authorities or its officers can be justified only when particular instances and particular exceptional circumstances are given. The conditions are :

Besides both involve an element of emergency requiring prompt steps to be taken to prevent apprehended danger to the public tranquility and authority has to be vested in the Government and its officers to take appropriate action on their own responsibility. These features are however absent in the grounds on which the Government is authorised under Sec. 15 (2) (b) to declare the association unlawful.

Of course, this was in a different context wherein it was an amendment to a different Act and it was declared *ultra vires* and *null and void.* But the principles are very much the same wherein we do not find any reason for this Cooperative Bill and therefore I do not think we have circumstances which can be justified to curtail restrictions or impose restrictions on fundamental rights guaranteeing free functioning of the units and societies. And then sir, I will quote, in the case of Dr. Khare's case, the words of the Supreme Judiciary...one more principle laid down therein specifically for the guidance of the Legislature Department of the States :

"What may be regarded as reasonable restrictions imposed will not be necessarily considered as reasonable under such a statute ..the impugned Act, as the latter is a permanent measure and any declaration made thereunder

would continue in operation for an indefinite period until the Government of India should think it fit to cancel. What is envisaged is for a temporary measure or a temporary enanctment and certain restrictions have been justified. But here we have a piece of legislation which is going to be permanent and which will continue indefinitely and naturally unless the Government comes forward saying that it may be cancelled or that it is not worth continuing. Then only they can do and until then it is the mercy of the Government of India. Therefore, it is not a temporary measure. It is a permanent measure and likely to be continued for an indefinite period. Therefore these reasonable restrictions being put upon these fundamental rights of functioning of the units separately and independently cannot be continued. In this context, I will also bring to the notice of the Speaker and through you Sir, to this House what has been said by Sri J.B. Patel, the Hon' Gen. Secretary of the All India Cooperative Union. I am not quoting any words of mine. But these are the words of experienced and competent men in the cooperative field. While inaugurating the second session of Mysore State Cooperative Concerence, he said: "Every occasion for the revision of the Cooperative Act was taken advantage of for tightening the official control. This would only stultify the cooperative movement". And this was said on 20th October, 1958. Then again I may quote Mr. A. P. Jain former Food Minister. While addressing the 3rd Indian Cooperative Congress at New Delhi on 13th April, he said; "If the cooperative movement in India had to flourish, it must be allowed to function independently". Here is a classic example wherein every section we have got restrictions imposed upon and and where the whole freedom of the society to function, as it liked in an independent manner has been taken away.

When we read the Bill we feel that it is not a cooperative movement but it is something like an administrative movement that is being carried out and again in the words of Sri A. P. Jain, "this is all because although the Britishers have gone, the legacy of their methods still binds us. Finally I will quote the various sections of the Bill wherein we find there are restrictions which are not reasonable but are imposed. These Clauses are 7, 12, 15, 16 (2), 23, 31, 34, and the proviso to Clause 45, Clause 60, 64 and 109. Here again I would just throw some light upon those particular clauses to show to what extent there are restrictions and to prove there is no independence allowed in the functioning of such societies. For example Clause 7 regarding registration of a particular society wherein it is stated that after certain prescribed conditions are fulfilled, the registrar may give the registration. But therein also the discretion is put and even after all these things are completed the Registrar has got the discretion to refuse registration. I fail to understand why there should be the discretion. And if I go on with the list of clauses and the restrictions that are imposed, it would take much longer time, but before I conclude, I would once again bring it to the notice of this House and particularly the Legislature Department and request through you, Sir, that the whole matter may be examined because what I feel is we are not going towards a cooperative movement but we are going in the wrong direction. It may be something else, but it is not cooperative movement. In this connection, I will quote the words of our Prime Minister Pandit Jawaharlal Nehru. Because we have determined to follow the leadership of Nehru, let us not repeat the mistake he committed in respect of this cooperative movement. This is what Mr. Nehru said inaugurating the Third Indian Cooperative Congress in Vignan Bhavan in New Delhi on 12th April, 1958. "His Government was wrong in accepting the recommendations of the All India Rural Credit Survey Committee, namely

that a greater association of the State or interference with the cooperative movement in the country is needed to vitalise it". He further said "the fault is mine" and he has said that he had now realised that the approach of the committee in some respects was not a good or a sound one" "It tended to push the cooperative movement in the wrong direction. There was a tendency of the committee to distrust the common people thinking that they were not competent enough and therefore the Government officials should help them. He further said, "that the Survey Committee Report which the Government had unfortunately accepted, encouraged the tendency on the part of the officials to boss over the people" "We should try to get of it as quickly as we can and aim at small co-operatives without official interference. Again I would quote here from what I read about in the speech of K. D. Malvya, President of the Third Indian Cooperative Conference held in New Delhi. He has specifically given some directions or indications as to what the cooperative movement should be and the cooperative Act should be. I am just reading from his speech: "Secondly the Government assistance given to the cooperatives in every sphere we feel that when the Government gives particular assistance to the societies and unions, it feels as though they are having over-all control over the societies without allowing to function independently......"the Government assistance given to the cooperatives in pursuance of the State policy should not be made a condition for interference directly or indirectly in the affairs of the cooperatives and the guardian aider must not assume the role of a money lender, but should be free to take whatever decision they consider right and must assume full responsibility for the decisions and total changeover in the approach of the Government assistance is thus called for" In this connection, I would only say that not only from the point of view of constitutionality of the Bill that is before us that it should be withdrawn, but also for sound

reasons. I, therefore, feel that the Bill either should be withdrawn and then reframed and redrafted or in the alternative at least it should be referred to a Select Committee afresh to go into the matter and examine it in the light of what I have said and then after inviting public opinion particularly the opion of the cooperators in the field, that the whole matter may be taken up.

There are certain provisions which have power to take away, rather substitute executive justice for judicial justice and which is against the fundamental principles of law. Here we are giving the judicial powers to the Registrar and it is a known principle that the executive justice cannot be a substitute for judicial justice.

(The bell was rung.)

One more submission, Sir. When I spoke about the Village Panchayat Bill, I referred to the rule making power that is given under the provision and that without prejudice to whatever has been done and whatever action has been taken under those rules, those rules will be placed before the House and it is only after the House has either approved or confirmed it or rescinded in that it will take effect. But it is said that these rules will take effect irrespective of the approval or disapproval of the House and therefore what I feel is that the rules should come into force after the approval of the House. I would once again request that the Bill be withdrawn and redrafted or in the alternative be circulated for public opinion and referred to a fresh Select Committee as it is unconstitutional.

Shri P. Anthony Reddy (Anantapur): Our Friend, Mr. Deshpande has been rather very severe in his criticism of the Bill. No doubt there are certain clauses which to a great extent restrict the working of the cooperative societies in this State at all levels, but we should not

forget that unfortunately some of our societies--I mean a great percentage of the societies — have not yet come to that stage when thay can realise their own responsibilities, their own civic responsibilities, their civic rights, and that the need and the benefit of the community is more important than their own personal benefits. Till a stage comes when our citizens realise that the community benefits are more important than the self, that every man has a right as also a duty and responsibility—till that stage is reached—I am sure and I think it is necessary that certain restrictions are necessary for the smooth functioning of the Cooperative societies. But the Departments should not think that they are police just to prosecute and impede the smooth working of the society. They should be there more as guides and some sort of directors by which they could help the society work smoothy and guide them when they are likely to go wrong and interefere only when their help would aid the normal functioning of the society.

I think the Cooperatives to a great extent should try to be of help to the ryots rather than cause frustration to the ryots. At present, Sir, the Cooperative Credit societies usually give short term loans. These short term loans are not helpful to the poor ryots, especially in those areas where failure of crops takes place as in Rayalaseema and some parts of Telangana. At the end of the year when they have to repay the loan, they do not have crops. They must go to a money lender to borrow at high interest and then repay the loan and after two or three months take loan from the Bank. This does not help the poor ryots. I have known cases where the directors of a particular credit society go to big towns and borrow at two, three or even five per cent from money lenders upto 10 or 20 thousands which are dues to the Central Bank and pay to the man and again after two or three months get loan and manage. Does this is

any way help the poor ryot? Therefore, I request the Government that hereafter at least they should see that when they give the loans to the credit societies, they are reduced to the minimum. The only short term loans they would advance are the produce loans. Usually what happens is that when the ryot gets the produce and as he is in need of money, he sells it to a middleman at low prices. After two or four months the very same ryot has to pay much more to buy back the same produce. There is liberal provision in the Central Bank Funds for produce loans. This will go to a great help to the poor ryots. At present 10 to 15 per cent of the credit capacity of the particular society is given as a sort of produce loan. I request the Government hereafter to raise the produce loan provision to at least 30 or 40 per cent to every credit society so that they may come to the rescue of the poor ryot at the time when he needs it most and if this is done, the ryot can wait to sell his produce for a longer period and he can always afford to wait for two or three months for getting a better price for his produce. I therefore, request the Government to make greater provision for produce loans. At present the medium term loans are not even upto 10 per cent .For instance, in our own society where we have credit facilities for 1,50,000, the medium term loan provision is only 10,000. The medium term loan has great advantage to the ryot because every two or three years he can manage to clear the loans. But to pay two thousand at a time is very hard and to pay 600 or 650 a month by selling some of his produce and clear the loan may not be hard for him and he can carry on with the cultivation work. Therefore, there should be greater provision for medium term loan for the existing credit societies. At present the Central Banks are not helping and are not encouraging the rural cooperative stores. Nowadays the Central Banks are diffident to lend any loan to the Cooperative

sales societies in rural areas and for what reasons I cannot understand. In cases where they give some loan they put lot of restrictions and levy an usual interest and then a fee called supervision fee is collected at the rate of 4 annas per cent for the full turnover. For example, if a small society borrows one thousand rupees from the Central Bank and if it does business upto 25,000 rupees, in addition to the interest they pay for the one thousand, they will have to pay at the rate of 4 annas per cent for the 25,000. This works out at the rate of one per cent per month. This means all the cooperative societies in most of the villages are not able to run on well. I, therefore, request the Government that these cooperative sales stores which are working in the rural areas may be encouraged by giving better loan facilities--may not be greater amounts, but with low interest— and easy instalment payments so that they may thrive well and at the same time help to reduce the prices of various articles in the rural areas. If these three suggestions of mine are taken. I am sure, they will to a great extent benefit the poor ryots in the village and will to a great extent help the successful working of the Cooperative movement in the State.

శ్రీ ఎస్ శింగయ్య (అమ్మనబ్రోలు) : అధ్యక్షా, ఈ Andhra Pradesh Co-operative Soeieties Bill 1963 సంర్భంలో చాలామంది సభ్యులు మాట్లాడారు. ఇది గతముకంటె ఎంతో మేలుచేస్తుందని. గతములో ఏలాంటి సౌకర్యాలు, సదుపాయాలు అందని జనానికి, గ్రామీణ ప్రాంతాలలో ఉన్నటువంటి కష్టజీవులకు ఉత్పత్తిదారులకు ఇలాంటివారికి ఎంతో మేలు చేస్తుందని, అట్లా చేయకుండా నిరోధిస్తున్న ఈ క్లాజు లన్నిటినీ అనేక రకాలుగా సవరించి అందరికి అందుబాటులో ఉండేటట్లు మేము చేశామని మంత్రిగారు చెప్పారు. కాని ఆలాంటిదేమీ ఇందులో కన్పడడం లేదు. ఈ సందర్భంలో కొన్ని విషయాలు ప్రభుత్వానికి సభవారికి తెలియపరచదలచుకొన్నాను.

(1) సభ్యుని అర్హతలు :— దీనిలో ఒక వర్గము లేకపోతే ఒక వృత్తి కలిగి ఉండాలి చేర్చుకోడానికి అవేది ప్రధానం, మరి, ఇప్పుడు గ్రామీణ ప్రాంతాలలో

ఉన్న అందరికి అందుబాటులో ఉండాలి, అందరిని చేర్చుకోవాలి అనేది మన ప్రధాని ఉద్దేశము. అటువంటప్పుడు, ఒక వర్గము, లేక ఒక వృత్తి అయినా ఉండాలి అన్నప్పటికీ, గ్రామాలలో అనేకమైన వృత్తిదారులు ఉన్నారు. కుమ్మరి, మంగలి, చాకలి, వ్యవసాయ కూలీలు ఇంకా ఇతరులు అనేక రకాలు ఉన్నారు. మరి వారందరికి అనేక రకాలైన సొసైటీలో చేరడానికి అవకాశం ఉన్నదో లేదో ఈ clause ద్వారా అలాంటి అర్హతను కోల్పోతున్నాము అనే అనుమానం అనే భయము మాత్రము ఉన్నవి. దీనికి సరియైన సమాధానము మంత్రిగారు ఇవ్వాలని నేను ఆశిస్తున్నాను.

(2) ఈ సొసైటీ వల్ల service పొందడానికి సభ్యులకు హక్కు:— అవకాశాన్ని బట్టి అందరికి సర్వీసు పొందడానికి వీలుంటుంది. "అవకాశాన్ని బట్టి" అన్నప్పుడు, మనం ప్రధానంగా ఆలోచించడం ఒకటి ఉన్నది. గత 25, 35 సంవత్సరముల నుంచి మన అనుభవములో ఒకటి చూస్తున్నాము. కొంతమంది అక్కడ అవకాశం ఉన్నవారు, పెత్తనం ఉన్నవారు, పలుకుబడి గలిగినవారు, ఒక సాలె గూడులాగ ఒక గూడు కట్టుకొని వారి అనుచరులకు వారి బంధువులకు అక్కడ అవకాశాలు ఇచ్చి, అంతవరకే అది పరిమితము అవుతుంది; ఈ అప్పులు సొప్పులు వగైరా ఇచ్చేదంతా కాబట్టి అవకాశాన్నిబట్టి అన్నప్పుడు, అలాంటి కొంత మందికే పరిమితం అవుతుంది గాని, విస్తృత ప్రజానీకానికంతకు అందేదానికి ఎక్కడా కూడా guarantee లేదు. విస్తృత ప్రజానీకానికి అలాంటి guarantee ఇవ్వడానికి మనము ఆలోచించాలని నేను చెప్పుతున్నాను. దానిలో ఇంకొకటి ఉన్నది. ఈవేళ అవకాశాన్నిబట్టి, ఆ వచ్చిన డబ్బును 500/- ను పదిమందో పాతికమందో తీసేసుకొంటారు. కాని ఆ గ్రామంలో 500, 5000, 4000 జనాభా ఉన్నప్పుడు, మరి వాళ్ళందరికి కూడా అందవలసిన అవసరం ఉన్నది. మరి ఈ పదిమంది, పాతికమంది ఆ డబ్బు కాస్తా తీసుకొన్నతరువాత, ఇతరులకు అవకాశం లేదు, వారికి అందేది లేదు, వారి బాధ పోయేది లేదు. అసలు 3½ కోట్ల జనాభా ఉంటే, అందుతున్నదేమో 33 లక్షలే. దాదాపు 10 per cent మాత్రమే అందుతున్నది. ఆ 10 per cent అయినా అందన్నందువలన అనేకమంది బాధ పడుతున్నారు. ఒక ఉదాహరణ మీ దృష్టికి తీసుకొని వస్తున్నాను. అమ్మనబ్రోలులో చీరాల కోటయ్య అనే అయన కుండలు చేసుకొంటాడు. ఆయన కుండలు చేపుకుంటూ తినాలి. ఆయనకు భార్య, 2, 3 పిల్లలు ఉన్నారు. వాళ్ళు ఏమీ పని చేసేవాళ్ళు కాదు. ఆయనకు loan కావలసి వచ్చింది. ఎవరు ఇస్తారు? ఎవరు ఇవ్వరు, అందుకని ఆయన దగ్గరఉన్న ఒక సవరన్ బంగారు గొలుసును

నాదగ్గర State Bank లో పెట్టమని, loan తెప్పించుకొన్నాడు. కాని, అది తీసుకొన్నతరువాత, తీరా అది చూస్తే, వర్షం పడి ఆ ఆము కాస్తా పోయిందన్న మాట. దానిని మళ్ళీ చేసుకోవాలి, తినాలి. పైగా ఈ అప్పు తీర్చుకోకపోతే, ఆ గొలుసు కాస్త పోతుంది. అందుకని అతను గిద్దలూరు ప్రాంతానికి పోయి అక్కడ ఇంకేదో పనిచేసి ఆ డబ్బును పొదుపుచేసుకొని నాకు ఇస్తే, Gold Control Order ఉన్నదని భయపడి నేను అది తీసుకువెళ్ళి అక్కడ కట్టి, ఆ సొత్తు తీసుకు వచ్చి అతనికి ఇవ్వడం జరిగింది. అట్లాగే అనేకమంది వృత్తిదారులు అంతాకూడా ఈవేళ బ్రతకడం చాలా కష్టంగా ఉన్నది. ఏ వృత్తిలో కూడా వారు బ్రతకడం లేదు. ఒక బర్రెనో, ఒక దున్నతుపోనో మేపుకొని, ఆవిధంగా వచ్చిన 10 రూ. లతో వారు ఏవిధంగా బ్రతుకుతున్నారో, ఏవిధంగా బ్రతకాలో ఆలోచించండి. మరి మనమేమొ socialism అంటున్నాము. క్రిందివాళ్ళను పైకి తీసుకొనివస్తాము అంటున్నాము, అందరికి సమానావకాశాలు ఉండాలని అంటున్నాము. మరి, అటువంటప్పుడు, ఈ క్లాజుద్వారా అందరికి సహాయం అందించడానికి వీలుంటుం దేమో ఆలోచించవలసిందని విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

పోతే, కమిటీ ఏర్పాటు :- అందులో ఒక 6, 7 గురు ఉన్నారు. వారే చేరుకొంటారు: వారే ఎన్నికలు జరుపుతారు. దీనికి ప్రత్యేకంగా ఒక body ఉండి జరపడం లేదు. ఈ వేళ పంచాయితీ ఎన్నికలు జరపడం, రేపు ఇంకొకటి జరపడం, అటువంటి పద్ధతిలో ఇదేమీ జరగడంలేదు. నేను చెప్పేది, దామాషాప్రకారం ఈ ఎన్నికలు జరపవలెనని. ఈవేళ గ్రామాలలో అనేకరకాలైన గ్రూపులు, రాజ కీయాలు ఉన్నాయి. వాటికి అతీతంగా ఉండడానికి జనానికి వీలులేదు. అటువం టప్పుడు అక్కడ కాంగ్రెసువారు ఉండవచ్చు, స్వతంత్రులు ఉండవచ్చు, ఇంకా అనేక రకాలవారు ఉండవచ్చు. మరి అందులో minority వారికి కూడ అవకాశం ఉండాలన్నట్లయితే, దామాషా పద్ధతి ఉన్నప్పుడే, వారికి కూడా కొంత అవకాశం ఉంటుంది. అది ఏరూపములోనైనా ఉపయోగపడుతుంది. వారుకూడా అందులో చర్చించడానికి, విషయములు తెలుసుకోడానికి అన్నిటికి వీలుగా ఉంటుంది. అందు వల్ల దామాషా పద్ధతిని పెట్టాలని నా మనవి. తరువాత ఎన్నికల వివాదాలకు సంబంధించిన విషయం ఉన్నది. ఇష్టంలేనివాళ్ళకు వాళ్ళు minority అయినందున పేచీపెట్టారు. దానిని చూచేది D. R. గారు. ఆయనమీద కూడా తప్పనిసరిగా పాలకవర్గము యొక్క ప్రభావము ఉంటుంది. ఈ పల్లెకోనలో మూడు సంవత్స రాల నుంచి ఉన్నది, ఈ వివాదము. మూడు సంవత్సరాల నుంచి ఆ సొసైటీ పనిచేయడం లేదు. అట్లాగే ఆ రేపల్లెలో Rural Bank ఒకటి ఉన్నది. అక్కడ

కూడా అదేవిధముగా ఎన్నికలు జరిపించారు. ఆ minority వర్గము రాలేక పోయినారు. ఇక లాభములేదని, తరువాత వారు పేచిపెట్టారు. అది వివాదములో ఉన్నది. నేను చెప్పేది ఏమిటంటే, ఈవేళ పంచాయితీలలో ఏవిధంగా మనము న్యాయ సంస్థలకు వివాదాలను అప్పగిస్తున్నామో, అట్లాగే వివాదాలకు అక్కడ ఉన్న మునసబు కోర్టుకు అప్పగించవచ్చు. వారు పరిశీలిస్తారు. ఆ వివాదాన్ని తేలుస్తారు. అంతేగాని, అక్కడ దాదాపు 3 సంవత్సరాలు, వివాదములో ఉండిపోయి, ఆ కమిటీ పనిచేయకుండా మూలపడి ఉంటె ఏమి ప్రయోజనము. వారికి అధికారము ఉన్నదని మొదట 2 సంవత్సరాలని, తరువాత ఇంకొక సంవత్సరం ఈ విధంగా 3 సంవత్సరాలు ఆ సొసైటీనో, బ్యాంకో లేకుండా చేస్తే దాని ఫలితంగా మనము అందరికి మేలు కలుగజేయగలమో, న్యాయము చేయగలమో ఆలోచించండి. ఇది మంత్రిగారు ఆలోచించి సరిఅయిన నిర్ణయము తీసుకోవలెనని నేను విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. తరువాత కమిటీ రద్దుచేయడం అనేది ఉన్నది. ఇది అన్యాయమైనదని, అది రద్దుచేస్తే, తిరిగి 3 నెలలలోనో 6 నెలల లోనో ఎన్నికలు జరపాలి. కాని, Registrar ఆయన ఇష్టంవచ్చినట్లు దానిని వాయిదావేసి ఎంతో కాలము అది పనిచేయకుండా పడేసి పెట్టడానికి అవకాశాలు ఉన్నాయి. పోతే, ఇంకొకటి ఉన్నది. మా పొగాకు area లో చూచుకొంటే, నాకు తేలిన 10 రూ. 15 రూ.. లు వడ్డీఉంటె, అదే బ్రహ్మాండం అనుకొన్నాను. కాని అక్టోబరు 19, 20 తేదీలలో నా నియోజకవర్గములో రావూరు area లో అది డెల్టా ప్రాంతము—అక్కడవారు చెప్పినదేమిటంటే, మేము ఇవాళ పంటకు నాట్లు వేసినతరువాత, ఎరువులు వేసుకొనే సందర్భములో మాకు ఋణసౌకర్యములు లేక, మేము బస్తా యిస్తె 20 రూ.లు ఇస్తామంటున్నారు. కాబట్టి ఒక బస్తా ఇస్తే మాకు ఒక 20 రూ.లు అప్పు దొరుకుతుంది అన్నారు. అంటె, 5 బస్తాలకు వంద రూపాయలు దొరుకుతుందన్నమాట. ఆ వంద రూపాయలకు వడ్డి 50 రూ.లు తీసుకుంటారు. అక్కడ సాగుచేసుకొంటున్నారు. వ్యవసాయ కార్మికులు ఎటువంటి ఆస్తిపాస్తులు లేనివారు, వారికి వేరే మార్గాలు లేవు. ఈవేళ రైతాంగం, ఈధరల పెరుగుదల, ఈ హడావిడులు, ఇబ్బందులు గురించి, వాళ్లు స్వయంగా సాగుచేయకుండా, కౌలుకు ఇచ్చుకొంటూ హాయిగా కూర్చొంటున్నారు. మరి చేసేవారిని ఎందుకయ్యా మీరు చేస్తున్నారు, మీకు మిగిలేది ఏమున్నది అంటే, కనీసం ఆ గడ్డివరక అయినా మిగిలితే, దానితో, రెండు పశువులు మేపుకొని పాడి అమ్ముకొని బ్రతుకుతాము, ఆవిధంగా అయినా బ్రతకడానికి వీలుంటుంది, అందుకనే ఇది మేము చేస్తున్నాము అని వారు చెప్పడం జరిగింది. అంత కష్టపడి చేస్తే ఈ పేదలకు ఈ ముంపుకు అది కాస్తా కొట్టుకొని

పోయింది. అటువంటి పరిస్థితిలో, వారు ఏమి తినాలో, ఇవ్వవలసింది ఏవిధంగా చెల్లించుకోవాలో తెలియడంలేదు. ఇంకొకటి కూడా మంత్రిగారి దృష్టికి తెస్తున్నాను. స్వాతంత్ర్యపోరాటం సందర్భంలో, మహాత్ముడు మనమంతా, అతి సామాన్యుడికి కావలసినటువంటి ఉప్పు గురించి సత్యాగ్రహం చేయడం కూడా జరిగింది. మీరు గంజాము దిగి ఒక ఫర్లాంగు వెళ్ళితే, మోమగారిపాలెం అని ఉంటుంది. అక్కడ ప్రజలు ఈ ఉప్పుమీద ఆధారపడతారు. వారు ఉదయమే లేచి దున్నపోతులమీద నీళ్లు చల్లుకొని మళ్ళీ వాళ్ళు అక్కడ ఉప్పు పని చేయాలి. అది ఎండలో చేయాలి. ఉప్పు పని అంటె, నేల దిగదొక్కడం, నీళ్ళు పెట్టడం, ఉప్పును ప్రోగుచేయడం అవంతా ఎండలో చేసే పని, కాలే నేలలో చేసే పని. వారు ఈ ఉప్పు నుండి వాడుకొనే సందర్భంలో ఏమైనా ఋణసౌకర్యాలు పరపతి సౌకర్యాలు ఉన్నాయా అంటె అవి వారికి అందడంలేదు. ఉప్పు పంట కాళ్ళమీద బస్తా 0–12–0, 0-8-0 కి ఇస్తామంటె, అప్పు పట్టుతుంది. షావుకార్ల వద్ద ఆవిధంగా అప్పు తీసుకోవడం జరుగుతుంది. అక్కడకు ఉత్పత్తిదారుకు సరిఅయిన ధర రావడంలేదు, ఇక్కడ ఈ ప్రాంతానికి వచ్చేటప్పటికి, సేట్లు బెజవాడ నుంచి, వరంగలు నుంచి, తీసుకువచ్చి అమ్ముతున్నారు. ఇక్కడ కొనుక్కొనేవారికి కిలో ఏ ధర పడుతుందో మీకంతా తెలిసినవిషయమే. కనుక, అధ్యక్షా, ఈ పరిస్థితి అంతా అటు ఉత్పత్తిదారుకు, ఇటు వాడకందారుకు బాధాకరంగా తయారైంది. వాటివల్ల లాభాలు మాత్రము షావుకార్లకో ఎవరికో అందుతున్నాయి. ఎవరో బాగుపడుతున్నారు. ఎవరో సౌకర్యాలు అనుభవిస్తున్నారు. అది కాంగ్రెసు ఉప్పు, దానిని నమ్మి, దానిమీదైనా బ్రతుకుదామనుకొంటె, ఈపరపతి సౌకర్యాలు లేనిదానివలన, షావుకార్లు ఆవిధంగా అడిగిన రేటుకు ఇచ్చి, తరువాత మళ్ళీ బాకీలు చేసుకొని బ్రతకలేని పరిస్థితిలో ఉన్నారు. కనుక గ్రామీణ ప్రాంతాలకు విస్తృతంగా ఋణ సౌకర్యాలు కల్పించాలి. అట్లాగే ప్రతి ఒక్కరికి అది అందాలి. ఆస్తి ఉన్నా లేకపోయినా ఒక వర్గము, ఒక వృత్తి అనేది కాకుండా గ్రామీణ ప్రాంతాలలో ఉండే ప్రతి ఒక్కరికి ఆ అవకాశాలు కల్పించినప్పుడే మన **Socialism** జయప్రదమవుతుంది. కనుక మంత్రిగారు ఇది ఆలోచించి ఆవిధముగా ఈ బిల్లులో పొందుపరచాలని, ఆవిధంగా దీనిని ప్రజారంజకంగా చేయాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ. కె. అప్పలనాయుడు (రేవిడి) : అధ్యక్షా, గౌ. మంత్రి శ్రీ బ్రహ్మానంద రెడ్డిగారు ప్రవేశ పెట్టిన బిల్లును నేను మనస్ఫూర్తిగా బలపరుస్తూ కొన్ని విషయములు మనవిచేస్తున్నాను. ఈనాటి ప్రపంచ పరిస్థితులదృష్ట్యా యీ కోఆపరేటివ్

మూవ్ మెంటుకు చాలా ప్రాధాన్యత ఉన్నది. ఆ ప్రాధాన్యతను యీ బిల్లు సాధిస్తుందని నేను అనుకొంటున్నాను. పెద్దల దయవల్ల యీ జాయింటు సెలక్టు కమిటీలో ఉండే అవకాశం నాకు కలిగింది; ఆ కమిటీలో నాలాక్షుణ్ణంగా ఆలోచించి సూచనలు చేయడం, పరిశీలించడం జరిగింది. అందుచేత యీ బిల్లు సూచనలమేరకు బాగానే ఉన్నప్పటికి ఆచరణ విషయంలో మాత్రం ప్రభుత్వం చాలా బాధ్యత వహించాలని మనవిచేస్తున్నాను. అయితే కొంతమంది అధికారుల అలక్ష్యముచేత యీ కో-ఆపరేటివ్ మూవ్ మెంటులో చాలా అవకతవకలు జరుగుతున్న పరిస్థితులు కొన్ని ఉన్నవి. ఉదాహరణకు విశాఖ జిల్లాలో శృంగవరపు కోట తాలూకా లాండ్ మార్టిగేజ్ బ్యాంకు వ్యవహారం ప్రభుత్వానికి తెలుసు. అక్కడ స్థానికంగా ఉన్నటువంటి మెంబర్స్ యావన్మంది ఒక చక్కని సంఘాన్ని, ఒక ఉత్తముడైన ప్రెసిడెంట్‌ను ఎన్నుకొందామని ఎలక్షన్స్‌కు మెంబర్స్ అందరు హాజరైతే మొదట వచ్చిన మెంబర్స్ అందరిచేత సంతకాలు చేయించుకొని "ఎలక్షన్స్ 3 గంటలకు" అని ప్రకటన చేసి, రెండు గంటలకే, ఆఫీసు విడిచిపెట్టి, అసలు ఎలక్షన్స్‌ప్లేస్ యెమార్చి, సినిమాహాలులోకి వెళ్ళి తలుపులు వేసుకొని వాళ్లచేతిలోవున్న మినిట్స్ బుక్కులో వారిష్టంవచ్చిన కమిటీని వ్రాసుకొని ఎన్నికలు అయిపోయాయి అని ప్రకటించటం జరిగింది. ఇది స్థానికంగా ఉన్న డిప్యూటీ రిజిష్ట్రార్‌కు అప్పీలు చేయుటం జరిగింది. రెండు సంవత్సరాలు అయినప్పటికి, ఇంతవరకు ఆ తగవు తేల్చటంగాని, విచారణ చేయటంగాని చేయలేదు. ఈ విషయం మొదట్లో నేను పూజనీయ మంత్రిగారికి మనవి చేయుటం జరిగింది. ఆ విషయం అలక్ష్యం చేయటంతోటి, స్థానికంగా ఉన్న కో-ఆపరేటివ్ సోదరులకు కో-ఆపరేటివ్ సంఘాలమీద విశ్వాసం పోతున్నదని నేను భావిస్తున్నాను. ఈ రకమైన పరిస్థితులు ఇకమీదట లేకుండా చేయాలని ప్రభుత్వాన్ని పదేపదే కోరుతున్నాను. కో-ఆపరేటివ్ షుగర్ ఫ్యాక్టరీలో పది షేర్స్ ఉంటేగాని, అతడు ఎగ్జిక్యూటివ్ బాడీకి పనికి రాడనే కారణం తీసివేసి, సామాన్యమైన మెంబర్‌కు కూడా అందులో అధికారం ఇవ్వటం సబబు అయినదని నేను భావిస్తున్నాను. కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీలను చాలా విస్తృతంగా చేసి, గ్రామీణ ప్రాంతాలలో ఉన్న రైతుకు చాలా సదుపాయాలు చేయవలసిన బాధ్యత ఇప్పుడు కో-ఆపరేటివ్ మూవ్ మెంటు మీద ఉంది కాబట్టి యీ కో-ఆపరేటివ్ లోన్స్ విభాగంలో కొన్ని మార్పులు చేయాలని నేను ప్రభుత్వానికి మనవిచేస్తున్నాను. ఈ మీడియం టరమ్ లోన్స్ ఇప్పుడు సెంట్రల్ బ్యాంకునుండి కొన్నికొన్ని సొసైటీలుచేస్తూండటం జరుగుతున్నది. అవి మూడేళ్లనుండి ఐదేళ్ళ వరకు తీర్మానం చేయాలని నిబంధన ఉంది, సామాన్యంగా 4 ఎకరాలు ఉన్నటువంటి రైతు ఒక వెయ్యో, రెండు వేలో తీసుకువచ్చి ఒక బావి

త్రవ్వుకోవటం, ఒక ఇంజన్ కొనుక్కోవటం చేస్తే, యీ రెండు వేల రు. లు 3 సంవత్సరాలలో తీర్చటం కష్టంకాబట్టి, ఇటువంటి యీ లోన్స్‌కు 10 సంవత్సరాలు గాని, 15 సంవత్సరాలుగాని టైమ్ యివ్వటం చాలా మంచిదని నేను భావిస్తున్నాను. ఈ ప్రొడ్యూస్ లోన్స్ విషయంలో—ప్రతి సొసైటీలో కూడా యీ ప్రోడ్యూస్ మీద రైతులు లోన్స్ తీసుకోవటం ఇప్పుడిప్పుడే ప్రారంభిస్తున్నారు. ఈ ప్రోడ్యూస్ లోన్స్‌కు రైతులకు అవకాశం కలిగే విధంగా ప్రతి సొసైటీకి ఒక గోడౌన్ ఏర్పాటు చేసినట్లైతే అక్కడ స్థానికంగా ఉన్నటువంటి కో-ఆపరేటివ్ మెంబర్స్‌కు చాలా సదుపాయం కలుగుతుందని ఆశిస్తున్నాను. ప్రస్తుతం బ్లాకు లెవెల్‌లో, అక్కడ ఉన్న ఫుడ్ ప్రొడక్షన్ డిపార్టుమెంటులో జరిగిన కాంట్రాక్టులు కూడా యీ సొసైటీలకు అప్పగించినట్లైతే ఆ గ్రామాలలో ఉన్న పనులు ఉపయోగకరంగా చేయటానికి సరైన మార్గం అవుతుందని నేను భావిస్తున్నాను. ఈ రకమైన అభివృద్ధిని సాధించటానికి ప్రభుత్వం ప్రయత్నం చేయాలని కోరుతూ యీ అవకాశం ఇచ్చినందుకు తమకు ధన్యవాదాలు అర్పిస్తున్నాను.

శ్రీ వి. రామచంద్రరావు (మేడ్చల్) : అధ్యక్షా, రాజ్యాంగంలో ఆర్టికిల్ 38 లో డైరెక్టివ్ ప్రిన్సిపుల్స్‌కు సంబంధించింది-ఒక నవీన సమాజాన్ని నిర్మించుకొందామని అనుకొన్నాము. అ నవీన సమాజ స్వరూపం ఎట్లా ఉన్నదంటే— అదే డైరెక్టివ్ ప్రిన్సిపల్స్‌లో ఆర్టికిల్ 40, ఆర్టికిల్ 43 లో— దాని స్వరూపం కనబడుతున్నదని అనుకొంటున్నాను. ఆర్టికిల్ 40 లో యీ గ్రామ పంచాయితీల నిర్మాణం గురించి నిర్దేసింప బడింది. ఆర్టికిల్ 43 లో గ్రామాలలో కాటేజ్ ఇండస్ట్రీస్ కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీలద్వారా నడిపించబడాలని నిర్దేశించబడింది. అంటే మనం నిర్మించ వలసిన నూతన సమాజం స్వరూపం యీ రెండింటి పైన ఆధారపడి ఉంటున్నదన్న మాట, ఒక వైపు పంచాయితీ రాజ్యం ; ఇకొక వైపు కో-ఆపరేటివ్స్. కో-ఆపరేటివ్స్ అన్నది ఒక కొత్తపంథా ఏమాత్రంకాదు. పంచాయితీరాజ్యం చిన్నపసిపిల్లఅయి వుండవచ్చును గాని, మనదేశంలో సుమారు 50, 53 సంవత్సరాలనుండి యీ కో-ఆపరేటివ్ మూవ్‌మెంటు ఉన్నది. పసిపిల్ల కాబట్టి పంచాయితీరాజ్యం తప్పు చేస్తుంది అంటే—ఇంకా ముదుసలి అయిపోయిన యీ కో-ఆపరేటివ్ మూవ్‌మెంటులో ఇంతవరకు తప్పులు లేకుండా చేశారని సక్రమంగా జరిగిందని అనుకోడానికి వీలులేదు. అయితే దానిలో తప్పులు దూరం చేద్దామనే దృష్టితో, దానికి సరైన మార్గం చూపిద్దామనే ఉద్దేశంతో ఒక బిల్లు తయారుచేశారు. ఈ బిల్లులో 127 సెక్షన్స్ ఉన్నవి ; 14 అధ్యాయాలు ఉన్నవి ; ఈ 14 అధ్యాయాలు తిరిగి రీ-డ్రాఫ్టు చేస్తే బాగుంటుందని అనిపిస్తున్నది. కో-ఆప

రేటివ్ సొసైటీలకు సంబంధించి-సొసైటీలు ఒక వైపు-రిజిస్ట్రార్ గైడెన్స్‌కు ఒక వైపు అలాగే మెంబర్స్ వారికి సంబంధించిన ఇతర మిస్‌లేనియస్ విషయాలు ఉంటాయి. మనం ఒక్కొక్క అంశం తీసుకొని దానికి సంబంధించిన సెక్షన్స్ అన్నీ ఒకచోట ఏర్పాటు చేయకుండా, సొసైటీ నిర్మాణం గురించి ప్రథమంగా సెక్షన్ ఏర్పాటుచేసి, దానిని లిక్విడేట్ చేసేందుకు-కొరకు ఎక్కడో ఇంకో సెక్షన్ ఏర్పాటు చేశారు. ఈ బిల్లు అర్థంచేసుకోవాలంటే సులభ గ్రాహ్యంగాలేదు, ఎవరైనా దీనిలో ప్రాముఖ్యత సంపాదించాలంటే చాలా ప్రయాసకు గురికావలసి వస్తున్నది. ఈ బిల్లుయొక్క డ్రాఫ్టింగ్ లోనే లోటు ఉన్నదని అనుకొంటున్నాను. ఏ బిల్లుఅయినా ఒక సక్రమమైన పద్ధతి పైన డ్రాఫ్ట్ చేయబడకుండా: ఒక విషయం ఒకచోట చెప్పబడి ఉంటుంది. ఇంకో విషయం ఇంకోచోట చెప్పబడి ఉంటుంది అట్లా కాకుండా ఇప్పుడు తీసుకువచ్చిన బిల్లును వారు విత్‌డ్రాచేసుకుని, రీ-డ్రాఫ్టు-చేసి రిజిష్ట్రార్ యొక్క ఫంక్షన్ ఏమి, మెంబర్‌షిప్ ఎలాగుండాలి, వారియొక్క రైట్స్ అండ్ ప్రివిలేజస్ ఏమిటి? సొసైటీల యొక్క రైట్స్ అండ్ ప్రివిలేజస్ ఏమిటి, దాని ఫండ్స్ ప్రాపర్టీస్ ఎలాగు ఉండాలి?—ఇవన్నీ సొసైటీయొక్క శీర్షిక క్రింద ఉంచి అట్లాగే రిజిష్ట్రార్ అనే శీర్షిక క్రింద రిజిష్ట్రార్ ఫంక్షన్స్ అండ్ పవర్స్ విస్తరించి వ్రాసి మెంబర్స్ యొక్క ప్రివిలేజస్ వారియొక్క రైట్స్-వాటికి సంబంధించిన సెక్షన్స్ అన్నీ ఒక అధ్యాయంలో వ్రాస్తే బాగుండేది. అట్లా వ్రాయకుండా విడివిడిగా ఎక్కడోచోట వ్రాసి యీ బిల్లు తీసుకువచ్చారు, ఈ బిల్లు కలగూరగంప మాదిరిగా తయారైనది కాబట్టి ఒకసారి దీనిని పునరాలోచిస్తే బాగుంటుందని నేను కో-ఆపరేటివ్ మినిష్టర్ గారిని కోరుతున్నాను, అట్లా వ్రాయకుండా విడివిడిగా ఎక్కడో ఒకచోట కలగూరగంప మాదిరిగా తయారైంది. కాబట్టి పునరాలోచిస్తే బాగాఉంటుందని కోఆపరేటివ్ మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను. **Co-operative Society** ని నిర్మించదలచుకున్నట్లయితే-ఒక యింటికి సంబంధించిన వాళ్ళు 10 మంది ఒకచోట కూడి సొసైటీ నిర్మించుకోవచ్చు. ఆ లక్ష్యం ఏదిఉన్నా సరే **Co-operative** లక్ష్యం మాది అని కాగితంపైన వ్రాసుకున్నంతమాత్రాన, దానిని **register** చేస్తున్నాము. **Registration** లో యిబ్బందులు ఉండవచ్చు. కాని **Co-operative** కు సంబంధించిన ఆఫీసరో, యింకెవరో **interested** అయి ఉన్నట్లయితే **registration** లో ఏమి గొడవలు అవకతవకలు కలగవు. విలంబన కలగదు. **Registration** లో విలంబన జరుగుతూ ఉన్నది. దానిని **eliminate** చేద్దామనే ఉద్దేశ్యంతో ఈ బిల్లులో క్రొత్త పంథా త్రొక్కుదామని చెప్పినప్పటికీ **eliminate** చేయలేదు. ఇంకా విలంబన జరిగేందుకు అవకాశం ఉన్నదని నేను స్పష్టంగా చెప్పగలుగుతాను. సొసైటీ నిర్మించే

మునుపు: promoters అందరు ఒకచోట కలిసి సొసైటి నిర్మిద్దాము అనుకున్నప్పుడు అక్కడ Co-operative department కు సంబంధించిన అధికారి ఉంటాడు.

(Mr Speaker in thc Chair)

Requirements for registration, rules లో విస్తరించి, ఆ rules ను fulfil చేసేందుకు proforma ఒకటి తయారుచేసి ఉండిన తరువాత, దాని basis పైన registration కు promoters meeting జరిపి, అట్లాగే సొసైటి నిర్మించుకుందామని ఉద్దేశించిన తరువాత registration లో ఎందుకు విలంబన జరగాలి అని అడుగుతున్నాను. విలంబనకు అవకాశం లేనేలేదు. విలంబన కలిగింపచేయాలని ఎవరికైనా ఉద్దేశ్యం వున్నట్లయితే తప్పకుండా విలంబన చేసేందుకు అవకాశం ఉన్నది. దానిని eliminate చేస్తే బాగా ఉంటుందని మనవిచేసుకుంటున్నాను. Department కు సంబంధించిన ప్రతినిధి ఒకరు ఉంటాడు. మనం ఒక proforma తయారుచేయవచ్చు. ఆ proforma ప్రకారం rcgister అయినదా లేదా అని ఆ అధికారి చూసుకోగలుగుతాడు. చూసుకొన్నతరువాత రిజిస్ట్రేషన్‌కు విలంబన ఎందుకు జరగాలి ? ఇది యిలా ఉన్నది. Registrar కు కొన్ని powers యివ్వబడ్డాయి. ఈ బిల్లులో offences ఏవి నిర్ణాయికంగా చెప్పకుండా ఉన్నప్పటికి రిజిష్ట్రార్ దృష్టిలో అది offensive గా ఉండినట్లయితే, ఏ సెక్షన్ అయినా infringe అయిందని అనుకోడానికి అవకాశం ఉండినట్లయితే section 84 ప్రకారం ఆయన పెనాల్టి విధించవచ్చు. తుదకు ఒక సొసైటీ తన ఆఫీసుపైన, సొసైటీ పేరు వ్రాసి ఉన్న పలకబద్ద పెట్టుకున్నా కూడ పెనాల్టి విధించవచ్చునని ఉన్నది. చిన్నవిషయం నుంచి పెద్దవిషయం వరకు పెనాల్టి విధించేందుకు అవకాశం ఉన్నట్లు ఈ బిల్లులో రిజిష్ట్రార్‌కు full powers యివ్వబడ్డాయి. Registrar తన యిష్టంవచ్చినప్పుడు ఒక సొసైటీ దగ్గరకు వెళ్ళవచ్చు. Papers call for చేయవచ్చు. Call for చేయడమేగాక ఏదైనా rule ను amend చేయాలని చెప్పవచ్చును, Amend చేసేందుకు వీళ్ళను consult చేయడం కూడ అవసరం లేదన్నట్లుగానే బిల్లులో విధించారు. Consultation కొరకు, representation కొరకు తావు వున్నప్పటికి, society ఏమైనా represent చేస్తే ఆ representation కు తగిన weight యివ్వవలెనా, లేదా అనేది కూడ బిల్లులో ఎక్కడా వ్రాయబడలేదు. Representation కు తగిన weight యివ్వకుండా amendment ఒప్పుకున్నారా లేదా, ఒప్పుకోకపోయినట్లయితే ఒప్పుకోవలసి వస్తుంది. తప్పకుండా విధ్యుక్తధర్మంగా దానిని పాటించవలసివస్తుందని

కూడ బిల్లులో స్పష్టంగా వ్రాశారు. అంటే—Registrar అనేవాడు Cooperative movement లో friend and guide గా గాక యించుమించుగా ఒక dictator గా తయారయ్యాడు. ప్రొద్దున మనం పత్రికలలో చదివినాము. జవహర్‌లాల్ నెహ్రూగారు, cooperative movement లో non-official elament కే ఎక్కువ అధికారాలు యిస్తే బాగా ఉంటుంది. ఇంచుమించుగా ఎక్కువ freedom యివ్వాలని స్పష్టంగా తెలియజేశారు. ఒకవైపు పంచాయితీరాజ్యం అని మనం అనుకున్నాము. అక్కడ పూర్తిగా వాళ్ళకు freedom యిచ్చాము. కొంతవరకు executive powers కూడ యిచ్చాము. ఇంచుమించుగా అదే lines పైన economic field లో పనిచేసే cooperative movement లో కూడ ఎక్కువ అధికారాలు ఎందుకు యివ్వకూడదు అని అడుగుతున్నాను. Registrar ను పూర్తిగా dictator క్రింద తయారుచేసి పెట్టడం అనేది అంత బాగుండదేమో. మంత్రిగారు ఒకసారి ఈ విషయాలు పునరాలోచిస్తే బాగా ఉంటుందని మనవి చేస్తున్నాను. Cooperative movement దాని సిద్ధాంతాలు చక్కగా ఉండవచ్చు. ఒకవైపు individualism, రెండవవైపు statism. ఈ రెండింటికి మధ్య మార్గం అని ఒకటి మనం అనుసరిస్తున్నామని కూడ ప్రభుత్వం తరఫునుంచి లేక ప్రభుత్వ పక్షం తరఫునుంచి ప్రచారం జరుగుతూ ఉండవచ్చు. Statism ను, individualism ను avoid చేసి క్రొత్త పంథా త్రొక్కుదాము అంటున్నారో ఆ మార్గం కంటకాకీర్ణమై ఉన్నదా? దానివల్ల ప్రజలకు సంక్షేమం కలుగుతున్నదా అనే విషయం ఏమైనా ఆలోచించారా? ఇటీవలనే Co-operative క్షేత్రంలో ఉండే Sugar mills చూసే అవకాశం నాకు ఏర్పడ్డది. వాటి పరిస్థితి యింతా అంతా అని చెప్పడానికి వీలులేదు. కోట్లకొలది రూపాయలు ప్రభుత్వ ధనం వాటికొరకు వ్యయ పరచబడింది. కాని ఒక్కటికూడ యింతవరకు సక్రమంగా జరగడంలేదు. ప్రశ్నోత్తరాల సమయంలో ఛీఫ్ మినిస్టర్‌గారు కూడ చెప్పారు. పాలకొల్లు Co-operative Sugar mill ఎలా ఉన్నది! ఎలక్షన్స్ జరిగి 3, 4 సంవత్సరములు అవుతుంది. ఇంతవరకు 1000 tons of Sugarcane కూడ crush కాలేదంటే దాని crushing capacity 1600 tons per day వుండినప్పటికీ 1100 tons, 1200 tons crush అయింది అంటే దానిని గురించి యింక నేను యేమీ చెప్పనవసరం లేదు. I need not pass any remarks on that Society. ఆముదాలవలస, యితర Sugar mills వున్నాయి. అవి సక్రమంగా జరుపబడుతున్నవా లేవా? Inspections జరుగుతున్నవా? Enquiries జరిగేవా? Co-operative movement Sugar industry లో సక్రమంగా నాటుకుపోయిందా, దానివల్ల ప్రజలకు ఏమైనా క్షేమం కలుగుతోందా అనే విషయం ఒకసారి తమరు investigate చేసి చూస్తే

నేను చెప్పనక్కరలేదు. It is a failure in the sugar industry అని మీరు చెప్పేందుకు సాహసిస్తారని కూడ నేను అనుకుంటున్నాను. Co-operative farming అనుసరించి చెవుతున్నారు. ఇటీవల కాంగ్రెసు సంస్థ, తదితర సంస్థలు cooperative farming మన దేశంలో వుండాలని ప్రచారం చేస్తున్నారు. ఇదివరకు కొన్ని Co-operative farming societies నెలకొల్పాము అంటున్నారు. కాని సక్రమ మైన పద్ధతులపైన యింత వరకు Co-operative farming societies మన రాష్ట్రంలో గాని భారతదేశంలో యింకెక్కడైనా గాని వున్నవా లేవా అనేదే పెద్ద సందేహం. ఒక information మంత్రిగారికి నేను యివ్వదలంచాను. హైదరాబాద్ రాష్ట్రంలో 1950 లో నల్లగొండ జిల్లాలో మలకాపురం అనే గ్రామంలో ఒక Co-operative forming society నెలకొల్పబడింది. దానిలో 220 families members గా వున్నారు. ఇప్పటికి కూడ 220 members వున్నారు. ఆ సొసైటీ క్రింద 3000 ఎకరాలవరకు సాగుచేసే భూమి వున్నది. అంత పెద్ద సొసైటీ వున్నది. ఆ సొసైటీ యిప్పుడు nominal గా వున్నది. ఆ సొసైటీకి కలిగిన యిబ్బందులను దూరం చేసేందుకు Co-operative department తరఫునుంచి యింతవరకు ఏమైనా ప్రయత్నాలు జరిగినాయా? ఇంతవరకు జరగలేదు. ఆ కాలపు Co-operative Registrar ఆ సొసైటీని నిరీక్షించాడు. నిరీక్షించి యింత మంచిగా run అయ్యే సొసైటీ యింకొకటి యేదీ లేదని కూడ remarks pass చేశాడు. Central Government అధికారులు కూడ ఆ సొసైటీని నిరీక్షించారు. నిరీక్షించిన తరువాత యింత మంచి సొసైటీ ఇంకెక్కడా మన దేశంలో లేదు అన్నారు. పండిత హృదయనాథ్ కుంజ్రూగారు కూడ ఒకసారి యిక్కడికి వచ్చి దానిని నిరీక్షించారు. హైదరాబాద్ గవర్నమెంటుకు సంబంధించిన పెద్దమనుష్యులు కూడ వచ్చి చూశారు. చాల బాగా run అవుతున్నది. Co-operative basis పైన పెద్ద ఎత్తున farming society ప్రప్రథమంగా run అవుతున్నది యిది ఒక్కటేనని remarks pass చేసినారు. గవర్నమెంటుయొక్క నిరాదరణవల్ల ఆ సొసైటీ యిప్పుడు పాడైపోతున్నది. కొంతమంది వ్యక్తులు, నేడు వారు గవర్నమెంటులో కూడ వుండవచ్చు, Ruling party కి సంబంధించినవాళ్లు అయి వుండవచ్చు. వాళ్లు దానిని నాశనం చేద్దాము, విధ్వంసపరుద్దాము అనే వుద్దేశ్యముతో ఆ సొసైటీ run కాకుండా చేసేందుకు ఎన్నో తగాదాలు, litigations కలిగించారు. కో-ఆపరేటివ్ మంత్రిగారితో నేను సవినయంగా ప్రార్థన చేసేది యేమిటంటే — ఒకసారి అవకాశం కలిగించుకొని ఆ సొసైటీని వారే వెళ్ళి ప్రత్యక్షంగా నిరీక్షించండి. నిరీక్షించి ఆ సొసైటీ మంచిగా run అవుతుందని వారికి విశ్వాసం కలిగినట్లయితే దాని

work ను facilitate చేసేందుకు ప్రయత్నం చేయండి. Co-operative farming societies కొరకు ప్రభుత్వం డబ్బు ఖర్చు పెట్టదలచినది. వేలకొలది రూపాయలు loan గా యిద్దాము అంటున్నారు. ఆ society loan అడగదు, ఒకసారి వెళ్ళి ఆ సొసైటిని పరీక్షించండి. అది గవర్నమెంటుయొక్క నిరాదరణకు గురైనది. గవర్నమెంటు నిరాదరణను దూరంచేసి దాని work ను facilitate చేసేందుకు ప్రయత్నం చేస్తే బాగా ఉంటుంది. ఈ అవకాశం యిచ్చినందుకు తమకు కృతజ్ఞత తెలియజేస్తున్నాను.

శ్రీ కె. రంగదాస్ (కొల్లాపుర్): అధ్యక్షా, సహకార శాఖా మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన యీ బిల్లును బలపరుస్తూ యీ సందర్భంలో కొన్ని విషయాలు మీ ద్వారా ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకు రావలయునను కుంటున్నాను. ముఖ్యంగా తెలంగాణా ప్రాంతానికి సంబంధించి నేను మనవి జేస్తాను. చాలా గ్రామాలలో క్రెడిట్ సొసైటీలున్నాయి. కాని, యిందులో సభ్యులకు యిచ్చే అప్పు వారి అవసరాలకు ఏమాత్రం సరిపోవడంలేదు. 10 సంవత్సరాల క్రిందట ఏర్పాటు చేసిన పరిమితులే యింకా యిప్పుడు కూడా కొనసాగుతున్నాయి. అందువలన వారి అవసరాలు తీరడంలేదు. వ్యవసాయ అవసరాలకొరకు డబ్బు కావలసి వచ్చినప్పుడు వారు షావుకార్ల వద్దకు వెళ్ళి వడ్డీకి డబ్బు తెచ్చుకుంటు న్నారు. ఇంక కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీలో తనఖా పెట్టిన తరువాత: యింకా డబ్బు అవసర పడడం, బయట కూడా షావుకార్ల వద్ద ఏమీ చూపించలేక డబ్బు సంపాదించలేక పోవడం జరుగుతున్నది. కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీక్రింద భూములు న్నాయి కనుక ఏ షావుకారు యింక వారికి డబ్బు యిస్తాడు. ఈ విధంగా వారి అవసరాలు యీ సొసైటీలు తీర్చలేక పోతున్నాయి. మనమాశించిన ప్రయోజనం వారికి కల్గడం లేదు. దీని వలన షావుకారు మిత్తి పద్ధతి తీసివేసి కొన్ని ఒప్పందాల ప్రకారం యిస్తున్నారు, నూరు రూపాయిలు గనుక ఏ వ్యవసాయదారుడికైనా యిస్తే, పంటలో యిరవై, ముప్పై రూపాయిలు విలువచేసే ధాన్యం వారు ఉచితంగా తీసుకుంటారు. ఈ పద్ధతి వలన రైతులు ఎంతో దెబ్బ తింటున్నారు. అందువలన యీ సొసైటీలు వీరికి వుపయోగకరంగా వుండే నిమిత్తం మెంబర్స్‌యొక్క borrowing limit ఎక్కువ చేసి రైతులకు సౌకర్యం చేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను. అంతేగాక, యివి short term loans. ఒక సంవత్సరం మద్దతు మాత్రమే వుంటుంది. దురదృష్టవశాత్తు ఆ ప్రాంతంలో కరువు కాటకం సంభవిస్తే, రైతు ఆ సంవత్సరం డబ్బు చెల్లించలేని పరిస్థితులలో వుంటే, తన గొడ్లూ గోదా విక్రయించి చెల్లించ వలసి వస్తున్నది. చెల్లించక

పోతే అధికార్లు తప్పకుండా చర్య తీసుకుంటారు. భూములను వేలం వేయడానికి ప్రయత్నిస్తారు. అయితే ఆ రకంగా యిప్పుడు ఎక్కడయినా జరిగిందా, అని ప్రశ్నించవచ్చు. జరగడం, జరగక పోవడం అక్కడ అధికారుల దయా దాక్షిణ్యాలపై ఆధార పడి వుంది. రూల్స్‌లో మాత్రం ఆ విధంగా క్షమించడానికి వీలులేని పరిస్థితి వుందనే విషయం తమకందరికు తెలుసు. కనుక యిటువంటి పరిస్థితి ఏర్పడి నప్పుడు కనీసం కమిటీ కోరినప్పుడు, డిప్యూటీ రిజిస్ట్రార్ రికమెండ్ చేస్తే కనీసం ఒక సంవత్సరం లోపల అతను డబ్బు చెల్లించు కొనడానికి వీలుగా time limit కు ఒప్పుకుంటారని నేను ఆశిస్తున్నాను.

లాండ్ మార్ట్ గేజ్ బ్యాంకులు చాలా తక్కువగా వున్నాయి. డివిజన్ కు ఒకటి చొప్పున వున్నాయి. కొన్ని చోట్ల డివిజన్ కు ఒకటి కూడా లేదేమో. వీటి ప్రాముఖ్యం యీనాడు చాలా హెచ్చుగా వున్నది. అందువలన ప్రతి తాలూకాకు ఒక లాండ్ మార్ట్ గేజ్ బ్యాంకును ఏర్పాటు చేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను. ఈ బ్యాంకులనుండి ఋణాలుపొందడానికి కనీసం ఒక సంవత్సర కాలమైనా పైరవీ చేయ వలసివస్తున్నది. సామాన్య రైతు యింతకాలం తహాశీల్దారు, రిజిస్ట్రార్, యితర కార్యాలయాలచుట్టూ తిరుగుతూవుంటే యింక తన జీవనోపాధికి ఏరకంగా పనిచేసుకోగలుగుతాడో ఆలోచించ వలసిందిగా కోరుతున్నాను. కనుక యీ procedure ను కూడా శీఘ్రతరంచేసి రైతుకు యివి వుపకరించే విధంగా తీర్చి దిద్దవలసిందిగా కోరుతున్నాను. ఏదైనా ఒక సొసైటీ పేరుమార్చి, యింకొక సొసైటీ పేరు పెట్టుకొని, ఆ బైలాస్‌ద్వారా ఆ సొసైటీ వ్యవహరించాలంటే యిప్పుడు అమలునందున్న చట్టం ప్రకారం చాలా కష్టంగా వున్నది. కొన్ని సొసైటీలకు సంబంధించి యిదివరకు కార్యాయిలు చేయబడ్డాయి. పద్ధతి ప్రకారంగా తీర్మానాలు జరిపి అయిదారు సంవత్సరాలు అయినప్పటికి, యింతవరకు వాటి పేరు మార్పు జరగలేదు. దీనిని గూర్చి మంత్రిగారు ఆలోచించాలి. మనం అన్ని విషయాలు ఆలోచించి శాసనాలు చేస్తాముగాని స్టాఫ్ వాటిని సక్రమంగా అమలుజరుపటంలేదు. దీనిపై మంత్రిగారు తగుచర్యలు తీసుకొనకపోతే వీటిని మనం చేసిన వుపయోగం యేమీవుండదని మనవి చేస్తున్నాను. అలాగే కొత్తగా ఎవరైనా దరఖాస్తులు పెట్టుకొని మెంబరుగా చేరాలని సంవత్సరాల తరబడి పైరవీ చేస్తున్నప్పటికి వారికి సభ్యత్వం దొరకడంలేదు. సొసైటీలోని పాతవారు కొత్తవారు రావటానికి యిష్టపడడంలేదు. ఎవరు మెంబరు కావలెయుననుకున్నా వారికి అవకాశం వెంటనే కల్పించే పద్ధతిని అమలు జరపడానికి చర్యలు తీసుకొనవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

ఇంక, ఎన్నికల విషయమున్నది. అధ్యక్షులే రిటర్నింగ్ ఆఫీసరుగావుంటారు ఎన్నికలు నడుపుతారు. ఎవరిపైనావారు డిఫాల్టర్ అనిరాస్తే వారు ఎప్పీలుకు వెళ్ళవచ్చు. కాని ఆచరణలో ఇది ఏవిధంగా నడుస్తున్నదో మాత్రం ఒకసారి గమనించ వలసినదిగా కోరుచున్నాను. గత 30 వ తేదీనాడు కొల్హాపూర్ మూడవ బ్యాంకు ఎలక్షన్స్‌జరిగాయి. డిఫాల్టర్సు కాకపోయినప్పటికి,యిద్దరిని డిఫాల్టర్సుగా రిటర్నింగ్ ఆఫీసరు కొట్టివేశారు. నెలరోజుల నుండి అధికారులచుట్టూ తిర గడమవుతున్నది. ఏ రకంగా అపీలు చేసుకోవాలో జైలాన్‌లో స్పష్టంగాలేదు. ఆ సమాచారం సేకరించే నిమిత్తం నేను రిజిస్ట్రార్ ఆఫీసుకు వెళ్ళాను. 'ఏ' సెక్షన్‌కు 'ఎన్' సెక్షన్‌కు వెళ్లమంటారు. 'ఎన్' సెక్షన్‌కు వుడితే 'సి' సెక్షన్‌కు వెళ్ళ మంటారు. ఆఫీసరు వద్దకు వెళితే డెప్యూటీ రిజిస్ట్రార్ వద్దకు వెళ్ళండి, లేకపోతే కర్నూలు వెళ్ళండి అన్నారు. కనీసం information కూడా రిజిస్ట్రార్ ఆఫీసులో యివ్వలేని పరిస్థితిలో వుంటే యింక మనం ఎన్ని చట్టాలనుచేసి ఏమి ప్రయోజనం? ఏమి చేసినా సామాన్యుడికి అందుబాటులో వుండాలి. నా బోటివాడే ఆ ఆఫీసు లకు వెళ్లి అడిగితే సమాచారం దొరకని విధంగావుంటే, యింక సామాన్య పౌరుడు ఎంత కష్టపడాలో ఆలోచించండి. కనీసం యికముందు చేయబడే రూల్సులో నైనా మంత్రిగారు యీవిషయాన్ని స్పష్టంగా తెలియజేయ వలసిందిగా కోరు తున్నాను,

లోన్స్ కొరకు చాలా సొసైటీలు సెంట్రల్ బ్యాంక్ దగ్గరకు వెళ్లవలసి వుంటుంది. సెంట్రలుబ్యాంకు డైరెక్టరులకు దయగలిగితే అప్పటికప్పుడు ఏదో చేస్తారు. లేకపోతే 2, 3, 6, నెలల సమయంవరకు ప్రొలాంగ్ చేస్తూంటారు. ఈ విధానం తొలగించాలి. డిఫాల్టు కాకుండా డబ్బు న్యాయంగా చెల్లిస్తూ తనకు చెందవలసిన డబ్బు కోరే సొసైటీలకు తక్షణమే డబ్బు యిచ్చే అవకాశం కలుగజేయాలని మనవిచేస్తూ, అధ్యక్షులవారికి ధన్యవాదాలర్పిస్తూ విరమి స్తున్నాను.

• శ్రీ వి. సత్యనారాయణ : అధ్యక్షా, ప్రభుత్వంవారు ఆంధ్రదేశమంతా తర్జన భర్జనలుచేసి, చాల టైముతీసుకొని యీ కో-ఆపరేటివ్ బిల్లు ప్రవేశపెట్టు తున్నారు; అయితే, ప్రస్తుతంవున్న ఆక్టులోవున్న లోపాలన్నీ పోయి దీనివల్ల సహ కారం వస్తుందేమోననీ ఆశతో ఎదురుచూడడం జరిగింది. కాని తీరా బిల్లు చూచిన తరువాతగాని, మంత్రిగారి వుపన్యాసం విన్న తరువాతగాని యిందులో అట్టిదేమీ లేదనేది స్పష్టంగా తెలుతోంది. గత ఆక్టులోకంటె కొన్ని విషయాలలో బాగానే వుంది. కాని ఉత్పత్తిలో అభివృద్ధి సాధించడమే కో-ఆపరేటివ్ మూవ్‌మెంటు

యొక్క ప్రథమ ధ్యేయం అని చెప్పుకుంటూ. ఉత్పత్తిలో ముఖ్యపాత్ర వహిస్తున్న వ్యవసాయకూలీలకు, చేతివృత్తుల వారికి ఏ రూపేణా, సహకారం లేకుండావున్న యీ బిల్లు పరిపూర్ణత కలిగివున్నదనికాని, మొత్తం సమాజాన్ని కో-ఆపరేటివ్ మూవ్‌మెంటువైపుకు నడిపించడంకోసం దోహదమిస్తుందనికాని చెప్పే సూత్రాలకు విలువ లేదని తెలుస్తోంది. క్లాజు 6 లో పదిమంది సభ్యులు కలిసి సొసైటీని ఫారం చేయవచ్చు, అని వుంది. గ్రామాలలో పదిమంది సభ్యులు అంటే పెత్తందారుల కుటుంబములోని పదిమంది సంతకాలుపెట్టి సొసైటీని రిజిష్టరు చేసుకొనే అవకాశం వుంది. అంటే, బయట ప్రజలకు అందుబాటులో లేకుండా యీ సొసైటీలోవుంటూ, లాభాలు వారే అనుభవించే సంఘటనలు ఆంధ్రదేశంలో చాల వున్నాయి. అవి మంత్రిగారి దృష్టికి వచ్చేవుంటాయి. ఒకసారి సొసైటీ అట్టివారి చేతులలోకి పోతే మంత్రిగారు ఇంటర్‌ఫియర్ అయినా ఆ ప్రశిడెంటు చేతిలోనుంచి తీసుకోలేమనే సంగతి మంత్రిగారికికూడ తెలుసు. అందువల్ల పదిమంది సంతకాలు పెట్టితే సొసైటీని రిజిష్టరు చేసుకోవచ్చుననేది మార్చాలి. సొసైటీ ఫారం అయ్యేటప్పుడు మొత్తం ప్రజలందరికీ తెలిసేటట్లు వైడ్ పబ్లిసిటీ యివ్వాలి. మొత్తం 50–100 మంది సభ్యులు చేరిన తరువాతనే సొసైటీని రికగ్నైజ్ చేయాలనే క్లాజు లేకపోతే యీ సొసైటీలు కొన్ని కుటుంబాల గుత్త సంస్థలుగా వుండిపోయే ప్రమాదంవుంది. ఒకసారి ఒక కుటుంబపరం అయితే ప్రజలచేతిలోకి తీసుకోడానికి యింక ఎవరి తరంకూడకాదు. ఇటువంటి ఉదాహరణలు పశ్చిమగోదావరి జిల్లాకు సంబంధించి అనేకం యివ్వగలను. వేలివెన్ను సొసైటీ విషయం ప్రభుత్వ దృష్టికి వచ్చింది. ఎవరినీ చేర్చుకోరు, వారు, వారి అనుయాయులు అందులో వుంటారు. క్లాజు 33 లో నామినేషను పద్ధతివుంది. ప్రభుత్వం 3 మంది మెంబర్లవరకు నామినేట్ చేయవచ్చు. ఆ సొసైటీ ఛైర్మనుకు సంబంధించినవారు అందులో ముగ్గురు వుంటే ఇక సర్వకాల సర్వావస్థలయందు అది వారిచేతిలోనే వుంటుంది. నో-కాన్ఫిడెన్సు మోషను లేనప్పుడు యీ బిల్లులో ఎన్ని క్లాజులు పెట్టినా ప్రశిడెంటయినవారిని బ్రహ్మానందరెడ్డిగారు ఎంత ప్రయత్నం చేసినా దించలేరు గ్రామాలలో అందరికీ యీ కో ఆపరేటివ్ సంస్థలద్వారా లాభాలు కలిగేటట్లు చేయాలి. అధికారంలోవున్న ప్రశిడెంటు కాన్ఫిడెన్సుపోతే— నో-కాన్ఫిడెన్సు మోషనుపెట్టి దింపే అధికారం మైనర్టీలకివ్వవలసిన అవసరం వుంది. అది యీ బిల్లులో ఎక్కడాలేదు. క్లాజు 35 ప్రకారం లార్జ్ స్కేల్ సొసైటీలోగాని అర్బన్ బ్యాంకులోగాని అప్పుతెచ్చుకున్నప్పుడు వారిభూమి తాకట్టుగా వుంటుంది. ఆ భూమి మీదకు వెళ్లకుండా ప్రభుత్వం అప్పులుంటే—ఫస్ట్ ఛార్జిగా తీసుకొని—సెకన్డ్ యీ సొసైటీ బాకీ తీసుకోవాలి. మూవబుల్ ప్రాపర్టీ తీసుకోవచ్చు.

ఎడ్లు తీసుకోవచ్చు, నాగలి తీసుకోవచ్చు, ఇంప్లిమెంట్సు అన్నీ తీసుకోవచ్చు, ధాన్యం, గడ్డి తీసుకోవచ్చు, బంగారం తీసుకోవచ్చు-ఇట్లాగ అన్నీ తీసుకోవచ్చునని ఆ క్లాజులో పెట్టారు.

(Sri K. Punnayya in the Chair)

అది కాన్‌స్టిట్యూషనుకు కూడా విరుద్ధమేమో, మంత్రిగారు మరోసారి ఆలోచిస్తే బాగుంటుంది. సెంట్రల్ ఆక్టు, సి. పి. సి. ప్రకారం కూడ అందులోని 60 వ సెక్షనులో కొన్ని మినహాయింపులు వున్నాయి. అవికూడ దృష్టిలో లేకుండా ఫాడ్డర్, ఇంప్లిమెంట్సు మున్నగునవికూడ ఫస్ట్ ఛార్జిగా తీసుకుంటామని క్లాజులో పెట్టారు. అది ఏ దృష్టితో పెట్టారోకాని, జాగ్రత్తగా ఆలోచించవలసివుంటుంది. భూమి తనఖా వున్నది. దానిమీద డబ్బు యిచ్చాము. డబ్బు రానప్పుడు ఆ భూమిమీద తీసుకోవాలి కాని అతను బ్రతకడానికి ఆధారమైన ధాన్యం, ఎడ్లు మున్నగునవి తీసుకోవడం ఏమంత మంచిదికాదు. చాల చిక్కులు వస్తాయని మంత్రివర్యులు దృష్టిలో పెట్టుకోవాలని కోరుతున్నాను. క్లాజు 22 లో అప్పు యివ్వడంలో ప్రెశిడెంటు అన్యాయం చేస్తే అపీలు చేసుకోవచ్చునంటున్నారు. అసలు అటువంటి క్లాజు పెట్టడమే తప్పు. ప్రతి సభ్యుడు కూడ అప్పు పొందేందుకు క్లాజువుండాలి. అట్లా కాకపోతే ప్రెశిడెంటు యిష్టా యిష్టాలమీద ఆధారపడి వుంటుంది. వారు యివ్వకపోతే రిజిష్టారుగారికి అపీలు చేసుకోవాలి. వారుకూడ యివ్వకపోతే కోర్టుకు పోవాలి. అసలు 200 రూపాయలు అప్పు కావాలంటుంటే కోర్టుకు పోయి అపీలు చేసుకొని, డబ్బు ఖర్చుచేసుకోడానికి స్థోమత ఎక్కడ వుంటుంది ? కోర్టుకువెళ్లే పద్ధతే యీ కో-ఆపరేటివ్ మూవ్‌మెంటులో వుంటే ప్రజలకు అందుబాటులో వుండదు. అది ఏ కొద్దిమంది వ్యక్తులకోమాత్రమే ఉపయోగించేలా వుంటుంది. అది వారు దృష్టిలో పెట్టుకోవాలని మనవి చేస్తున్నాను. అగ్రికల్చరు లేబరుకు ఇదివరకు జామీనువుంటే 25-50 రూపాయలు అప్పు యిస్తుండేవారు. ఇప్పుడు భూమివుండాలి, ఆస్థివుండాలి లేకపోతే యివ్వకూడదు అని యిందులోవున్నది. గ్రామాలలో అగ్రికల్చరల్ లేబరు, కమ్మరి, కుమ్మరి, మేదరి మున్నగు ఆర్టిజాన్స్‌కు పది రూపాయలు తీసుకోడానికి అవకాశం లేకుండావున్నది. ఈ బిల్లుద్వారా వున్నవారికే తప్ప లేని వారెవ్వరికీకూడ ఇందులో అవకాశం లేదని స్పష్టంగా చెబుతున్నారు. మంత్రివర్యుల దృష్టికి నేనొక సంఘటన తీసుకువస్తాను. వారు దీనికి సమాధానం చెప్పవలసివుంటుంది. మంత్రిగారికి నేను అనేక లెటర్సుకూడ వ్రాశాను. ఇప్పుడు ఒక కేసు మీ ముందు పెడుతున్నాను. దీనినిబట్టిచూస్తే ప్రజల సొమ్ము దుర్వినియోగమవుతుంటే ఎంక్వయిరీచేసి తగుచర్యలు తీసుకుంటామని వారు చెప్పేమాటలలో

సత్యంవుంటే యీ కేసు తక్షణం ఎంక్వయిరీ చేయిస్తే ఎంత అన్యాయం జరిగిందో తెలుస్తుంది. బందరు తాలూకాలో బంటుమిల్లి అనే గ్రామం వుంది. అక్కడ రూరల్ బ్యాంకు వుంది. అందులో 20 గ్రామాలు చేరివున్నాయి. ఇది కృష్ణాజిల్లా కో-ఆపరేటివ్ సెంట్రలు బ్యాంకుకు 1 లక్ష, 25 వేల రూపాయల- ఓవర్ డ్యూ-బాకీవుంది. మంత్రిగారు యీ విషయాలను దృష్టిలోపెట్టుకోవాలని కోరుతున్నాను. ఈ బ్యాంకు జూరిస్‌డిక్షనులో లేనివారికి అప్పులు యివ్వడం, జాయింట్ ఫామి లీస్‌కు అప్పులు యివ్వడంద్వారా యిది నూలపడిపోయింది. ఇప్పుడు అధ్యక్షుల వారు ఒక టెక్నిక్ కొత్తగా కనిపెట్టారు. ఓవర్ డ్యూ వున్నది కాబట్టి అప్పురాదు. కాబట్టి కృష్ణాజిల్లా కో-ఆపరేటివ్ క్రాప్ అండ్ సేల్స్ సొసైటీనుంచి ఇన్‌ఫ్లుయన్స్ చేసి 2 లక్షల గ్రాంటు యిప్పించారు. క్రాప్ అన్నీ కూడ తనఖా పెట్టినట్లు రికార్డులు సృష్టించి లక్షా 50 వేల రూపాయలు తెచ్చారు. అక్కడ పిటిషనులు వున్నాయి. అప్లికేషనులు తీసుకున్నారు, ఏ ఒక్క అప్లికెంటుకు కూడ వంద రూపాయల అప్పుకూడ యివ్వకుండా లక్షా 25 వేల రూపాయలు తీసుకువెళ్లి ఆ బ్యాంకు ఓవర్ డ్యూ కట్టారు. ఇదంతా మీ పరిపాలనలో మీ ఎదురుగుండానే సాగుతోంది. మా గ్రూపువారు, మా శాసన సభ్యులు అని మీరు అనుకోకుండా enquiry చేయిస్తే వాస్తవమని ఋజువవుతుంది. ఈ బ్యాంకు విషయంలో cash balance 42 వేల రూపాయిలుండగా డిప్యూటీ రిజిష్ట్రారు వెళ్ళి చూస్తే అక్కడలేదు, ఎందుకు లేదో ఇంతవరకు enquiry లేదు. కో-ఆపరేటివ్ ఉద్యమానికి మచ్చు తునక బంటుమిల్లి. ఈ రకంగా రెండు లక్షలలోనుంచి 125 వేల బినామీలోన్స్ శాంక్షన్ చేయించుకున్నారు. బంటుమిల్లి రూరల్ బాంకు, సెంట్రల్ బాంకు Crop and loans society కి ముగ్గురికి ఇందులో సంబంధాలున్నాయి, మంత్రివర్యులు దానిని serious గా తీసుకుని enquiry చేయిస్తే ఋజువవుతుంది. ఈ fraud కు బాధ్యులైన వారిపై చర్య తీసుకుంటారని ఆశిస్తున్నాను. పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా పరిస్థితులు మంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను. అక్కడ కో-ఆప రేటివ్ సెంట్రల్ బ్యాంకు పరిస్థితులు చాలా దారుణంగా వున్నాయి. కొమ్మర ప్రసిడెంటు గారు లక్ష రూపాయిలు తినేశారు. వేరొకరు 20 వేల రూపాయిలు తినేశారు. అవి unlimited societies కాబట్టి ప్రజలనుంచి వసూలు చేస్తాము, వారిపై చర్య తీసుకుంటామని అన్నారు. పోలీసు కేసు పెట్టామన్నారు: ఇప్పుడు under ground అయిపోయాడు, దొరకడంలేదు అంటున్నారు. నిజానికి పోలీసు లేదు, enquiry లేదు, ఏమీలేదు. అతడు అక్కడే ఉన్నాడు. మంత్రిగారు ఈ floor మీద ఇచ్చిన సమాధానానికి ఆచరణ ఈ విధంగావున్నది. తాడేపల్లిగూడెం ఫెడరేషన్ గోడావున్‌లో 240 బస్తాల అమోనియం సల్ఫేటు భ్రమింపజేశారు. ఈ

విషయమై మంత్రివర్యులకు letter కూడా వ్రాశాను. బాంకు అధికార వర్గం వారు తినేసి దొంగలు ఎత్తుకొని పోయారని పోలీసు రిపోర్టు ఇచ్చారు. పోలీసు enquire చేసినతరువాత ఒక డైరెక్టరు గోడౌవున్‌లో దొరికింది. వారు అధికార పక్షంవారు. వారిపై కేసు పెట్టే విషయమై D.S.P. తటపటాయిస్తూండగా పోయినది అమోనియం సల్ఫేటుకాదని, ఏదో రంగువేశారని బమ్మిని తిమ్మి చేసి ఊరుకున్నారు. తాడేపల్లిగూడెం ఫెడరేషన్ డిపోలో జరిగింది ఇది. అది గంగా ప్రవేశం అయిపోయింది. కొవ్వూరులో 30 వేలవరకు సరుకు ఉండవలసింది పోతే అగ్రికల్చరు డిపార్టుమెంటువారు case పెట్టారు, గవర్నమెంటులో కేసు పెడితే కో-ఆపరేటివ్ డిపార్టుమెంటువారు accounts సరిచేసి సక్రమంగా distribute చేశారని రికార్డుతయారుచేశారు. ఈ విషయాలన్నీ మంత్రివర్యుల దృష్టికి తెస్తున్నాను. పరిస్థితులు ఇలా ఉన్నందువల్ల అల్లరి వస్తుందనే ఉద్దేశ్యంతో మధ్య కురిసిన వర్షాలలో కొన్ని వేల అమోనియం సల్ఫేటు గంగలో కలిసి పోయిందని రిపోర్టు వ్రాయించారు. వేలకొలదీ రూపాయిలు ఈ విధంగా mismanagement అయిపోతున్నాయి. మంత్రివర్యులు రిప్లైఇవ్వరు ; enquiry చేయించరు. వర్షాలు వచ్చాయనే అవకాశం చూచుకొని లక్షరూపాయిలు కాజేయాలనే ప్రయత్నం జరుగుతోంది. ఈ రకంగా లక్షలు కైంకర్యం చేస్తున్నారంటే చర్యలు తీసుకోరు. పేదవారికి అప్పులు యివ్వడానికి scope పెట్టారు. ఈ బిల్లుప్రకారం కొద్దిమంది పెత్తన దారులు: భూస్వాముల కుటుంబాలు ఈ సొసైటీలను చేజిక్కించుకొని సౌకర్యాలను వాడుకునే ప్రమాదంవుంది. పేద వారికి అవకాశాలు లేవు. ఈ బిల్లు fundamental గా మార్పులు చేయవలసిన అవసరం ఉందని మనవి జేస్తూ విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ. ఎమ్. వీరరాఘవరావు (ప్రత్తిపాడు) : అధ్యక్షా, కో-ఆపరేటివ్ బిల్లును సెలక్టు కమిటీకి పంపబోయేముందు జరిగిన చర్చలోకూడా కొన్ని ముఖ్యమైన సూచనలు చాలామంది సభ్యులు చేశారు. కో-ఆపరేటివ్ సంస్థలో ప్రశిడెంటులుగా ఉన్నవారు వారే ఎన్నికలు జరిపించటమువల్ల ఎప్పుడూ వారే అధికారంలో ఉంటున్నారని వారిని ఎవరూ దింపలేక పోతున్నారని ఇందువల్ల సంఘాలలో చాల అన్యాయాలు జరుగుతున్నాయని సభ్యులు సూచించారు. ఈ విషయాన్ని కూడ లెక్కచేయకుండా పాత పద్ధతినే ఎన్నికలు జరిపిస్తామని బిల్లులో సూచించారు. పంచాయితీ బోర్డు లగాయితు పార్లమెంటు ఎన్నికల వరకు backward classes కు scheduled castes కు కొన్ని సీట్లు రిజర్వేషన్ చేస్తూనే ఉన్నారు కాని కో-ఆపరేటివ్ సంస్థలలో మాత్రం అటువంటి రిజర్వేషన్ లేదు. అక్కడ

కూడా న్యాయం జరగాలంటే పేద తరగతి రైతులకు రిజర్వేషన్ కావాలి. ఆ విధంగా రిజర్వేషన్ చేస్తే ఎన్నికలలో వారు పాల్గొనటం, ఆ వర్గానికి సంబంధించిన మెంబర్ల కష్టసుఖాలను గురించి కమిటీసమావేశాలలో మాట్లాడి సేవచేయడం, న్యాయంకోసం దెబ్బలాడడం జరుగుతుంది. అయిదెకరాల లోపు భూమిఉన్న రైతులకు ప్రతి సొసైటీ మానేజింగ్ కమిటీలోను మూడుసీట్లు కేటాయించేటట్లు నిబంధన ఉండాలని సూచిస్తున్నాను, ఈ విధంగా పెట్టకపోతే ప్రతిగ్రామంలోని కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీలోను పెద్ద భూస్వాములు వారి బంధువులే డైరెక్టర్లుగాను సెక్రటరీలుగాను ఉండి మధ్య తరగతి వారికి పేదవారికి లోన్స్ రాకుండా బాధ పెట్టడం జరుగుతుంది. ఇప్పుడు జరుగుతున్నది కూడా అదే. చిన్న సొసైటీ లలో 5 ఎకరాలలోపు భూమి ఉన్న రైతులకు మూడు స్థానాలు రిజర్వ్ చేయించే ఏర్పాటు కలిగించాలని కోరుతున్నాను. చెరుకు ఉత్పత్తిదారుల కొరకై Sugarcane growers societies ను నిర్మించారు. అవి ఎన్నో రకాలుగా సహాయ పడుతూ ఉండేవి. దరిమిలా రిజర్వ్ బ్యాంకువారు ఆ సొసైటీలను ఆపుచేయాలని వాటికి లోన్స్ యివ్వకుండా చేశారు. అందువల్ల చెరకు ఉత్పత్తి దారులకు పెట్టుబడి నిమిత్తమై అప్పులు దొరకక చెరుకు ఉత్పత్తి దెబ్బతినే పరిస్థితి కలిగి చెరుకు పండించే రైతులు చాలా బాధలు పడిపోతున్నారు. సెంట్రల్ కో-ఆపరేటివ్ డిప్యూటీ మినిష్టరు గారైన బి.ఎస్. మూర్తిగారికి కాకినాడలో ఒక మెమొరాండము ఇచ్చాము. వారు పరిశీలించి సహాయ పడతామని వాగ్దానము చేశారు. ఈ కారణం వల్లనే Sugarcane growers' societies బదులు agriculture improvement societies పెట్టండి అని కాకినాడలో డిప్యూటీ రిజిష్ట్రారుగారు sugarcane growers' societies ప్రెశిడెంట్లను పిలిచి సమావేశం ఏర్పాటుచేసి కొన్ని బైలాస్‌ను రూపొందించి ఇచ్చారు. ఇది చాలాసంతోషించ వలసిన విషయం. చెరుకు ఉత్పత్తిదారులకు ప్రత్యేక సౌకర్యాలు లేకపోతే చెరుకు ఉత్పత్తి దెబ్బతినడమేకాకుండా పంచదార ఎగుమతి, dollar exchange సౌకర్యాలుకూడా నశించిపోతాయని మనవి చేస్తున్నాను. sugarcane growers societies అను పేరుతో కాకుండా agricultural development Co-operative societies అను పేరుతో తొందరలో ఏర్పాటు చేయించాలనికోరుతున్నాను. Field labour cooperative society లను అన్ని గ్రామాలలో వున్న ప్రజలు పెట్టుకోడానికి అవకాశం వుండడములేదు. తూర్పు గోదావరిజిల్లా పత్తిపాడు తాలూకాలోని కొన్ని గ్రామాలలో ప్రజల దగ్గరనుంచి రు. 500/- ల చొప్పున వసూలుచేసి కాకినాడ కో-ఆపరేటివ్ సెంట్రల్ బ్యాంకులో డిపోజిట్ చేయడము జరిగింది. ఎంతోకాలమునుంచి ఈ డబ్బు ఆ bank లో వుంది. ఈ రోజువరకు

సొసైటీలు రిజిష్టరు అయినట్లుగాని, లేక డబ్బును తిరిగి తీసుకొని పొమ్మనిగాని చెప్పకుండా ఆ డబ్బును అలాగే బ్యాంకులో వుంచుకొన్నారు. కొన్ని బ్యాంకులలో ఆ రకమైన అన్యాయము జరుగుతున్నపుడు ప్రభుత్వము గట్టి చర్యలు తీసుకొన వలసిన అవసరమువుంది అని మనవిచేస్తున్నాను. ఈ వర్గము, ఆ వర్గము అనే భేదము లేకుండా గ్రామాలలో వున్న పేద ప్రజలకు కో-ఆపరేటివ్ సంస్థల ద్వారా విరివిగా సహాయము చేయడము చాల అవసరము. F. L. C. Society లు ప్రతి గ్రామములోను వుండేటట్లుగా చూడాలని ఆయా ప్రాంతాలలో వున్న కో-ఆపరేటివ్ సెంట్రల్ బ్యాంకులకు ఆదేశించాలని మనవి చేస్తూ విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ ఎ. కృష్ణయ్య (వెంకటగిరి) : అధ్యక్షా మహాశయా, సహకార శాఖా మంత్రిగారు తెచ్చిన ఈ బిల్లును బలపరుస్తూ కొన్ని సూచనలు చేయదలచుకొన్నాను. ఇప్పుడు సహకార సంఘాలను విస్తృతముగా స్థాపించుకొనడము సులభమే. అటువంటి సంఘాలు సుస్థిరముగా వుండడానికి ప్రతి మెంబరుకు చిరకాలము న్యాయము జరిగేరీతిగా పరిపాలన చేసే పాలకవర్గము, ప్రెసిడెంట్సు వుండడము అవసరము అని మనవి చేస్తున్నాను. అందుచేత ఎట్లా అయితే పంచాయతీ ఎలక్షన్సు అధికారుల ఆధ్వర్యాన జరుపబడుచున్నవో ఆ విధముగానే ఈ సహకార సంఘాలకు సంబంధించిన ఎన్నికలు కూడ జరుపడము న్యాయము, అవసరమని మనవి చేస్తున్నాను. ప్రతివారు మెంబరుగా చేరే అవకాశము ఈ బిల్లులో కలుగచేసినందుకు మంత్రిగారికి అభినందనములు తెల్పుతున్నాను. అయితే ఈ సంఘాలను విరివిగా స్థాపించి, విరివిగా మెంబర్సును చేర్చుకొన్నపుడు అందరికి సరిపోయిన ధనము ఇచ్చే పద్ధతి ఈ బిల్లులో చూపించలేదని మనవి చేస్తున్నాను. Weaker sections కి ఎక్కువ సహాయము చెందే రీతిగా ఒక నిబంధన వుండడము అవసరము. ఇక ఋణాలు 2, 3 రకాలుగా ఇస్తున్నారు. ఈ డబ్బులో సామాన్య ప్రజలకు surety loans ఇచ్చేదానికి ఎక్కువగా కేటాయించాలని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ సంఘాలు ఉద్యోగుల మూలముగా మంచి పరిస్థితులలో నడవవచ్చు. లేక వారికి అనుభవము లేకపోవడమువల్ల నిస్సహాయకారిగా వుండవచ్చు. అందువల్ల వారికి కూడ ఒక ప్రత్యేకమైన సర్వీసు కేడర్‌ను ఈ బిల్లులో ఏర్పాటు చేస్తే బాగుంటుంది. Service surety ని ఇవ్వడమువల్ల వారు ఉత్సాహముగా ఈ సంఘాలలో పని చేసేదానికి వీలవుతుంది. జాయింటు కో-ఆపరేటివ్ ఫార్మింగ్ సొసైటీలను విస్తృతముగా స్థాపించి, వాటి ద్వారా రైతు అందరికి ఆర్థిక స్తోమతను చేకూర్చి, రైతులకు reliable surety ని కల్గించాలని ప్రచారముచేస్తున్నాము. ఆ విధముగా చాల నిర్మించబడినవి. భూ సంస్కరణవల్ల వచ్చిన భూమిని పేదవారికి ఇచ్చి, వారికి-

తగిన ఆర్థిక వసతిని కూడ సమకూర్చి వ్యవసాయము చేసుకొనే దానికి ఉపయోగ పడే విధముగా ఈ బిల్లులో తగు ఏర్పాటు కావాలని ప్రార్థిస్తున్నాను. వడ్డీ వ్యాపారస్థులు ఈ సహకార సంస్థలలో మెంబర్సుగా వుంటారు. విచక్షణ లేకుండా చేర్చుకోవాలని దీనిలోవుంది. ఎవరిని చేర్చుకోవాలి, ఎవరిని చేర్చుకోకూడదు అనే విచక్షణ వుండడము కొంత అవసరము. అయితే ఇక ముందు మాత్రము వడ్డీ వ్యాపారస్థులను ఈ సంఘాలలో చేర్చుకొనడమువల్ల ఏరీతిగానూ ఉపయోగపడదని మనవి చేస్తున్నాను. ప్రస్తుత విధానంలో వున్న unlimited liability అనేది ప్రమాదకరముగావుంది. అటువంటి దానిని తీసివేసి limited liability ని ప్రతి సంఘములోను పెడితే ధైర్యముగా ప్రతి ఒక్కరూ తోడి మెంబర్సుకు సహాయము చేయడానికి పూనుకోగలరని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ జె. మల్లారెడ్డి (సుల్తానాబాద్): అధ్యక్షా, కోపరేటివ్ సొసైటీలకు సంబంధించిన ఈ బిల్లును ప్రభుత్వం ఎన్నిరోజులలో తయారుచేసినదో తెలియదు కాని జాయింట్ సెలక్టుకమిటీలో దాదాపు 14 sittings లో నెలరోజులపాటు చర్చించబడి నట్లు తెలుస్తున్నది. అభివృద్ధికరమైన క్లాజులను మంత్రిగారు దీనిలో చేర్చారా లేదా అన్నవిషయం నేనిక్కడ చెప్పవలసిన అవసరంలేదు. ఆంధ్రలో 1982 వ సంవత్సరంలో కోపరేటివ్ సొసైటీలు అమలులోనికి వచ్చాయి. తెలంగాణా చాలా వెనుకబడిన ప్రాంతం. దాదాపు 20 సంవత్సరాల తరువాత 1952 వ సంవత్సరంలో ఈ ప్రాంతంలో ఈ సొసైటీలు రావటం జరిగింది. ప్రభుత్వం మనదేశంలో వున్న బీదతనాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని కోపరేటివ్ మూవ్‌మెంట్‌ను ముందుకు తీసుకు పోవాలని, సొసైటీలను ఏర్పాటు చేయటం అవసరమనే లక్ష్యంతో వున్నట్లు ప్రభుత్వం యొక్క planning వల్ల తెలుస్తున్నది. కాని జరుగుతున్న విధానం చూస్తుంటే అది సక్రమంగా అమలు జరగటంలేదు. ప్రజలు షేర్‌హోల్డర్స్ చేసే చిక్కులలోపడి, లిటిగేషన్స్‌లోపడి, ఏమాత్రం లాభపడటం లేదని తెల్పటానికి సాహసిస్తున్నాను. ఈ బిల్లును అమలు జరిపేముందు లిటిగేషన్స్‌ను తీర్చటానికి మంత్రిగారు స్వయంగా పూనుకొంటారా అని అడుగుతున్నాను. ఒకవైపు పేద ప్రజలు పెట్టుబడి పెట్టుకొనే శక్తి లేక ప్రభుత్వం మీద ఆధారపడి సొసైటీలవైపు చూస్తున్నారు. కాని సొసైటీలు పెట్టి లిటిగేషన్స్‌ను భరించలేక, వాటిని పరిష్కరించుకోలేక ప్రభుత్వంవైపు చూస్తున్నారు. ఈ విధంగా ఏ ఉద్దేశంలో సొసైటీలను ఏర్పాటు చేశామో వాటిని నెరవేర్చక నిర్లక్ష్యం చేస్తే దేశంలో ఉత్పత్తి ఆగి పోతుంది. ప్రజలకు ఎన్నో ఇక్కట్లు కల్గుతాయి. ప్రభుత్వం వాటన్నింటిని దృష్టిలో వుంచుకోవాలి. ఇది దైనందినచర్యగా ప్రభుత్వం భావించాలి. అన్ని విషయాలను

పరిశీలించినప్పుడు 127 క్లాజులు చాలవని అనుకోవచ్చు. జాయింట్ సెలక్టు కమిటీలోని సభ్యులు, వున్న ఇబ్బందులన్నీ చెప్పుకొని వుండవచ్చు. లేకపోతే దానిని పరిశీలించటానికి ఇన్నిరోజులు అవసరమై వుండదు. ఈ లిటిగేషన్స్ విషయాలన్నీ వారు పరిశీలించారోలేదో. నాకు బాధ కల్గించే విషయం ప్రజలు రిజిష్ట్రారు చుట్టూ, డిప్యూటి రిజిష్ట్రార్ చుట్టూ తిరగటం, సొసైటీలవైపు చూడటం అసహ్యంగా వుంటుంది. అది ప్రభుత్వానికి చెడ్డపేరు తీసుకువస్తుందని మనవి చేస్తున్నాను. అనేక రకాల సహకార సంఘాలు వున్నాయి. వీటిలో ముఖ్యంగా వ్యవసాయ సహకార సంఘాలపట్ల ప్రభుత్వానికి ఇష్టం వున్నదో లేదో తెలియదు. వీటిని చిన్నచూపు చూస్తున్నదనిపిస్తున్నది. వాటికి సంబంధించి ప్రభుత్వం ఏమీ చర్యలు తీసుకోవటంలేదు. సహకార వ్యవసాయ సంఘాలను ఏర్పాటు చేయాలనేది కేంద్ర ప్రభుత్వం పాలసిగా పెట్టుకొని orders పంపిస్తే మన ప్రభుత్వం ఏర్పాటు చేస్తున్నామన్నంత మాత్రాన ప్రజలకు లాభం కలుగదు. వ్యవసాయ సహకార సంఘాలకు సంబంధించి ప్రభుత్వ పాలసీ ఏమిటని నేనొక short notice question ఈ మధ్య పంపించాను. మన రాష్ట్రంలోని రైతులకు ఈ సంఘాలపట్ల అనుమానం వుంది. కలెక్టివ్ ఫార్మింగ్ అంటూవుంటుంటే రైతుకు వ్యక్తిగత స్వాతంత్ర్యం వున్నదా అనే అనుమానం వారికి కల్గుతున్నది. నేనా ప్రశ్న అడిగినప్పుడు దానికి సమాధానం చెప్పవలసిన అవసరం ఏముందని అనుకోవచ్చు లేదా వారికి బాధకల్గివుండవచ్చు. కోపరేటివ్ ఫార్మింగ్‌కు, వ్యక్తిగత స్వాతంత్ర్యానికివున్న తారతమ్యం రైతులకు తెల్పితే వారు అర్థం చేసుకొని ముందుకు వస్తారు. ఈనాడు ఎంతోమంది రైతులు పెట్టుబడి లేక ఇబ్బందిపడుతున్నారు. కోపరేటివ్ ఫార్మింగ్‌లో ప్రభుత్వం సహాయం చేస్తుందని చెబితే వారు చేరటానికి భయపడరు. అందువల్ల కోపరేటివ్ ఫార్మింగ్ గురించి విరివిగా ప్రచారం జరగాలని మనవిచేస్తూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ ఎన్. ప్రసాదరావు (ఖమ్మం): అధ్యక్షా, మంత్రిగారు ఈ బిల్లును ప్రవేశపెడుతూ ఇది సర్వరోగ నివారిణి అని గ్రామీణ ప్రజలయొక్క ఆర్థిక సంక్షేమాన్ని సాధించటానికి ఇది చక్కనిబిల్లు అని హర్షించారు. సర్వరోగాలు పోగొట్టటానికి కాని లేక గ్రామీణ ప్రజలయొక్క ఆర్థిక పరిస్థితిని బాగుచేయటానికి కాని ఈ బిల్లులో అవకాశాలు కల్పించారా అని నేను అడుగుతున్నాను. ఆంధ్రలో ఒక చట్టం, తెలంగాణాలో ఒక చట్టం వుండేవి. వాటిలో వున్న అంశాలకంటే కొత్తగా విషయాలను, మంచి విషయాలను ప్రవేశపెట్టారాఅని ప్రశ్నిస్తున్నాను. కేంద్ర ప్రభుత్వం కోపరేటివ్ ఎక్స్‌పర్ట్స్ కమిటీనివేసి మోడల్ బైలాస్‌ను తయారు

చేయించింది. స్టేట్ ఎడ్వైజరిబోర్డు కొన్ని సలహాలు ఇచ్చింది. ఈ బిల్లు సెలక్టు కమిటీకి, రీజినల్ కమిటీకి వెళ్ళి, ఆ సలహా లన్నీ దృష్టిలో పెట్టుకొని పబ్లిక్ ఒపీనియన్‌తో తీసుకురాబడిందని మంత్రిగారు చెప్పారు. అది వాస్తవమే కావచ్చు. కాని నూతనమైన మార్పులు, నూతనమైన పోకడలు ఈ బిల్లులో లేవు. ఈనాడు గ్రామసీమలలో వున్న పరిస్థితులను బాగుచేయాలంటే ఈ బిల్లులో వున్నవాటికి భిన్నమైన పద్ధతులు అవలంబిస్తే తప్ప లేకపోతే అది సాధ్యం కాదని మనవిచేస్తున్నాను. సహకార ఉద్యమం పెద్ద మోసంతో కూడుకొన్న ఉద్యమంగా వుందని దీనిలో భూస్వాములు, పెత్తందారీశక్తులు ప్రవేశించి ఆ సంఘాల గొంతు నులుముతున్నాయన్న సంగతి అందరకు తెలుసు. మొట్టమొదట ఈ బిల్లును ప్రవేశపెట్టినప్పుడే మంత్రిగారు ఈ సహకార సంఘాలు గుత్త సంస్థలుగా తయారవుతున్నాయని, ఎవరి చేతుల్లో మినిట్స్ బుక్ వుంటుందో అది వారి చేతుల్లోనుండి బైటకు రావటం లేదని, దానిని మార్పించటానికే పెద్ద ప్రయత్నం చేశామని చెప్పారు. కాని దానిని ఈ బిల్లులో ఏవిధంగా సాధించదలచుకొన్నారో నాకు అర్థం కావటం లేదు. ఈనాడు సహకార సంఘాలలో ఉన్న పరిస్థితులను గురించి ప్రభుత్వం ఆలోచించాలి. ఈనాడు సహకార ఉద్యమంలో పెద్ద అన్యాయాలు, అక్రమాలు జరుగుతున్నవి. సహకార సంఘాల ద్వారా వచ్చే డబ్బు చాలా కొద్దిమంది చేతులలోకి బినామి లోన్సు రూపంలో పోతున్నది. ఈ సహకార సంఘాలను రాజకీయ లాభంకోసం, రాజకీయాలను బలపరుచుకోవడం కొరకు పాలకవర్గ పార్టీ ఒక సాధనంగా ఉపయోగించుకుంటున్నదనే విషయం కూడ సభ ముందుకు వచ్చింది. అయితే ఈ విషయాలగురించి మంత్రిగారు ఔను అనవచ్చు లేదా కాదు అనవచ్చు. ఒక విషయం మాత్రం స్పష్టం. సహకార ఉద్యమం ఎవరికొరకు ఉద్దేశించబడింది ? నిజంగా గ్రామీణ ప్రజల అభివృద్ధికోసం ఉద్దేశించబడినచో గ్రామీణ ప్రజలలో ఉన్న పేద ప్రజలకోసం ఇది ముందుగా ఉపయోగపడాలి. కాని సహకార ఉద్యమం, సహకార శాసనం అటువంటి ప్రజలకోసం ఉపయోగపడలేదని చెప్పాలి. అటువంటి వారికోసం ఉపయోగపడనిచో ఎందుకు మనం చర్చలు జరుపుకోవాలి. నాల్గవ సహకార కాంగ్రెస్ ఢిల్లీలో జరిగింది. వారు ఇచ్చిన రిపోర్టును పరిశీలించవచ్చు. ఈవేళ రైతాంగానికి కావలసిన పరపతులలో, గ్రామసీమలలో అవసరమైన పరపతులలో నూటికి 15 వంతులు మాత్రమే ఈ సహకార సంఘాలద్వారా సర్దుబాటుకావడం జరుగుతున్నదని వారు ఇచ్చిన రిపోర్టు ద్వారా తెలుస్తున్నది. 10-12 సంవత్సరాలుగా సహకార ఉద్యమాన్ని అభివృద్ధిచేయుటకు ఇన్ని ప్రయత్నాలు జరిగిన తర్వాత కూడ సహకార సంఘాల ద్వారా నూటికి 15 పాళ్ళు మాత్రమే credit ఇవ్వగలుగుతున్నా

రంటే ఈ రూపంలో ఎన్ని సంవత్సరాల తర్వాత ప్రజలకు అవసరమైన credit ఈ సంఘాల ద్వారా మనం ఇవ్వగలుగుతాం? ఎన్ని ప్రణాళికల ద్వారా మనం దానిని సాధించగలమో కూడ అనూహ్యంగా ఉన్నది. దీనితోపాటు నేడు గ్రామ సీమలలోని పరిస్థితులను చూచిన నూటికి 85 పాళ్ళు ఈ పరపతి వడ్డీ వ్యాపారం నుండి వస్తున్నదని ఇదే రిపోర్టులో వ్రాశారు. బహుశః ఇది ఏ మోడల్ సర్వీసులను బట్టో ఈ రిపోర్టు తయారై ఉంటుంది. కాబట్టి ఇంకా చాలా అధికభాగమే ఈ credits వడ్డీ వ్యాపారస్థులనుండి రావడం జరుగుతున్నది. ఆ ఇచ్చే 15 పాళ్ళు credit కూడ ఎవరికి పోతున్నది? ఇప్పటికీ అనేక రూపాలలో ఆస్థులు, భూములు, ధనం ఉన్నట్టి వర్గం చేతులలోకే పోతున్నది. తమ ఉత్పత్తికి గాని తమ లాభాలకు గాని ఏ ఇతర resourses అవసరంలేనట్టి వర్గమే ఈ credit ద్వారా వచ్చు సౌకర్యాలను కూడ అనుభవించడం చాలా దారుణమైన విషయం. మనం ఎన్ని చట్టాలు చేసినా, ఎన్ని విధానాలు రూపొందించినా, బినామి లోన్సును బట్టి పోయినా, ఆస్తులను బట్టిపోయినా, పరపతులను బట్టిపోయినా బాగా ఆస్తి యున్నవారికే ఈ సొసైటీల ద్వారా credit లభిస్తుంది. అది లేనివారికి credit లభించదు. కాబట్టి నూటికి 80 మందిగా గల పేద ప్రజలు, వ్యవసాయ కూలీలు ఈ సొసైటీలతో సంబంధం ఉంచుకోవలసిన అవసరం లేదు. ఇందులో కొన్ని సొసైటీస్ security loans ఇస్తున్నప్పటికి అవి ఎవరికి ఉపయోగపడడం లేదు. ఈ ఇచ్చే అప్పులు గ్రామసీమలలో ఉన్న పరిస్థితులను బాగుపరుస్తున్నవా? రైతాంగపు ఋణ భారాన్ని తీర్చుటకు ఉపయోగపడడం లేదు. ఇదివరకున్న అప్పులో ఇది కూడ ఒక భాగంగా పోతున్నది. చిన్న, మధ్యరకపు రైతులు ఋణ భారంనుండి విముక్తికావడానికి అవకాశాలు లేక బాధపడుతున్నారు. అందువల్ల productive side లో డబ్బు ఖర్చు చేయలేకపోతున్నారు. ఒక్కొక్క సభ్యునికి average గా 144 రూ॥లు వచ్చినట్లు ఇదే రిపోర్టు చెపుతున్నది. బాగా ఆస్తులున్న వారికి రెండువేలు, మూడువేలు వస్తవి. లేనివారికి 10–20 రూ॥లు వస్తవి. ఈ పది రూ॥లతో ఉత్పత్తిని అధికం చేసేది ఎలా? గ్రామసీమలలో అసమానత్వాన్ని తొలగించేది ఎలా? వడ్డీ వ్యాపారుల దగ్గరకు పోకుండా ఉండేది ఎలా? భూస్వాముల పెత్తనాన్ని ఎదుర్కొనేది ఎట్లా? ఇటువంటి పరిస్థితులలో గ్రామ సీమలను మెరుగుపరుస్తుందంటూ ఈ బిల్లును గురించి మంత్రిగారు చెప్పడం చాలా ఆశ్చర్యకరమైన విషయం. అలాంటి మార్పు తీసుకరావడం ఈ చట్టం ద్వారా సాధ్యంకాదు. వారు ఏ వినాదం చెప్పినా— ప్రజాస్వామ్య సోషలిజం అని చెప్పినా దేశంలో జరుగుతున్నదిమాత్రం పెట్టుబడిదారీ విధానం. అందులో గుత్త పెట్టుబడిదారీ విధానం అభివృద్ధి చెందుతున్నది అని జయపూర్ కాంగ్రెసులో

చాలా మంది కాంగ్రెసు సభ్యులే చెప్పారు. భూ సంస్కరణలు అని చెప్పి కౌలుదార్లను ఆంధ్ర ప్రాంతంలో వెళ్ళగొట్టిన సంగతి మనకు తెలుసు. పంచాయితీరాజ్, భూస్వామ్య వికేంద్రీకరణ గ్రామసీమలలో కాంగ్రెసుపార్టీ అధికారాన్ని బలపర్చుకోవాలనే దృష్టితో తప్ప పరిస్థితులను ముందుకు తీసుకపోవడానికి జరుగుటలేదు. అందువల్ల నినాదాలు ఎన్నియో చెప్పవచ్చు. ఈ నినాదాలను ఆచరణలో పెట్టడం వచ్చేసరికి మన పరిస్థితులు రోజు రోజుకు దారుణంగా తయారౌతున్నవి. గ్రామసీమలలో ఉన్న సహకార సంఘాలను భూస్వాముల కంట్రోలునుండి, కాంగ్రెసు పార్టీ సభ్యుల యొక్క ఆధిపత్యంనుండి తప్పించి ప్రజా స్వామ్యయుతంగా నడిపించిన నాడే ఈ బిల్లు ఆశించిన ఫలితాలు నెరవేరుటకు అవకాశం ఉంటుంది ఆ విధంగా ఈ బిల్లును మార్పుచేయాలి. ఈ బిల్లులో 'అ నుండి ఱ వరకు' రిజిస్ట్రారుకు అధికారాలు ఉన్నవి. చాలామంది సభ్యులు చెప్పినట్లు ఇది సహకార సంఘాల బిల్లు అనుటకంటె సహకార సంఘాల రిజిస్ట్రారు యొక్క అధికారాల బిల్లు అనడం మంచిది. అందులో ఏమాత్రమూ అతిశయోక్తి లేదు. అసలు రిజిస్ట్రారు లేనట్టి సెక్షన్లుగాని, క్లాజులుగాని బహు స్వల్పం సభ్యులు విమర్శిస్తారని మంత్రిగారికి ముందే తెలుసు. సహకార సంఘాలను ప్రజాస్వామ్యయుతంగా చేయాలని ప్రయత్నాలు జరుగుతున్న పరిస్థితులలో రిజిస్ట్రారు ఎక్కడినుండి వస్తారు ? మన రాష్ట్రంలోని వేలాది సొసైటీలను అభివృద్ధి చేయుటకు ఆయనకు శక్తి ఎక్కడ ఉన్నదో నాకు అర్థం కావడంలేదు. ఒక ఊరిలో మాకు సొసైటీ కావాలని అప్లికేషన్ పెట్టిన దగ్గరనుండి ఈ రిజిస్ట్రారు రంగంలోకి వస్తాడు. ఆయన అనుమతి, అభీష్టం లేకుండా సొసైటీ ఏర్పడదు. అసలు model bylaws తోనే ప్రారంభమౌతుంది. model bylaws లేకుండా ఎవరైనా తమకున్న అనుభవంతో ఒక bylaw ను తీసుకవెళ్ళి రెజిస్టరు చేయమంటే రిజిస్ట్రారుగారు చేస్తారనే నమ్మకం లేదు. అందువల్ల model bylaws దగ్గరనుండి సొసైటీస్ సూపర్ సీడ్ చేయడం దాకా, wind up చేసేదాకా వారికే అధికారం ఉంది. ఎక్కడైనా అధికారం చాలదంటే అక్కడ ప్రభుత్వం రంగంలోకి వస్తుంది. ఇది ప్రజాస్వామ్యమేనా ? ఈ సహకార సంఘాలను అభివృద్ధి చేయుటకు ఈ బిల్లు ద్వారా ఏవిధంగా ప్రయత్నం చేస్తారు? ఈ సహకార సంఘాలను ప్రజాస్వామ్యయుతంగా చేయాడానికి ఏరకంగా ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి? అయితే దీనిని ఎక్కడో ఒకచోట మొదలు పెట్టాలి. వీటిని అభివృద్ధి చేయాలంటే భూస్వామ్య వర్గాల కంట్రోలునుండి తప్పించాలంటే, వీటిల్లో వున్నవారికే కాకుండా పేదవారికి ఉపయోగపడాలంటే దీనిలో మౌలికమైన మార్పులు తీసుకురావాలి. అయితే ఎక్కడనుంచి తీసుకురావాలి? ఎక్కడనుంచో ఒకచోట ప్రారంభించకపోతే ప్రజాస్వామ్యయుతం కాదు.

అయితే యిందులో ఒక ముఖ్యమైన విషయం ఉన్నది. ఇప్పుడు ఏ 10 మంది సభ్యులు అయినా సొసయిటీ పెట్టుకోవచ్చు. గాని అలా register చేస్తారా? ఆ గ్రామంలో ఒక సొసయిటీ వుండి ఎవరయినా 10 మంది సభ్యులు మాకు ఆ సొసయిటీలో చేరడం యిష్టంలేదని మేము వేరే Society పెట్టుకుంటామంటే register చేస్తారా? ఇందులో వ్రాసుకున్న Bye-laws కు అనుగుణ్యంగా 10 మంది సభ్యులు సంతకాలు పెట్టాలి. అప్పుడే సొసయిటీలకు ఆర్థిక సౌష్టవం వుంటుంది. అయితే సొసయిటీలు register అవుతాయా అంటే లేదు. అనేక సందర్భాలలో చేయలేదు. ఇకముందు చేస్తారేమో తెలియదు. చట్టానికి అనుకూలంగా Bye laws కు అనుగుణ్యంగా వుండి యీ సొసయిటీ అభివృద్ధి అవుతుంది అనే నమ్మకం Registrar లో వుండాలి. ఆయనను నమ్మించేది ఎట్లా? ఇది అభివృద్ధి అవుతుందని 10 మంది లేక 20 మంది సభ్యులకు నమ్మకం కలిగితే చాలదు. Registrar గారికి నమ్మకం వుంటేనే register చేయాలనే అధికారాలు ఎందుకు యివ్వాలి? ఇది రాజ్యాంగానికి విరుద్ధంగా వుందని చాలామంది సభ్యులు చెప్పారు. కావచ్చు. అసలు ప్రభుత్వం ఒక Policy నిర్ణయించుకున్నప్పుడు స్పష్టంగా ఒక అభిప్రాయానికి రావాలి. అసలు ఎవరైనా కొంతమంది సభ్యులు కలసి ఒక సొసయిటీలో మేము చేరము అంటే మీ గ్రామంలో యిదివరకే ఒక సొసయిటీ వుంది కాబట్టి మీరు కూడా అందులోనే చేరాలి అని నిర్బంధంద్వారా చేర్పించడం చాలా అసమంజసంగా వుంటుంది. ఎవరైన కొంతమంది కలసి ఒక కొత్త సొసయిటీ పెట్టుకొనే అవకాశం కావాలని Select Committee stage లో అడిగాం. పోనీ వేరే గ్రామం యొక్క శివార్లలో గాని యింక ఎక్కడయినా సొసయిటీ పెట్టుకుంటాం అన్నాం. Split చేయడానికి అవకాశం యివ్వమంటే మొత్తం సొసయిటీలో 2/3 majority కావాలన్నారు. ఒక పెద్ద గ్రామంనుండి ఒక చిన్నగ్రామం విడిపోవాలంటే ఏ పెద్ద గ్రామం అంగీకరించదు. అసలు యిటువంటి majority హక్కులు రక్షించడానికి మన బిల్లులో తీసుకొనిరావలసిన అవసరం లేదు. Minority వర్గంవారు ఏ కారణం వల్లనైనా రాజకీయ కారణాలు కావచ్చు, యింకేదైనా కావచ్చు. వారికి యిష్టం లేకపోయినప్పుడు ఒక కొత్త సొసయిటీని పెట్టుకోవలసివస్తే ఆ విధంగా పెట్టుకోవడానికి Bye laws లో ఎక్కడ అవకాశం లేదు. దానికి 2/3 majority కావాలి. దానినిబట్టి ఏమి విదితం అవుతుందంటే అటువంటి సొసయిటీ చీలిపోవడం మాకు యిష్టంలేదు, అది సాధ్యంకాదని చెప్పడమే. కాని సభ్యులకు ఎటువంటి అధికారమూ లేదు. కాని Registrar గారికి మాత్రం రెండు సొసయిటీలను కలపడానికి గాని ఒక సొసయిటీని రెండుగా విడదీయడానికిగాని లేక వాటి assets ను liabilities ను మార్చడానికి అధికారం యిస్తున్నారు. సభ్యులు చెప్పిన సూచనలను వారు అంగీ

కరించవలసిన అవసరంలేదు. కాని మీ సొసయిటీ కలసి వుండడానికి వీలులేదు విడిపోవాలని తాఖీదు పంపితే విడిపోవాలి. లేకపోతే విడగొట్టినట్లు చెరొక Certificate వారేయిస్తారు. ఈ అధికారం వారికి యిచ్చారు. విడిపోతామని majority కాకుండా minimum కొంతమంది అంటే విడిపోయే అవకాశం వారికి యివ్వకపోవడం రిజిస్ట్రార్‌కు మాత్రం అధికారాలు యివ్వడం చాలా అన్యాయం. అలా కలసి వున్నప్పుడు Registrar తో consult చేసేది Finance bank సభ్యులు మాత్రం consult చేయవలసిన అవసరం లేదు. సభ్యులను Direct చేస్తారు గాని సంప్రదించడం మాత్రం Finance Bank తో. ఇది ఏవిధమైన ప్రజాస్వామ్యమో నాకు అర్థం కాలేదు. ఆ విధంగా model Byelaws గవర్నమెంటునుంచి వస్తవి. గవర్నమెంటు ఫలానా amendment చెయ్యాలంటే చేస్తారు. గాని సభ్యులు amendment తెస్తే ఎవరు తీసుకుంటారు ? సభ్యులు amendment తెస్తే అంగీకరిస్తారో లేదో నాకు తెలియదు. మా Central Bank అనేక amendments పంపించింది. రిజిస్ట్రార్ గారు తిరస్కరించారు. గాని Registrar గారు అనేక amendments direct చేస్తే అంగీకరించాలి. Byelaws యివిగో ఫలానా తారీఖు లోగా చేస్తే మంచిదే. లేకపోతే మేమే చేసి పంపిస్తాం అంటారు. ఈ సొసయిటీలను ప్రజా ఉద్యమాలని చెప్పుకొని ప్రజలే నడపాలని చెప్పుకొన్నప్పుడు అందుచేత వాటిని Voluntary సంస్థలే నిర్వహించాలని అనుకొన్నప్పుడు Registrar గారికి ఎందుకు ఇటువంటి అధికారాలు యివ్వాలి ? ఇక membership గురించి చాలా మంది సభ్యులు చెప్పారు. ఎవరైనా సరే major అయిన వ్యక్తి చేరవచ్చు. గాని ఆ సెక్షన్ మొత్తం చదివితే తెలుస్తుంది. దామోదరరెడ్డిగారు కూడా చెప్పారు. Eligibility మాత్రం వుంటుంది. చేర్చుకోవడం చేర్చుకోకపోవడం సొసయిటీ యిష్టంపై వుంటుంది. చేర్చుకోకపోతే తగిన కారణాలు చెప్పాలి. Sufficient cause వుండాలి. సొసయిటీలో చేర్చుకోడానికి నాకు యిష్టంవుంటే చేర్చుకుంటాను. ఏదో Cause తో report చేస్తే ఎవరికిపోయి appeal చేసుకోవాలి. పోనీ అలాంటి దేమీ అక్కరలేకుండానే కొత్తగా సొసయిటీలు పెట్టుకోడానికి అవకాశం యివ్వండి అంటే అది వీలుకాదు అంటారు. Area of operation వస్తుంది. ఇంకొకటి వుంటుంది. Withdrawal గురించి యిందాకనే చెప్పాను. ఇప్పుడు shares ఉన్నాయి. యీ shares withdrawal తెలంగాణాలో ఆక్టు వుండేది. కాని మన ఆక్టులోమాత్రం అది లేదు. ఎందుకు అలాంటి provision లేదంటె యీరకంగా అందరూ పోతూవుంటె సొసయిటీలు పోతాయి అనే ఉద్దేశ్యంతో కావచ్చు లేక యింకొక కారణం కావచ్చు. Withdraw చేసుకోవాలంటె సభ్యుడు చచ్చిపోయిన తరువాత ఆయన వాటాకు వారసులు శేర shares ను గాని interest ను గాని

withdraw చేసుకోవచ్చు. బ్రతికి వుండగా ఒకసారి ఆ సొసయిటీలో చేరితె ఆ సొసయిటీ నుండి బయటకు రావడానికి అవకాశం వుండదు. Withdraw చేసుకోవాలంటె ఏమిటి నష్టం అని మంత్రిగారిని అడుగుతున్నాను. కొంపలు ఆరిపోయాయా ? అంతమాత్రాన మా తెలంగాణాలో ఎన్ని సొసయిటీలు ఆరిపోయాయి ? సొసయిటీలో చేరడానికి సభ్యులకి ఏవిధంఅయిన హక్కు వుందో విడిపోడానికి కూడా అదేవిధంఅయిన హక్కు వుండాలి. అది సత్సాంప్రదాయం. Voluntary గా ఏర్పడుతున్న సంఘాల నుండి విడిపోడానికి హక్కు లేదు. రాజీనామాకు అధికారం వున్నప్పుడు withdraw చేసుకోడానికి ఎందుకు యివ్వరో నాకు అర్థంకాలేదు. ఇక Management యొక్క అధికారాలు వగయిరా విషయాలు ఉన్నాయి. General body కు అధికారం వుంది అన్నారు. ఏమిటి ఆ అధికారం ? General body రిజిష్ట్రార్ గారి అక్షమతాన్ని ఏరూపాన కాదనలేదు. అన్ని అధికారాలు వారికి యిచ్చినతరువాత general body అధికారం ఏమి వుంటుంది ? 3 మాసాల వరకు కమిటీలు పనిచేసుకోవచ్చు. ఆతరువాత అవసరం అయితె registrar గారు extend చేయవచ్చు. ఎంతకాలం అవసరంఅయితె అంతకాలం చేయవచ్చు. ఆ provision యిందులో పెట్టారు. అందులో యిలావుంది.

"Provided also that where the bye-laws so provide the Government or the Registrar may nominate all or any of the members of the committee for such period as may be specified therein" Bye laws ను ఆమోదించేది specify చేసినవారు. వాటిని వ్రాసేది కూడ వారే. ఎన్నాళ్లు అయినా nominate చేయవచ్చు ప్రభుత్వం. దానితోపాటు general body సమావేశాలను call for చేయడం committee meeting ను పెట్టడంలేదు. అధికారాలు registrar కు తద్వారా ప్రభుత్వానికి వుంది. ఎక్కడైనా ఒక సొసయిటీలో తగాదా వస్తె registrar గారు ఫలానా సొసయిటీ ఎన్నికలకు సమావేశం కావాలని ప్రభుత్వం పిలవవచ్చు రిజిష్ట్రార్ గారి ద్వారా. తగవు వుంటె తగవుమీద తీర్పు చెప్పాలి పరిష్కారము చేయాలి కాని ఆరోపణలు చేయడం మాత్రం సరియైనది కాదు. ఇక సూపర్ సెషన్ విధాన మున్నది. సొసైటీ ఏర్పాటు వడంతో మొదలుపెట్టి 34 వ క్లాజు వచ్చేవరకల్లా సూపర్ సెషన్ విధానము రూపొందించబడింది. సూపర్ సెషన్ అనేది మన రాష్ట్రంలో ఎక్కడకు వెళ్ళినా అధికార పార్టీ యొక్క ప్రాముఖ్యత కే జరుగవచ్చు. లేకపోతే ప్రతిపక్షములను ఇబ్బంది పెట్టడానికి, నష్టపరచడానికి జరుగవచ్చు. మా అనుభవములో అలా జరిగింది. మా ఖమ్మం Central Bank ను ఆవిధముగా చేయడం జరిగింది గాన మంత్రివర్గకాలంలో ఈ సూపర్ సెషన్ అధికారమును ప్రభుత్వం ఏదో తప్పనిసరి

అయిన పరిస్థితులలో ఉంచుకుంటే ఉంచుకోవచ్చునేమో కాని ఇతర పరిస్థితులలో అనవసరం. రిజిష్ట్రారుగారికి ఇష్టం లేకపోతే మీరు తీసుకుంటారా లేదా అనడం పాత మంత్రివర్గము చేసినటువంటి అలవాటు. అటువంటి అలవాట్లు మన సహకార ఉద్యమంలో ప్రజాస్వామ్యాన్ని ప్రవేశపెట్టడానికి ఉపయోగపడుతున్నాయో లేదోమాత్రం నాకు తెలియదు. Societies ను wind up చేయడానికి ఉన్నటువంటి అధికారాలు చూడండి. అనేక సొసైటీలు dorment గా ఉన్న సొసైటీలకు సరైన నాయకత్వము ఉన్నట్లయితే అభివృద్ధిలోనికి తీసుకొనివచ్చిన ఘటనలు మనకు తెలుసు. కాని ఆ రకంగామాత్రం inspection చేస్తే లేకపోతే enquiry చేసినతరువాత, ఈ రెండూ జరిగిన తరువాత రిజిష్ట్రారుగారు wind up చేస్తే చేయవచ్చు. 12 వ క్లాజులో ఒక పొజిషన్ ఉన్నది. గవర్నమెంటుకు బోలెడన్ని అధికారాలు. ఏ కేస్‌లో అయినా సరే రిజిష్ట్రారుగారిని enquiry చేయమనవచ్చు Proceedings నడపమనవచ్చు ఆ రిపోర్టు వచ్చినతరువాత లేక ఆ proceedings తెప్పించుకొని దానిపైన గవర్నమెంటువారికి ఏది ఉచితమని తోస్తే అటువంటి చర్య తీసుకోవచ్చు. ఏదైనా ఒక చర్య తీసుకొనేటప్పుడు చట్టానికి అనుకూలముగానో, చట్టానికి వ్యతిరేకముగానో ఒక చర్య తీసుకొనడం సహజంగా మనం ఎరుగుదుము. కాని ప్రభుత్వానికి ఏదిఇష్టముంటే ఆ ఇష్టమైన చర్య రిజిష్ట్రారుగారు అంగీకరించినా అంగీకరించకపోయినా వారి దగ్గరనుంచి files తెప్పించుకొని తమ ఇష్టమువచ్చినటువంటి orders వేయవచ్చు, వారికి ఇష్టముంటే చాలు అదే క్లాజుకు పెట్టుకున్నట్లయితే ప్రభుత్వం దయమీద ఆధారపడవలసి ఉంటుంది. వారికి ఏ నిమిషంలో ఏమిటొస్తుందో మనకు ఏమి తెలుసు. ఈవాళ్ళ ఒక సొసైటీని రద్దుచేయాలనవచ్చు లేక ఒక సొసైటిని పెట్టాలనవచ్చు. Enquiry చట్టం ప్రకారంగా, చట్టానికి భిన్నంగా తమకు ఇష్టమున్న విధానాన్ని ఉపయోగిస్తారా లేదా అనేది అక్కడ ఉండే మనుష్యులను బట్టి ఉండే ప్రభుత్వాన్ని బట్టి ఉంటుంది. కాని ఆచరణలోమాత్రం ఇవన్నీ దృష్టిలో పెట్టుకున్నట్లయితే వీటిని ఎన్నోసార్లు దుర్వినియోగము చేయడం జరిగింది. ఒకవేళ అటువంటి ఉద్దేశం లేకపోతే అటువంటి అవకాశాలు ఉంటాయని అనుకోకపోతే అటువంటి క్లాజును పెట్టుకోవడం ప్రజాస్వామ్యం అనిమాత్రం అనిపించుకోదని నేను మనవిచేస్తున్నాను. అయితే ఈవాళ రిజిష్ట్రారుగారు ఉండవలసిన అవసరం లేదని, ఈ cooperative movement లో రిజిష్ట్రారుగారి agency అవసరంలేదని నేను చెప్పలేదు. రిజిష్ట్రార్ agency లేక మరో agency ఉండాలి. రిజిష్ట్రార్ agency ని మనం అంగీకరిద్దాము. కాని ఆ agency యొక్క స్వరూపము ఎట్లా ఉండాలో గమనించాలి. Congress ను inaugurate చేస్తూ Prime Minister గారు చెప్పినట్లుకూడా అసలు

ఈ అధికారం నుండి ఈ cooperative movement స్వేచ్ఛగా ఉండాలి అని అనేకసార్లు చెప్పారుట; ఈవాళ పత్రికలలో వార్త వచ్చింది. ప్రతిపక్షసభ్యులు చెప్పిన మాటలు కాకపోయినా లేక కొందరు చెప్పిన మాటలు కాకపోయినా కనీసం ప్రధానమంత్రి చెప్పిన మాటలనైనా మనము ఒప్పుకోవచ్చు. ఈ బిల్లులో దానికి అనుగుణముగా మార్పులు పెట్టుకోవచ్చు. కాని మొదటినుంచి చివరదాకా, 'అ' నుంచి 'క్ష' దాకా రిజిష్ట్రారుగారికి, ప్రభుత్వానికి అధికారాలు పుచ్చుకొనిన తరువాత ఈ సహకార సంఘాలు స్వేచ్ఛగా ఉంటాయని స్వేచ్ఛగా తమ కార్యకలాపాలు కొనసాగించుకొంటాయనే నమ్మకం మాత్రం లేదు. అందువల్ల ప్రధాన మంత్రి సలహాలను బిల్లులో పొందుపరచారని అనుకోవడానికి వీలులేదు. అందువల్ల రిజిష్ట్రారుగారికి technical గా, financial issues లో guide చేయడం, audit చేయడం, enquiry చేయడం, దానిని సర్దుపాటు చేయడం అవసరమైన సలహాలు ఇవ్వడం చేస్తే బాగుంటుంది తప్ప direct చేయడం, control చేయడం లేకపోతే dismiss చేయడం supersede చేయడంవంటి అధికారాలు ఇవ్వడం ప్రజాస్వామ్యం మాత్రం కాదు. Guide చేసే మాటలు పెట్టండి, address చేసే మాటలు పెట్టండి. ఎక్కడైనా తప్పనిసరి పరిస్థితులు వస్తే action తీసుకోవడానికి ప్రభుత్వానికి rare occasions లో చర్య తీసుకోవడానికి కొన్ని provisions పెడితే బాగుంటుంది. ఆ limitations ఏమీకాకుండా 'as they think fit, as they feel necessary' అనేటటువంటి vague మాటలను పెట్టి అటువంటి బిల్లులో గ్రామీణ సంక్షేమ రాజ్యాన్ని తీసుకొనివస్తామని, బిల్లులో అటువంటి క్లాజులను పెట్టుకుంటే పాత బిల్లులకంటె ఇది ఏమాత్రం కూడా ఆరోగ్యకరమైనది కాదు. ఇంకా ఎక్కడైనా specific provisions లేకపోతే అటువంటి అధికారం specific గా తీసుకోవడానికి ఈ బిల్లులో చాల పెద్ద ప్రయత్నం జరిగినదని ఈబిల్లును మార్చడానికి ప్రయత్నం చేయాలని మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. వారి పార్టీలోకూడా ఏవో చర్చలు జరిగాయని, కాని ఆ చర్చలయొక్క పర్యవసానము గాని, లేక వారు ఇచ్చే amendments యొక్క పర్యవసానము గాని ఏదైనా ప్రజాస్వామ్యాన్ని కాస్తో కూస్తో బాగుచేయడానికి యత్నిస్తే మంచిదితప్ప ఈ ఉన్నబిల్లు వల్ల ప్రజలను ఇంకా ఆర్థికంగా వెనుకకు తీసుకొని వెళ్ళడానికి ప్రయత్నం చేయవద్దని కోరుతూ నేను ప్రార్థిస్తున్నాను.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి : అధ్యక్షా, నేను మొదట బిల్లును ప్రతిపాదిస్తూ ఉపోద్ఘాతంలో చెప్పినట్లు ఇది rural economic welfare కు సంబంధించినటువంటి బిల్లుకాబట్టి పెక్కుమంది సభ్యులు దానిలో ఎంతో శ్రద్ధ వహించి

అనేకమైనటువంటి విమర్శలు, సూచనలు, సలహాలు వగైరా ఇచ్చినందుకు నేనెంతో సంతోషిస్తున్నాను. అయితే కొన్ని ఉపన్యాసాల ధోరణి చూచి నప్పుడు ఎక్కువ దృష్టిని ఇప్పుడు ఉన్నటువంటి పాతచట్టంలో వున్న లోపాల పైనఎక్కువగా లగ్నముచేసినట్లు కనిపిస్తున్నది. క్రొత్త బిల్లులోని మార్పులు, ఇప్పుడున్నటువంటి పరిస్థితిని ఏ విధముగా కొంతవరకు మెరగు పరచడానికి ఉపయోగకారి అవుతుందనేటటువంటి దానిపైన దృష్టి కొంచెము తక్కువ అయినదేమోనని నేను బాధ పడుతున్నాను. ఇప్పుడు ఉన్నటువంటి పద్ధతులగురించి సహేతుకమైన విమర్శలు కూడాలేకపోలేదు. కాని మనము మొత్తము పైన చూచుకొన్నపుడు విమర్శలు ఏవో specific instances కానివ్వండి, general గా మాట్లాడడం కానివ్వండి ఏమైనప్పటికి, మెంబర్సుగా చేర్చుకోవడంలేదు, వారి యిష్టం వస్తే చేరుకుంటారు లేకపోదే లేదా? Misappropriation జరుగుతున్నది, మీరుఏమీ తగిన శ్రద్ధ తీసుకోవడంలేదు, శీఘ్రంగా చర్యతీసుకోవడం లేదు, అప్పులు వారిష్టంవచ్చిన వారికి ఇస్తున్నారు ఎన్నికలువారిష్టం వచ్చినట్లు జరుపుకుంటున్నారు అనేటటువంటి మాటలు మొత్తంమీద మాసభ్యుల దగ్గర నుంచి కానివ్వండి ఎదరి సభ్యుల దగ్గరనుంచి కానివ్వండి వచ్చి ఉన్నాయి. ఇది కొంతనిజం కాదని చెప్పడానికి కూడా వీలులేదు. అది ఇప్పుడు ఉన్నటువంటి పరిస్థితి. ఈ పరిస్థితిని బాగుపరచాలి. సాధ్యమైనంత వరకు మనము ప్రయత్నం చేసి చట్టములో వచ్చేటటువంటి పద్ధతుల వల్లకాని ఇతర రూపములోగాని మనము దానిని బాగు పరచాలి. ఒక ప్రక్కన democretise చేయాలి, మీరు అధికారం అంతా రిజిస్ట్రారు చేతులలో పెడుతున్నారు అనేటటువంటి ఒక విమర్శ చూస్తే పరస్పరముగా కొంచెము విరుద్ధముగా ఉన్నది. రెండవ ప్రక్క membership చేర్చుకోకుండా పోతే మీరు ఏమి చేస్తున్నారు, ఎన్నికలు పెట్టకపోతే మీరు ఏమి చేస్తున్నారు misappropriation వస్తే మీరు ఏమి చేస్తున్నారు, లేక ఈ అప్పులు కొంతమందికి select people కే యిస్తున్నారు, ఈ service ఒక set of people కు దొరకుతున్నది, మీరు ఏమి చేస్తున్నారు అనేటటువంటి మాట మనము వింటున్నాము. మనము అటువంటి వన్నీ బాగు పరచడానికి ఏదైనా ఏజన్సీని work చేసుకోవలెనా, లేదా అనేది మనము దీర్ఘంగా ఆలోచించుకోవాలి. ముఖ్యంగా పెద్దవారు పండిత్ నెహ్రూ గారు చెప్పినటువంటిది లేకపోతే ఈ రోజు పత్రికలలో వచ్చినటువంటి దానిని కూడాను అసందర్భంగా ప్రయోగించడము కూడా జరిగింది. నిజమే నేను కోరుతున్నాను. అందరూ కోరుతున్నాము, ఇది సహకారోద్యమము, ఇది ప్రజా ఉద్యమముగా మారాలి. మారే దానికి మనము దోహదము చేయాలి అనేటటువంటిది నిస్సందేహమైనటువంటి

మాట. అదితప్పకుండా అందరూ కూడా ఒప్పుకోవలసిందే. పండిట్ జవహర్లాల్ నెహ్రూగారు my grateful thanks, Sir,—చెప్పతూ, ఆంధ్రప్రదేశ్, మద్రాసు, మహారాష్ట్ర, ఇవి చక్కగా చేస్తున్నాయని ఒక compliment కూడా ఇచ్చారు. కాని ఆవిధంగా అన్నంత మాత్రాన, అంత చక్కగా ఉన్నదని అనుకోడానికి వీలులేదు. లోపాలు ఉన్నాయి. లేవని కాదు, ఒక విధంగా, బాగా చేస్తున్నాయని. మాడండి, బీహారు గాష్ట్రంలోగాని, మధ్యప్రదేశ్ రాష్ట్రంలోగాని, ఇంకా ఉత్తర రాష్ట్రాలలో ఈ రోజుకు అనేక మైనటువంటి Co-operative సంస్థలకు ఉద్యోగస్తులే అధ్యక్షులుగాను, Secretaries గానూ వర్గా రాగాఉంటూ కార్యక్రమం జరుపుతున్నారు. ఆ పరిస్థితి ఇక్కడ లేదు. ఇక్కడ దీంట్లో ఏమిటి ఉన్నదీ official interference ? ఒక సంఘాన్ని గాని, ఒక Bank ను గాని ఒక marketing societies ని గాని ఇంకొకటిగాని, నడుపు కోడానికి సర్వాధికారాలు వాళ్లకే ఉన్నాయి. కాని మనము కొన్ని కట్టుదిట్టాలు చేసుకోవలసిన అవసరం ఉన్నది. ప్రశ్నోత్తరాల సమయంలో, సర్వేశ్వరరావుగారు, దేశపాండేగారు కొన్ని instances చెప్పారు, మూడు సంవత్సరాలుగా ఒకాయన elections జరపలేదు, ఏమీ చేయలేదని సర్వేశ్వరరావుగారు చెప్పారు. ఒకాయన లక్ష రూపాయిలు తీసుకొని పరిగెత్తిపోయినాడని, ఇంకొకాయన 20 వేలు తీసుకొని పరిగెత్తి పోయినాడని చెప్పినారు. మరి దీనిని remedy గా ఏమి చేయాలి ? ఏదైనా తగు చర్య time లో తీసుకోలేదంటే నేను ఒప్పుకుంటాను. కాని దీనికొక supervisory authority ని గాని లేక ఒక guidance authority లేకపోతే, ఏదైనా పొరపాట్లు జరుగుతున్నప్పుడు, దానిని correct చేసేటటువంటి authority అనేటటువంటిది ఉండవలసిన అవసరం ఉన్నదా లేదా? ఇప్పుడు ప్రసాదరావుగారు, ఒక మాట చెప్పినా, చాలా చక్కని మాట చెప్పారు; మనకు ఒక agency ఉండి రాలని. Agency ఉండి రాలని అనుకొన్నప్పుడు, ఈ agency కి ఉండవలసిన అధికారాలు ఏమిటీ ? మనము clause by clause కు పోయినప్పుడు, ఆ విమర్శలలోకి రావచ్చును, తప్పకుండావస్తాము కూడాను. Misappropriation జరిగితే, ఈ రోజుకు Registrar గారికి అధికారంలేదు ఆ పుస్తకాలైనా cease చేయడానికి. misappropriation అని తెలుసు కోవాలంటే cash book తీసుకోవాలి, ఆ Resolutions తీసుకోవాలి, ఇతర records తీసుకోవాలి. వారు ఆ పుస్తకాలతోసహా గైరుహాజరు, కాబట్టి Registrar గారికి ఆ Powers ఉండవలెనా లేదా ? గౌరవసభ్యులు అనవచ్చును cases త్వరగా పెట్టండని. కాని ఆ పుస్తకాలు మొదలైనవి తీసుకోవాలంటే, 5 సార్లు ఆఫీసర్లు పోయినా అవి దొరకవు. ఆఫీసు తాళము వేసి ఉంటారు. ఇటువంటి అనేకమైన

ఇబ్బందులు ఉన్నాయి. ఇవన్నీ దృష్టిలో పెట్టుకొని, ఇది democratic institution గా grow కావాలనేటటువంటి విధానానికి అడ్డురాకుండ సాధ్యమైనంతవరకు తప్పులుజరగకుండా ఉండేందుకు ఒకరకమైన correctional attitude, ఒక guidance attitude మనము పెట్టుకోవాలా! అందుకనే మనము కూడా అనుకొంటున్నాము. మీకు తెలియనిది కాదు. Audit Wing separate గా పెట్టాలని అనుకొన్నాము. Audit wing should be completely separate subject to the general superintendence of the Registrar అని పెట్టాము తప్ప day to day working లో గాని, administrationలో గాని Registrar గారికి ఏమీ సంబంధం ఉండదు. నేను ఇంకొక రహస్యం చెప్పదలచుకొన్నాను. 2, 3 రోజుల క్రితమే నేనొక decision తీసుకొన్నాను. Chief Auditor అనేవాడు ఏదో Departmental man గా అసలు, ఒక Deputy Registrar promoted as Joint Registrar లేక ఒక Joint Registrar గాని ఉండడానికి వీలులేదు. దానికి ఒక Chartered Accountant ను తీసుకొని అతనిని ఒక separate wing గా పెట్టుకొని, ఈ కార్యక్రమాన్ని నిర్వహించుకొనాలని అనుకొన్నాము. ఆ కార్యక్రమం ప్రకారమే పోతున్నాము. అనేకమైనటువంటి తప్పులు గాని, ఒప్పులుగాని ఇందులో లేకపోలేదు. దీనిని ఎట్లా మనము correct చేయాలనేది మనము ఆలోచించాలి. ఏదో ఉపన్యాసాలు చెప్పితేకాదు. అనేక రకాలైన సంస్థలు ఉన్నాయి. credit societies, urban societies, marketing societies, Central Banks ఇంకా ఈవిధంగా Riksha Pullers Associations మొదలుకొని అనేక సొసైటీలు ఉన్నాయి. మొత్తము 27,936 సంస్థలు ఉన్నాయి. ఈ సంస్థలు, అవి కేవలం ఒక ప్రత్యేకమైనటువంటి అధికారియొక్క నిత్య పర్యవేక్షణక్రింద జరిగి ఇదంతా సక్రమంగా చేయడం అంటే అసంభవము. అందుకని మనము కొంత institutional changes చేసి, ఏవైతే evils వాటిలోకి రావడానికి అవకాశము ఉన్నదో, వాటిని సాధ్యమైనంతవరకు pluck చేయాలని, వాటిని నిరోధించాలని ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. For instance, ఈ cooperative societies లో membership విషయం ఉన్నది. చాలామంది అంటున్నారు, ఏమిటి ఈ Registrar గారికి appeal power అన్నారు. ఈ cooperative society అనేదేమీ charitable institution కాదు, లేక ఏదో ఒక political institution కాదు. పంచాయిత్ బోర్డు అంటే మనం ఒకటే ఉత్తరువు వేయించవచ్చు, దీంట్లో ఉన్నటువంటి ఈ adults నంతా enrol చేయండి, వారు సభ్యులయి ఉంటారు; వారికి వోటింగు ఉంటుందని. అంతేగాని, cooperative society లో, every adult in a village is a member అనడానికి వీలులేదు. మనము చేస్తున్నటువంటిది సాధ్యమైనంత

వరకు గ్రామంలో ఉండేటటువంటి వారికి ఈ cooperative society లో చేరడానికి, వారిని చేర్చుకోడానికి సరిఅయినటువంటి అవకాశాలు ఇవ్వాలి. All right, Registrar గారికి power పెట్టవద్దు, ఆ power తీసివేస్తాము అనుకొంటె. ఒకాయన నా సంఘములోకి చేరుతాను అంటాడు. 'No, you are not eligible get out' అంటాను నేను. మరి, దానికి ఏమిటి remedy? ఎవరు remedy? ఒక delegated authority, ఒక Registrar, దానినేమైనా చూడవలసిన అవసరమున్నదా లేదా? నేను get out అంటె get out అనేనా? కాబట్టి confuse చేయరాదు మనము. Open membership లాంటి, ప్రతి ఒక్కరికి సంఘములో చేరడానికి అవకాశం ఇవ్వాలి. దానికి మనము తగు చర్యలు తీసుకోవాలి. దీంట్లోనే ఒకటి పెట్టినాము, సెక్షను 7 లోనో 8 లోనో, ఒక insane person గాని insolvent person గాని, ఈ కారణాలు ఉంటె అతడు అర్హుడు కాడు అని ఇవి disqualifications అన్నాము. ఇంతకంటె disqualifications లేవు గాని ఏమైనా ప్రత్యేక సందర్భాలలో, sufficient cause ఉన్నప్పుడు, అని పెట్టాము. అదికూడా Joint Select Committee లో దీర్ఘంగా ఆలోచించాము. Sufficient cause అంటె ఊరికే Registrar నాకు ఇష్టంలేదు అని తన ఇష్టప్రకారం చేయడానికి వీలులేదు. Sufficient cause అంటె, దానికి సహేతుకమైన కారణం చక్కని కారణం ఉండాలి, courtలో చెల్లగలిగేటటువంటి కారణం చూపించాలి తప్ప, నీవు నాకు ఇష్టంలేదు, నీవు నల్లగ ఉన్నావు, తెల్లగ ఉన్నావు అని అనడానికి వీలులేదు. ఇంకొక ప్రక్కగ్రామములో ఉన్నటువంటి సభ్యుడు అనేక కారణాల వల్ల, ఇక్కడ కూడా చేరతానని అంటాడు, దానికి కారణాలు ఉంటాయి, మనము చెప్పలేము. అందుకని ఇటువంటి ప్రత్యేకమైనటువంటి కారణాలు ఉంటాయి. ప్రతిఒక్కదాన్ని మనము చట్టములో ఉదహరించలేము. అందుకనే దానికొక general clause పెట్టాము, sufficient cause అనే పదాలు పెట్టి. But the general tendency is that it must be open membership. It must be eligible for everybody. మేము దీర్ఘంగా ఆలోచించాము. ఇట్లా చేస్తూఉంటె, ఇతరులు appeal పెట్టడము, applications పెట్టడం, ఇవి నెలలతరబడి సంవత్సరాల తరబడి అట్లాగే ఉండి ఉంటాయి. కాబట్టి మనము ఏదైనా తగు చర్య శీఘ్రంగా తీసుకోడానికి అవకాశం కలిగించాలని, two months లోపల ఏదైనా సహేతుకమైన కారణాలతో గనుక నీవు member కావడానికి వీలులేదు అనేది వ్రాస్తవమైతే తప్ప, automatically he becomes a member of the Cooperative Society అన్నాము. అతనికి సరిఅయినటువంటి హక్కు ఇచ్చి, అతనిని eligible చేయడమే కాకుండా, తప్పకుండా అతడు చేరడానికి మనము

అవకాశం ఇస్తున్నాము. ఇంతకంటె పెద్ద అవకాశము ఇంకొకటి లేదని మనవి చేస్తున్నాను. ఎక్కడైనా సహేతుక కారణాలవల్ల refuse అయినాడనుకొంటె, appeal చేసుకోడానికి అధికారము ఉన్నది. అందుకని restricted membership అని గాని, చేరదలచుకొన్నవారికి సరియైన అవకాశాలు లేవనిగాని అనుకోడం సరిఅయినది కాదని, నేను తమ ద్వారా మనవిచేస్తున్నాను. సొసైటీస్ అన్ కాన్స్టిట్యూషనల్ అని దేశపాండేగారు ఒక చిన్న పాయింట్ లేవదీశారు. ఇందులో ఏమీ అన్ కాన్స్టిట్యూషనల్ లేదు. అంతా క్వయట్ కాన్స్టిట్యూషనల్. ఈ సూపర్ సిషన్లు. యీఅరేంజ్ చేసిన యాక్ట్స్— అనేక మైనటువంటివి సుప్రీమ్‌కోర్టుకు, హైకోర్టుకు ఆల్ పాజిబుల్ కోర్ట్సుకు వెళ్ళినటు వంటివి— ఇవన్నీ ఇదివరకే నిర్ణయించబడినవికాబట్టి నేను పెద్దగా దానినిగురించి చెప్పవలసిన అవసరం లేదు.

సొసైటీస్ రిజిష్ట్రేషన్‌గురించి విశ్వేశ్వరరావుగారు, మరికొందరు పెద్దలు మాట్లాడుతూ "360 లక్షలమంది ప్రజలు ఆంధ్రదేశంలో ఉన్నారు; అందులో దాదాపు సగంమంది అడల్ట్స ఉంటారనుకొంటే, 180 లక్షలమంది అడల్ట్స ఉన్నారు; ఒక గ్రామంలో 2000 మంది జనాభా ఉన్నారు. ఆ ఒక గ్రామంలో వెయ్యిమంది అడల్ట్స ఉంటారు. పదిమందికి మీరు సంఘం ఇవ్వవచ్చునని అన్నారుకదా, పది మందిని చొప్పున చేర్చుకొంటూ గ్రామానికి ఓ వంద సంఘాలు పెట్టకూడదా ? ఇందులో ఏమి వచ్చింది నష్టం ?" అన్నారు. దానికి నేను వేరే కారణాలు చెప్ప నవసరం లేదు. It won't be a corporate body or society దానిపైన పెద్ద ఆర్గ్యుమెంట్ నేను చెప్పవలసిన అవసరం లేదు. కో-ఆపరేటివ్ లా కు సంబం ధించిన ఎక్స్‌పర్ట్స కమిటీకానీండి, ఇతరులు కానీండి "దానికి ఒక రిస్ట్రిక్షన్ ఉండాలి" అన్నారు. ఇప్పుడు ఎవరైనా ఐదుగురు కలిసి ఏదైనా ఒక సంఘం పెట్టుకోవాలనుకొంటే లక్షణంగా పెట్టుకోనివ్వండి. ఎవరికి ఆక్షేపణలేదు. అయితే— It wont' get the necessary assistance from the Government or it won't get the assistance from other Banks. అంతే తప్ప, ఐదుగురు చేరి లక్షణంగా ఏ సంఘమైనా పెట్టుకోవచ్చును; ఏమీ ఇబ్బందిలేదు. నేను ఇందాక చెప్పినట్లు ఈ రాష్ట్రంలో 27936 సంస్థలు ఉన్నవి. మెంబర్స 36,42. మంది ఉన్నారు. పెయిడ్ అప్ షేర్ కేపిటల్ సుమారు 22 కోట్లవరకు ఉంది. రిజర్వు ఫండ్స- ఇతర ఫండ్స సుమారు 11 కోట్లు ఉంది. బారోయింగ్స 101 కోట్ల పై చిల్లర ఉంది లోన్స్ ఇస్యూడ్ 105 కోట్లు పై చిల్లర ఉంది. డిపాజిట్స 16 కోట్లు ఉన్నవి. వర్కింగ్ కేపిటల్ 150 కోట్లు ఉన్నవి. కాబట్టి ఇవి కేవలం

డబ్బుతో కూడుకొన్నటువంటి సంస్థలు. అందుకని "మనం ఇష్టం వచ్చినట్లు గ్రామాలలో పార్టీలున్నాయి కాబట్టి అడిగినవాడికల్లా ఒక సంఘం ఇస్తే తగాదాలు తగ్గిపోతాయి" అని అంటే ఇది కొంచెం అర్థరహితమైన మాట అని నేను అనుకొంటున్నాను. ఒక పొలిటికల్ పార్టీస్ యేకాదు. పదిమంది చేరవచ్చును. నాకు ఒక సంఘం ఇవ్వమనవచ్చును. మనం యీ బిల్లులోని క్లాజులో ఏమి పెట్టామంటే— ప్రమోట్ చేయటానికి పదిమంది అయినా ఉండాలని అన్నాము. ఇప్పుడు యీ క్వశ్చన్ పెద్ద రెయిజ్ కాదండి. ఇప్పటికి— 99 per cent of the villages are covered by the societies... and in some districts like Krishna, it is hundred per cent...కాబట్టి మనం ఆర్గనైజ్ చేయవలసినవి, రిజిష్టర్ చేయవలసినవి చాలా సొసైటీలు ఉన్నవి. ఇందాక వెంకటరత్నంగారు చెప్పినట్లు ఇది ఒక లైఫ్ ఆఫ్ సొసైటీ. ఒక క్రెడిట్ సొసైటీ ఉన్నదనుకోండి- ఒక విలేజ్‌కు ఒక సొసైటీ; వన్ లైఫ్ ఆఫ్ సొసైటీ. ఒక విలేజ్‌లో ఒక లేబర్ కాంట్రాక్ట్ సొసైటీ ఉండవచ్చును. లేకపోతే ఒక టెనంట్స్ కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీ ఉండవచ్చును: లేకపోతే హేండ్‌లూమ్ కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీ ఉండవచ్చును. కాని క్రెడిట్ సొసైటీ అనేటటువంటిది- వన్ విలేజ్ వన్ సొసైటీ- అని మన పెద్దలు చెప్పినారు. మొట్టమొదట నేను ఓపెనింగ్ స్పీచ్‌లోనే చెప్పినట్లు కో-ఆపరేటివ్‌లాకు సంబంధించిన ఎక్స్‌పర్ట్ కమిటీ, గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండియా. మన చుట్టుప్రక్కల రాష్ట్రాలలో ఉన్న చట్టాలు, మన జాయింట్ సెలక్ట్ కమిటీ, రీజినల్ కమిటీ- పరిశీలనచేసి వడపోసిన తర్వాత వచ్చినటువంటిదే యీ బిల్లు, అంతేగాని ఏదో తాత్కాలికంగా మనస్సులో అనుకొని తీసుకువచ్చినటువంటి బిల్లు కాదు ఇది. అక్కడక్కడ కొన్ని గ్రామాలలో రెండు ఉంటే ఉండవచ్చును. దాని విషయమై ఇంటర్‌ఫియరెన్స్ అయ్యేది ఏమీలేదు. ఫ్యూచర్ రి-ఆర్గనైజేషన్ ఆఫ్ సొసైటీస్‌లో— ఒక గ్రామానికి ఒక సొసైటీ— అది రిజిష్టర్ చేసినటువంటి సొసైటీ— ఉండాలని అనుకొన్నాము. one village— one society... కొన్ని లార్జ్ సైజ్డ్ సొసైటీస్ ఉన్నవి. "సొసైటీలను ఎమాల్గమేట్ చేయటానికి, లేదా ఒక సొసైటీని డివిజన్ చేయటానికి మీ పెత్తనం ఏమి ఉంది ? ఎవరైనా ఒక గ్రామం వారు విడిపోవాలనుకొని వారు తీర్మానం చేసుకొంటే ఎందుకు విడిపోకూడదు ?" అనే మాట కూడ వచ్చింది. విడిపోవాలంటే ఎవరైనా విడిపోవచ్చును. విడిపోవటం చాలా సులభము. ఈ సొసైటీనుండి విడిపోవాలని' అనవచ్చును; విలేజ్‌కి వచ్చేటప్పటికి— మా వీధి విడిపోవాలని ఒకడు అనవచ్చును; ఇంకో వీధి విడిపోవాలని అనవచ్చును. అదికాదు ఉన్నటువంటి విషయము. అయితే ఆ సొసైటీకి అప్పులిచ్చిన సంఘంవారిని (డిస్ట్రిక్ట్ సెంట్రల్ బ్యాంక్‌గాని, ఎవరైతే ఆ సొసైటీకి అప్పు

లిచ్చారో వారిని) కనుక్కోవాలి. "ఈ లార్డ్ సైజ్డ్ సొసైటీ సంఘం ఇక్కడ ఉంది; ఇంతమంది సభ్యులు ఉన్నారు; ఇన్ని గ్రామాదులవాళ్లు ఉన్నారు" అనిచెప్పి— సెంట్రల్ బ్యాంక్ 4 లక్షలో, 3 లక్షలో, 5 లక్షలో అప్పు ఇస్తే "నేను దీంట్లోంచి తప్పించుకొని ఎగిరిపోతాను; వేరే ఇంకో సంస్థగా ఫారమ్ అవుతాను" అంటే ఫైనాన్స్ బ్యాంక్ వారి యొక్క సలహా తీసుకోవాలి. మనం జాయింట్ సెలక్టు కమిటీలో సుదీర్ఘంగా చర్చించి, ఆలోచించి "ఏదైనా విడిపోవాలని అనుకొన్నప్పుడు, లేక కలవాలని అనుకొన్నప్పుడు ఉన్నటువంటి సంస్థయొక్క టుతర్డ్ మెజారిటీ కావాలని అన్నాము. టు తర్డ్ మెజారిటీతో నిర్ణయించుకొంటే - ఫైనాన్స్ బ్యాంక్సుతో కన్సల్టు చేసి విడిపోవటానికి అవకాశం ఉంది. కాని, కొన్ని ప్రత్యేకమైన సందర్భాలు రావచ్చును. నీ కోరిక న్యాయంగా ఉన్నప్పటికీ, సహేతుకంగా ఉన్నప్పటికీ, ఫైనాన్స్ బ్యాంక్ వారు ఒప్పుకొన్నప్పటికీ టు తర్డ్ మెజారిటీ రాని పరిస్థితి ఉండవచ్చును. ఏదైనా రెండు గ్రామాలు కలిసి ఉండి, ఒక గ్రామంలో అమితమైన మెంబర్ షిప్ ఉండి, విడిపోయేటటువంటి గ్రామంలో చిన్న మెంబర్ షిప్ ఉంటే,— వారు కోరినటువంటిది సహేతుకమైనప్పటికీ, ఫైనాన్స్ బ్యాంక్ వారు ఒప్పుకొన్నప్పటికీ మేము విడగొట్టము అని అనవచ్చును. అటువంటి సందర్భంలో ఒక రిజిష్ట్రార్ కు—ఒక ఏజన్సీకి-మనం అధికారం ఇచ్చాము. "నీ అంతటనీవు కూడ, సూమోటోగా యాక్షన్ తీసుకోటానికి అవకాశం ఉన్నది" అన్నది కూడ యీ బిల్లులో అవకాశం కలుగజేశాము. మన ఇష్టంవచ్చినట్లు డివైడ్ చేసుకోటానికి, మన ఇష్టం వచ్చినట్లు ఎమల్గమేట్ చేసుకోవటానికి అక్కడి సభ్యుల ఒపీనియన్‌గాని, ఫైనాన్సింగ్ బ్యాంక్ యొక్క ఒపీనియన్‌గాని గమనించకుండా ఎవరి ఇష్టం వచ్చినట్లు వారు తీర్మానం చేసి వెళ్లిపోయే పరిస్థితి వస్తే అది చాలా ఇబ్బందులకు దారితీస్తుంది. అది న్యాయమైనది కాదు. మహారాష్ట్ర చట్టంలోను, మద్రాసు చట్టంలోను కూడ మనం బిల్లులో ఏర్పాటుచేసిన ప్రొవిజన్‌యే ఉందితప్ప, ఇష్టం వచ్చినప్పుడల్లా, ఓ పదిమంది కూర్చుని మేం వెళ్ళిపోతామనటానికి, లేదా, రేపు ప్రొద్దున మళ్లీ దీంట్లోకి వస్తామని గాని అనటానికి— ఆటోమేటిక్‌గా ఎమల్గమేట్ కావటానికి, ఆటోమేటిక్‌గా డివిజన్ కావటానికి ఏమాత్రం అవకాశం లేదని నేను మనవిచేస్తున్నాను.

లిమిటెడ్, అన్‌లిమిటెడ్ లైబలటీస్ విషయం ఉంది. సెలక్టు కమిటీలో చర్చ చేశాము. ఇప్పుడు చాలా సంఘాలకు అన్‌లిమిటెడ్ లైబలటీ ఉంది. అవి లిమిటెడ్ లైబలటీలోకి వస్తున్నవి. ఈ అన్‌లిమిటెడ్ లయబిలిటీ, లిమిటెడ్ లైబలటీ అన్నప్పుడుకూడ ఫైనాన్స్ బ్యాంక్‌ను కనుక్కోవాలి. అప్పు ఇచ్చినది వారు; [illegible]

అన్‌లిమిటెడ్‌గా మీరు అప్పుతీసుకొని, రేపుపొద్దున మీరు లిమిటెడ్ అనేటప్పటికి ఫైనాన్స్ బ్యాంక్ ఏమవుతుంది ? ఆ రెస్‌పాన్సిబులిటీ ఏమవుతుంది, ఎవరిపైన పడుతుంది, అన్నది చూచుకోవాలి. కాబట్టి సాధ్యమైనంతవరకు ముందు వచ్చేటటువంటి సొసైటీస్ అన్నీ లిమిటెడ్ లైబలిటీ— అన్నాము. అన్‌లిమిటెడ్ లైబలిటీ అయితే ఒక చిక్కు ఉన్నది. లిమిటెడ్ లైబలిటీ అయితే ఒక చిక్కు ఉన్నది. అన్‌లిమిటెడ్ లైబలిటీగా ఉన్నప్పుడు—— కాస్త కాస్త ఆస్థి ఉన్నవారు. గ్రామంలో ఏమి ఆస్థి లేకపోయినవారు కూడ ఇందులో చేరతామంటే- అన్‌లిమిటెడ లైబలిటీకి వారు ఒప్పుకోరు. మనం అవన్నీ లిమిటెడ్ లైబలిటీ క్రింద కావాలని అనుకొన్నాము. దానికి చాలామంది వస్తూనే ఉన్నారు. లిమిటెడా, అన్‌లిమిటెడా, అన్న అధికారం కూడ మనం ఆ సంస్థలకే ఇచ్చాముతప్ప మన చేతిలో పెట్టుకొన్నది ఏమీ లేదు.

నేను ఇప్పుడే మనవిచేసినట్లు సెపరేట్ ఆడిట్‌కు కూడ మనం ప్రయత్నాలు చేస్తున్నాము. దానియొక్క విషయంగురించి చెప్పాను. అక్కడక్కడ గవర్నమెంట్ నామినేషన్స్ ఉంటూ ఉన్నవి, వన్‌తర్డ్ వరకు ఉన్నవని చెప్పాము. ఎక్కడైతే మనం షేర్ కేపిటల్‌లో పార్టిసిపేట్ చేస్తున్నామో అటువంటిచోట్ల మనం వన్‌తర్డ్‌కు పెట్టుకొన్నాము. అయితే, దీనిలో ఒక విషయము చెప్పినాము. అక్కడ అధికారులు, ఉద్యోగస్థులు ఎవరైతే ఉంటారో వారికి యీ ఎలక్షన్స్‌లో వోటు లేదు అని చెప్పాము. వారు నిలబడటానికి వీలులేదనికూడ మనం కండిషన్స్ పెట్టాము. అక్కడ సక్రమంగా జరుగుతోందా లేదా అన్నది చూడటానికి వారు ఉపయోగపడతారు; ఇతరత్రా సలహా సంప్రతింపులు ఇవ్వటానికి ఉపయోగపడతారు ఎలక్షన్స్‌లో ఏదో తారుమారుచేయటానికి వారియొక్క అఫీషియల్ యొక్క బలం తీసుకొని వారే నిలబడి అధ్యక్షులు కావటానికి అవకాశం లేకుండా చేసిన విషయం సభ్యులకు జ్ఞాపకం చేస్తున్నాను.

సుగర్ ఫ్యాక్టరీస్ గురించి పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లుగారు, ప్రసాదరావుగారు మాట్లాడుతూ "ఇవి షుగర్ ఎస్టేట్సా ?, లేక ఇవి కో-ఆపరేటివ్ షుగర్ ఫ్యాక్టరీసా ? పేరు కో-ఆపరేటివ్ కాని అవి ఒక వ్యక్తిచేతిలో పెట్టిపోయినట్లు ఉంది; వీటిలో గవర్నమెంట్ జోక్యం ఎక్కువగా ఉండాలని" అన్నారు. రాజగోపాలనాయుడుగారు "గవర్నమెంట్ ఇంటర్‌ఫియరెన్స్ ఏమిటి ? దీనిలో అసలు నామినేషన్స్‌యే ఉండకూడదు" అన్నారు. మనం అబ్‌జక్టివ్‌గా ఆలోచించటం లేదేమో, కొంచెం సబ్‌జక్టివ్‌గా ఆలోచిస్తున్నామేమోనని నేను భయపడుతున్నాను. ఈ సందర్భంలో ఇదివరకే గవర్నమెంట్ ఒక నిర్ణయానికి వచ్చింది.

130 లక్షలు, 140 లక్షలు పైచిల్లర ప్రతి కో-ఆపరేటివ్ సుగర్ ఫ్యాక్టరీకి గవర్నమెంట్ షేర్ కేపిటల్ అనండి, గవర్నమెంట్ గ్యారంటీచేసి అక్కడ పెట్టింది అనుకోండి, ఇంత ఎక్కువగా ఉంది. మనం దానిని సేఫ్‌గార్డ్ చేసుకోవలసిన అవసరం ఉంది. పాలకొల్లు కో-ఆపరేటివ్ సుగర్ ఫ్యాక్టరీ మొదలగు కో-ఆపరేటివ్ సుగర్ ఫ్యాక్టరీస్ యొక్క వర్కింగ్ గురించి చాలామంది సభ్యులు చెప్పినారు.

(*Mr. Speaker in the Chair*)

అందుకని యిది ఉంటే బాగా ఉంటుందని మేము అనుకున్నాము. 10 మందితో చర్చ చేసినాము. పెద్దల యొక్క అభిప్రాయాలు తీసుకున్నాము. Government of India వారి అభిప్రాయం, Reserve Bank వారి అభిప్రాయం కూడ తెలుసుకున్నాము. మేము ఒక నిర్ణయానికి వచ్చినాము. Cooperative Sugar factories కు మనం కట్టవలసిన షుమారు 20, 25 లక్షల రూపాయలు, వాళ్ళు కట్టినట్లయితే వాళ్ళనే elections జరుపుకోనీయండి. నిరాక్షేపణీయమని అనుకుంటున్నాము. గవర్నమెంటు వాటిల్లో జోక్యం పుచ్చుకోడానికి కారణం-ఇంత డబ్బు ఎక్కువగా ఉన్నది. దానిని సక్రమంగా వినియోగించడానికి, అక్కడి రైతాంగానికి ఉపయోగపడేటట్లు చేయడానికి, ఆ సంస్థ సరిగా crush చేయవలసినటువంటి quantity crush చేసే సదవకాశాలు కల్పించడానికి తప్ప ఇంక వేరే కాదని మీ అందరికి వినయపూర్వకంగా మనవిచేస్తున్నాను. Sugar Factories లో Business Manager గా ఉన్న Deputy Registrars కొంచెం small people ఏమో, 150 లక్షల రూపాయలు నిర్వహించే సంస్థకు ఒక Deputy Registrar అనేవాడు ఉండడం సరైనటువంటిది కాదేమో ! Better type of officers ను వేసుకుంటే మంచిదేమోననేదికూడా ప్రభుత్వఆలోచనలో లేకపోలేదు. దీనిలో tribunals కు చక్కని అధికారాలు కల్పించినాము. Registrar కు Judicial Powers, quasi judicial Powers ఉన్నాయి. They are appealble to the Tribunals. ఎవరో మంత్రిగారికి కాదు. Tribunals కే అధికారము పెట్టినాము. Poor administration లో తప్ప Judicial functions, election disputes ఉన్నాయి. Registrar గారు yes no అంటారు అనుకోండి. ఆ పైన Appellate Authority Tribunal. ఆ Tribunal కు కూడా మద్రాసు రావలసిన పనిలేదు. కేంద్రస్థానాలకుపోవలసిన పనిలేదు. Credit society అయితే District Munsif ఇంకా పెద్ద సంస్థ అయితే Subordinate Judge of the local area అని ఈ శాసనంలో పెట్టు

కోవడం జరిగింది. అది చక్కని clause. ఏదైనా అన్యాయం జరిగింది, Deputy Registrar అన్యాయం చేశారంటే they are appellable to Tribunals. అది ఆవిధంగా correct చేసుకోడానికి అవకాశం ఉంటుందని మనవి చేస్తున్నాను. Election విషయంలో ప్రభుత్వ ఉద్దేశ్యం నేను మొట్ట మొదటే మనవి చేశాను. Joint Select Committee లో అత్యధిక సంఖ్యాకులు feel చేసిన అభిప్రాయం, పెద్దలు చెప్పినటువంటి సలహాయిది. సాధ్యమైనంతవరకు ఆ Cooperative సంస్థలే ఎన్నికలు నిర్వహించాలి. ఎక్కడైనా reasonable apprehesion ఉన్నప్పుడు వేరే ప్రత్యేకమైన పద్ధతులలో గవర్నమెంటు శ్రద్ధతీసుకుంటుంది. ఇదికూడా మేము Rules తో పెట్టాలనుకుంటున్నాము. పెద్ద సంస్థలు, Central Banks, Distrtct Co-operative Marketing societies Apex Banks, తాలూకాలో ఉన్న కొన్ని పెద్ద సంస్థలు, 3 వేలు, 4 వేలు సభ్యత్వం కలిగిన సంఘాలు. వీటిల్లో కొంత వరకు పరిమితంచేసి secret balolt పద్ధతిలోనే చేయాలని అనుకున్నాము. దానిని కూడా rules లో provide చేయాలని మేము యిదివరకే అనుకోవడం జరిగింది. 27 వేల చిన్న సంఘాలలో కేవలం ఉద్యోగస్థుల ద్వారాగాని, యితరుల ద్వారాగాని ఎన్నికలు పెట్టాలంటే కొన్ని లక్షల రూపాయిలు ఖర్చేతప్ప దానిలో వచ్చే ప్రయోజనంలేదు. అందుకని ఆ పద్ధతిని కూడా మేము ప్రవేశ పెట్టబోతున్నాము అని మనవి చేస్తున్నాను. Loans యివ్వడంలో కొంత delay జరుగుతున్నదని చెప్పినారు. ఒక సంవత్సరం కూడా land mortgage bank లో అవుతుందని గౌరవసభ్యులు చెప్పారు. అది పురాతన పరిస్థితేమోగాని యిప్పుడున్నటువంటి పరిస్థితిని బట్టి దాదాపు 3 మాసాలలోగానే loan యివ్వడమో ఏదో తేలిపోవడం జరుగుతున్నది. ఇది దీర్ఘకాలపు ఋణం. కొన్ని వేల రూపాయిలకు సంబంధించిన ఋణం; 20 సంవత్సరాలకు పైగా తీర్చే ఋణం. ఇది short term loan కాదు. Long term కాబట్టి కొంత enquiry చేయవలసిన అవసరం ఉన్నది. ఎవరి భూమినో ఎవరు తాకట్టు పెడితే దానివల్ల వచ్చే ప్రమాదం మనకు తెలుసు, వెంటనే ఒక ప్రశ్న వస్తుంది, వారి భూమి తాకట్టు పెట్టినారని: కాబట్టి కొంత enquiry అవసరం. అతను తాకట్టు పెట్టే భూమిమీద అతనికి హక్కు ఉన్నదా లేదా అని primafacie enquiry చేసి యివ్వడం జరుగుతున్నది. చాల period ను cut short చేశారు. ఆ safeguard తీసుకోవలసిన బాధ్యత ఉన్నది. ఈ రోజున మనం Land Mortgage Bank ద్వారా 4 కోట్ల రూపాయల పైచిల్లర అప్పులు యిస్తున్నాము. ఈ Third Plan end కు షుమారు 6 కోట్ల రూపాయలవరకు పోవాలని ఉన్నది. అటువంటి సంకల్పం

ఉన్నప్పుడు సాధ్యమైనంతవరకు delay తగ్గించి తొందరగా అందేటట్లుగా ప్రయత్నాలు చేస్తున్నారు. Consistent with security. అదికూడా చేస్తున్నారు అని మనవి చేస్తున్నాను. Ultimate గా రైతుకు పోయేటప్పటికి యింత percent interest ఉండడానికి వీలులేదు. దీనిని తగ్గించడానికి ప్రయత్నం చేయమన్న రాజగోపాలనాయుడుగారు చెప్పినారు. ఇది అనేకసార్లు, Central Bank, Apex Banks, Land mortgage Banks, ఈ సంస్థలన్నిటిలో చర్చచేయటం జరిగింది. తాలూకా బ్యాంకుగాని, District Bank గాని, Village society గాని యిటువంటి margins అన్నీ పెట్టుకుంటే అది 6½, 6 3/4, కో వస్తుంది. అదికూడా మేము Apex Banks కు Land Mortgage Banks కు చెప్తున్నాము. Ultimate గా ryot కు పోయేటప్పటికి ఈ వడ్డీపైన అతనికి ఉండడానికి వీలులేదు అనేదికూడా మనం శ్రద్ధగా చూస్తున్నాము. ఇవికొన్ని ముఖ్యమైన అంశాలు. ప్రస్తుతం అమలులోఉన్న చట్టంలో కొన్నిలోపాలు ఉన్నాయి. ఆ లోపాలు సరిదిద్దాలని మనం ప్రయత్నం చేస్తున్నాము, ఈ institutional changes ద్వారా, open membership Elections సక్రమంగా జరిపించడం, misappropriation జరిగితే వెంటనే account seize చేసి తగినచర్య తీసుకోవడం వీటన్నిటిద్వారా కొంతవరకు లోపాలు సర్దడానికి ప్రయత్నం చేసినాము. ఇంకొక complaint కూడ ఉన్నది. Co-operative society ల నుంచి రైతులకు అందే loans ఎప్పుడూ perticular number of Persons కే అందుతున్నాయి. యితరులకు దొరకడంలేదు. co-operative సంఘాలలో ఎక్కడైతే servicing తగ్గుతుందో అక్కడ attraction తగ్గుతుంది అనే complaint ఉన్నది. అది కొంతవరకు justifiable. Unjustifiable అనడానికి వీలులేదు, దీనిని ఏదైనా ఒక rotation పద్ధతిలో పెడితే బాగాఉంటుందనేది కూడా ఆలోచిస్తున్నాము, దానికి కూడా కొన్ని చిక్కులు ఉన్నాయి. ఇక్కడ ఈ సలహా వచ్చిన తరువాత అధికారులతో నేను యిది సంప్రతించినాను. ఈ సంవత్సరం loan తీసుకున్నవాడు next year రాకుండా పై next year రావచ్చు. ఎన్ని విమర్శలు చేసినా credit ముఖ్యమైనది. కడమ సంస్థలు ముఖ్యమైనవికాదని నేను చెప్పడంలేదు. Credit చాల important, నేను యిదివరకు కూడా ఒకసారి ఈ సభలోనే మనవిచేశాను. ఆంధ్రప్రదేశ్ లో సకాలంలో రైతుకు ఉపయోగపడి ఎక్కువ Production చేయించాలన్నా, సకాలంలో ఉపయోగపడాలన్నా షుమారు 200 కోట్ల రూపాయలు అయితేగాని రైతుకు సంతృప్తిగా సకాలంలో సహాయం చేశాము అనే పరిస్థితి రాదు. ఈ రోజు short term Credit కొన్ని కోట్ల రూపాయలు, medium term loan కొన్ని కోట్ల

రూపాయలు, 4 కోట్ల రూపాయలు దీర్ఘ కాలపు loan అంతా కలిపి 30, 35 కోట్ల రూపాయిలలోనే ఉన్నది. వచ్చే credit తక్కువగా ఉన్నది. Credit ఎక్కడనుంచి వస్తుంది. ఈ credit కు మన share ధనం కావాలి. Share ధనం ఎక్కువ కావాలంటే servicing దొరకాలి. servecing దొరికితేగాని సభ్యులు రారు. సభ్యులు వస్తేనేగాని share ధనం రాదు. కాబట్టి ఒక సమస్యలో ఒకటి యిమిడి పోయినది. మన share ధనం ఎక్కువచేసుకోడం ఎక్కువమందిని attract చేసుకోవడం. Deposits ను కూడ మనం ఎక్కువ attract చేయాలి దీనికి అనేకమైన ఆటంకాలు ఉన్నాయి. Private market లో 12%, 15%, 16% వస్తుంది. 5% కు బ్యాంకులో deposit చేయమంటే ఎంతమంది ముందుకు వస్తారో ఆలోచించాలి. ఈ మధ్య గవర్నమెంటు ఒక నిర్ణయం చేసినది. ఎవరైతే Central Bank లో deposit చేస్తారో, co-operative institutions లో వేస్తారో, 3 సంవత్సరములకు లోపుకాకుండా fixed deposit చేస్తే దానికి మేము గ్యారంటీ యిస్తాము. ఈ డబ్బును గురించి భయం లేదు. Co-operative సంస్థ ఏమైనప్పటికీ Government is responsible for the amount అని మేము నిర్ణయం చేసినాము, నిర్ణయంచేసిన తరువాత రిజర్వు బ్యాంకువారు ఆక్షేపణ చెప్పారు— 'మీరు అట్లా చేయడానికి వీల్లేదు' అని. అందుకు వారికి అనేక కారణాలు వున్నాయనుకోండి. ఏమి వున్నప్పటికీ, సాధ్యమైనంత వరకు మనం better administration చేసుకోవాలి. షేర్ కాపిటల్ డిపాజిట్స్ కనుక ఎక్కువ వచ్చినట్లయితే రిజర్వు బ్యాంకునుండి వచ్చే కన్సెషన్ ఆఫ్ ఫైనాన్స్ కూడా యింకా ఎక్కువగా వస్తుంది. దాని వలన మనం రైతులకు యింకా ఎక్కువ సౌకర్యం కలిగించడానికి వీలవుతుంది. ఈ రోజున, నాకు వున్న information ప్రకారం- ఈ Co-operative institutions వలన యీనాడు 56% రూరల్ ఫామిలీస్ కవర్ అవుతున్నాయి.

శ్రీ టి నాగిరెడ్డి : 46% రూరల్ ఫామిలీస్ కవర్ అవుతున్నాయనే in. formation ఎక్కడ వున్నది.

శ్రీ కె బ్రహ్మానందరెడ్డి : అదినాకు అధికారులు యిచ్చిన information.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి : ఆంధ్ర దేశానికి సంబంధించి ప్రతి సంవత్సరం రిజర్వు బ్యాంకువారు, యితరులు యిస్తున్న రిపోర్టులువున్నాయి. ఇతర సర్వే రిపోర్టులు వున్నాయి. ఈ రిపోర్టులో ఎక్కడా యీ information లేదే.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి : వారికి గనుక అనుమానం వుంటే నేనుకూడా ఒకసారి చూస్తాను. 46% రూరల్ ఫామిలీస్ దీనిక్రింద cover అవుతున్నాయనేది information. అయితే యిందులో యింకొక ముఖ్యమైన విషయం గమనించవలసి వున్నది. ఇప్పుడు ఒక కుటుంబంలో నలుగురైదుగురు సభ్యులు వుండవచ్చు. అందులో ఒకరు వచ్చినా కుటుంబం cover అయినట్లేననే వుద్దేశ్యంతో యిది చెప్పబడింది. మనం రిజర్వుబ్యాంకునుండి ఎక్కువ సంపాదించాలంటే మన షేర్ ధనం ఎక్కువ చేసుకోవాలి. డిపాజిట్సు ఎక్కువ చేసుకోవాలి. అందుకుమనం ప్రయత్నం చేసుకుంటున్నాం. నేను ముఖ్యంగా చెప్పేవిషయమేమంటే నాకు సంవత్సరమున్నర క్రిందట ముఖ్యమంత్రిగారు యీ శాఖను అప్పగించారు. అప్పటినుండి ఈ కో-ఆపరేటివ్ సంస్థలను కొంతవరకైనా అభివృద్ధి చేయాలని, యిదివరకటి out look లో కొంత change తీసుకురావాలని, కొంత చైతన్యం తీసుకురావాలని ప్రయత్నం చేయడం జరుగుతున్నది. 30 వేల సంస్థలతో కూడి, లక్షలాది ప్రజలతో కూడినప్పుడు యిందులో ఏమీ పొరపాట్లు వుండవని ఎవరూ అనుకొనడానికి అవకాశంలేదు. వుంటాయి. వున్నప్పటికి, కొంత activity ని తీసుకురావాలనే ప్రయత్నం చేసుకుంటున్నాం. సాధ్యమైనంత వరకు evils ను అదుపులో పెట్టుకొనడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాం. అంతేకాక, గ్రామాలలో వుండేవారికి యిబ్బందులను దూరంచేసి, ప్రతిఒక్కరికి వుపయోగపడే నిమిత్తం టెరిటోరియల్ జూరిస్‌డిక్షన్ అనేదానిని ఏర్పాటుచేసి, 4,5 జిల్లాలకు ఒక జాయింట్ రిజిస్ట్రార్‌ను పెట్టి, స్టాట్యుటరీ ఆబ్లిగేషన్స్ తప్ప, తతిమ్మా పవర్స్ అన్ని వారికి యిచ్చి, కార్యక్రమం చురుకుగా నడపడం జరుగుతున్నది. దీనితోబాటు, నేను యిందాక చెప్పినట్లుగా యిందులో 'ఆడిటింగ్' చాలా ప్రధాన మైనది. దీనికి మనవద్ద వుండే తాబేదారుడు కాకుండా ఒక చార్టర్డ్ అక్కౌంటెంట్‌ను, యిండిపెండెంట్ ఆఫీసరును నియమించడం జరుగుతున్నది. రిజిస్ట్రారు జనరల్ సూపరింటెన్‌డెన్స్ తప్ప వారు ప్రత్యేకంగా పని చేస్తారని మనవి జేస్తున్నాను. దీని వలన వారు ఎక్కువ త్వరితగతిని కార్యక్రమం కొనసాగించడానికి వీలు వుంటుందని మనవి జేస్తున్నాను. దీంట్లో మనం కొంచెం new outlook తీసుకువస్తే బాగుంటుందని సీనియర్ I.A.S. ఆఫీసరును రిజిస్ట్రారుగా పెట్టుకొనడమే గాకుండా, రేపో మాపో కలెక్టర్ అయ్యేవారిని తీసుకువచ్చి, యిద్దరు I.A.S, Officers ను Joint Registrar గా పెట్టుకొనడం జరుగు తున్నది. దీనివలన కొంతకొత్త వాతావరణం ఏర్పడుతుందని ఆశిస్తున్నాం. తప్పులు జరుగు తున్నాయని, పై నుండి influence వస్తుందని ఆ influence కు వారు లోను అవుతున్నారని, యిటువంటి complaints కొంతవరకు తగ్గిద్దామనే

వుద్దేశంతో యీ చర్యలు తీసుకోనడం జరిగిందని మనవి జేస్తున్నాను. కొంత దీనిపై విమర్శచేసినప్పటికి, చాలా ముఖ్యమైన మార్పులతో సక్రమమైన పంథాలో నడిచే విధానాలతో యిది తీసుకురాబడుతున్నదనే విషయం అందరూ ఒప్పుకోవాలి. కేవలం రిజిస్ట్రారును omnipotent చేశారనడం సబబు కాదని మనవి జేస్తున్నాను. ఈ కో-ఆపరేటివ్ సంస్థలలో ముఖ్యమైన విషయాలు గమనించాలి. ఇవి independent institutions. ఆడిట్ సూపర్ విజన్, గైడెన్స్ యివి తప్ప ఏమి ప్రత్యేకమైన అధికారాలు యిస్తున్నాము. ఎవరి కుత్తుక అయినా పిసికెయ్యడానికి అధికారం యిస్తున్నామా! ఆయనకు యిష్టంలేకపోతే ఏ సంస్థనైనా తీసిపారెయ్యడానికి అవకాశం యిస్తున్నామా; అదేమీలేదే. ఇది ఒక ఏజన్సీ మనకు. ఇది వుండి తీరాలి. నేను మొట్టమొదట చెప్పినట్లుగా, ఒక సీనియర్ ఆఫీసరు మనకు ఆ ఉద్యోగిగా వుండి యీ కార్యక్రమాలను నిర్వహించాలని చెప్పడమే తప్ప యింకొకరి చేతుల్లో పెడుతున్నా మనేదేమీలేదు. ఈ కో-ఆపరేటివ్స్‌కు యిప్పుడేకాకుండా రాబోయే ప్రణాళికలలో ఎక్కువ ప్రాముఖ్యం రాగోరుతున్నది. గ్రామీణ జీవన విధానాల నన్నింటిని యిది ఎంబ్రేస్ చేస్తుంది. ఈ విధంగా యీ కార్యక్రమాలను అభివృద్ధి చేసుకుందామని ప్రయత్నం చేస్తున్నాం, దీనిలోకూడా అనేక ఆటంకాలు రోజు రోజుకు వస్తున్నవి. అవికూడా మనకు తెలియక పోలేదు. ఒక ప్రైవేటు ట్రేడ్ దీనికి ఎంక్రొంచ్ అయి వున్నది. ఆరితేరిన వారు అనేక విధమైన కాంపిటీషన్‌తో వుంటారు. Day to day care తో మనమీ కార్యక్రమాలు చేస్తే తప్ప లాభంలేదు. అ పద్ధతులలోనే చేసుకుంటున్నాం. ఈ బిల్లుకు సంబంధించి అనేకమైన అమెండ్‌మెంట్స్‌ను నేను జాయింటు సెలెక్టు కమిటీలో ఒప్పుకున్నాను. ఇంకా అసెంబ్లీలో ఒప్పుకోనడం సాధ్యంకాదు ఆ విషయం నేను ముందే మనవిజేశాను. ఏవైనా సహేతుకంగా వుంటే ఒప్పుకోననికాదు. సాధ్యమైనంతవరకు గవర్నమెంటు తరఫున నేనుకూడా కొన్ని అమెండ్‌మెంట్సు యివ్వడం జరిగింది. రిజిస్ట్రారుకు సంపూర్ణ అధికారాలు యిస్తున్నామని, యింకా కొన్ని మీరు చెప్పారు. అది మాత్రం అపోహ అని నేను చెప్పవలసి వస్తున్నది, దానిని పాస్ చేయవలసిందిగా కోరుచున్నాను.

శ్రీ వావిళాల గోపాలకృష్ణయ్య : అధ్యక్షా, ఈబిల్లును చాలా advanced గా తయారు చేశాము అంటున్నారు, జరగబోయే ఎలక్షన్స్ యీబిల్లు చట్టమై అమలు లోనికి వచ్చేవరకు ఆపే ప్రయత్నం ఏమైనా చేస్తారా; అందుకేమైనా డైరెక్టివ్ వెంటనే యిస్తారా ?

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు : అధ్యక్షా, మంత్రిగారు ఒక విషయాన్ని mis-represent చేశారు. పదిమంది వెళ్లి సొసైటీ ఏర్పాటు చేయమంటారు అని నేను చెప్పినట్టుగా చెప్పారు. నేను ఆవిషయాన్నిగూర్చి స్పష్టంగా చెప్పాను, ఒక గ్రామానికి ఒక క్రెడిట్ సొసైటీ వుండాలి. నాన్ క్రెడిటు సొసైటీ వచ్చినప్పటికి, అక్కడ పరిస్థితులనుబట్టి వాటిని ఎక్కువగా ఏర్పాటు చేయడానికి ప్రయత్నించాలి. ప్రతి పదిమంది వెళ్ళినప్పుడు సొసైటీని ఏర్పాటుచేయాలి అనికాదు. దీనికి మంత్రి గారు మిస్ రిప్రజెంట్ చేస్తున్నారు.

అలాగే ఎలక్షన్స్‌గూర్చికూడా నేను చాలాస్పష్టంగా చెప్పడం జరిగింది.మంత్రి గారు మొదట చెప్పినట్లుగాక, యిప్పుడు మళ్లీ నాన‌ఫిషియల్ జరపాలి అంటూ ఎందుకు వెనక్కి వెళ్ళిపోతున్నారో అర్ధంకావడంలేదు. వారు యిదివరకు చెప్పి నట్లుగా అఫిషియల్స్ ఎలక్షన్స్ జరపడం, దానిపై అప్పీలుకు ట్రిబ్యునల్‌కు వెళ్ళడం వుండాలి. దానికి వారిప్పుడు ఎందుకు అంగీకరించడం లేదో తెలియడం లేదు.

శ్రీ జి. సి. వెంకన్న : అధ్యక్షా, క్లాజు 6 (B) లో పదిమంది—

మిష్టర్ స్పీకర్ : ఆ క్లాజు వచ్చినప్పుడు మీరావిషయం చెప్పవచ్చును.

శ్రీ జి. సి. వెంకన్న : పదిమంది అప్లికేషన్ పెడితే రిజిష్ట్రార్ ఆలోచిస్తారు అని మంత్రిగారు చెప్పారు. అయితే అది చూడడానికి బాగానే వున్నదిగాని. ఆచరణలో ఆవిధంగా జరగడంలేదు. రెండేళ్ళ క్రిందట గుంతకల్ తనఖా బ్యాంకుకు సంబంధించి కొంతమంది అప్లికేషన్ పెట్టుకున్నారు. ఇంతవరకు దానిని రిజిష్టర్ చేయలేదు. సిఫార్సు అయింది. ఆ సిఫార్సును నేటివరకు అలాగే అట్టిపెట్టారు. కారణమేమిటంటే ప్రకటన చేయలేదు. ఎవరికి తెలియకుండా చేయుటమేమిటని అంటున్నారు. Stay ఇచ్చారు. ఒకటిన్నర సంవత్సరం అయిన ప్పటికి యింతవరకు vacate చేయలేదు. ఇదివరకు చెప్పడానికి బాగానే వుంటుంది గాని, ఆచరణలో జరగడం లేదని మనవి చేస్తున్నాను. దీనికి మంత్రిగారు సమా ధానం యివ్వాలి.

అలాగే మరొక విషయం వుంది. ఇందులో పశువుల మేత, సేద్యపు పని ముట్లు మొదలైనవి జప్తుచేయడానికి అవకాశం యిచ్చారు. రెవిన్యూ కలెక్షన్స్ చేసేటప్పుడు కూడా రెండెద్దులు, దున్నుకొనడానికిగాను ధాన్యం, మేత, పని ముట్లు జప్తు చేయకూడదని రెవిన్యూ ఆక్టులోవున్నది. ఆ విధంగా యిందులో కూడ దానిని పొందుపర్చనందుకు విచారాన్ని తెలియజేస్తున్నాను.

కరువుకాటకాలు, వడగండ్లవాన వచ్చి. పంటలు పోయినప్పుడు ప్రభుత్వం శిస్తు రెమిషను యిచ్చేటప్పుడు సహకార సంఘాలు అంటున్నాము కాని సహకారం పోయి అహంకారం వస్తుంది. శిస్తు రెమిషను యిచ్చినప్పుడు కూడ పోస్ట్‌పోన్ చేయడానికికూడ క్లాజులో పొందుపరచలేదని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ వి. సత్యనారాయణ : Misappropriation కు సంబంధించి-బంటుమిల్లి. తాడేపల్లిగూడెం, కొవ్వూరు, ఏలూరు- సహకార సంస్థలగురించి ప్రభుత్వ దృష్టికి తెచ్చాము. అవి ఎంక్వయిరీలో వున్నాయా, ఎంక్వయిరీ చేస్తారా ? మంత్రిగారు వాటిగురించి ఏమీ చెప్పకుండా వదిలేశారు.

శ్రీ కె. గోవిందరావు : కో-ఆపరేటివ్ సంస్థల ఆడిట్ ఎ. జి. పర్యవేక్షణ క్రింద జరపడానికి ప్రభుత్వానికివున్న ఆక్షేపణ ఏమిటి ? లేకపోతే, శాసనసభ పబ్లిక్ అకౌంట్స్ కమిటీకి కూడ అధికారం లేకుండా పోతున్నది.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి : 124 వ క్లాజుగురించి మంత్రిగారేమైనా చెబుతారేమో అనుకున్నాము. ఈ చట్టమునంతను తూటుపొడిచే సెక్షను యిది. The Government may, by order, direct the Registrar to make an enquiry or to take appropriate proceedings under this Act in any case specified in the order. తమ యిష్టం వచ్చినట్లు, యిష్టం వచ్చినప్పుడు ఎంక్వయిరీ చేయడానికి ప్రభుత్వానికి సర్వాధికారం వున్నది. రిజిస్ట్రారుగారు యిచ్చిన రిపోర్టు....

In any case in which a direction has been given under sub-section (1), the Government may, notwithstanding anything in this Act, call for and examine the record of the proceedings of the Registrar and pass such orders in the case as they may think fit.

The Government may pass any order under this sub-section and the person likely to be affected by such order shall be given an opportunity of making his representations. ప్రభుత్వం ఇంత సర్వాధికారం ఎందుకు తీసుకుంది ? దానికి సంబంధించిన సూచనలు సెలక్టు కమిటీలో రాలేదా ? వస్తే అట్టి అధికారం జుడిషియల్ పర్సనల్‌కు యివ్వడానికి ప్రభుత్వానికి వచ్చిన అభ్యంతరం ఏమిటి ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి : అధ్యక్షా, వెంకన్నగారికి చెప్పేదేమంటే— ఇది ఉరవకొండ బిల్లుకాదు, కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీల బిల్లు. సిస్తు రెమిషనుకు, దీనికి ఏమాత్రం కూడ సంబంధం లేదు. రెమిషను విషయం వచ్చినప్పుడు మాట్లాడవచ్చు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు యీ చట్టం అమలుకు వచ్చేవరకు ఇప్పటి ఎలక్షనులు ఆపకూడదా అన్నారు. ఇప్పుడున్న చట్టం క్రింద ఎలక్షనులు ఆపడానికి ప్రభుత్వానికి అధికారం లేదు. అధికారం వుంటే సంతోషించేవాడనే కాని అట్టి అధికారం ఏమాత్రం కూడ లేదు.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణగారు ఉత్తరం కూడ వ్రాశారు. కొమ్మర వీలేజీగురించి, ఏలూరు సెంట్రల్ బ్యాంకు గురించీ. విచారణ జరుగుతూనే వున్నదని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ నాగిరెడ్డిగారు చెప్పినదానికి... ఇప్పుడు కొమ్మరలో misapptop-riation జరిగిందని allegations చేశారు. 40 వేలు ఎవరో తినిపోయారన్నారు. రిజిష్ట్రారో, శాసన సభ్యుడో వచ్చి 40 వేలు యీ సంస్థలో పోయిదంటే I have no power to direct the Registrar to go immediately and enquire into the matter.

Sri T. Nagi Reddy : Enquiry is different from taking any action and that action too has to be taken by your own authority and simply without leaving...

Sri K. Brahmananda Reddy: Why should I not take action.

Sri T. Nagi Reddy: I do not think that the Government is so anxious to take all powers into its hands. An enquiry can be made and after enquiry is made certain delegation of authority may be given. We have known decisions wherein certain political decisions were taken. Why not leave it to a judicial authority.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి : అధ్యక్షా, ఇది కమ్యూనిస్టు పార్టీ గౌ॥ సభ్యులు యిక్కడ చెప్పిన అనేక విషయాలకు విరుద్ధంగావుంది "మీరు action తీసుకోవడం లేదు, misapproriation జరుగుతోంది, రెండు సంవత్సరాలనుంచీ ఎట్లా కూర్చు

న్నారు"; అనే దానికి వీరు చెప్పేదానికి విరుద్ధంగా వుంది. ఇందులో The Government may, by order, direct the Registrar to make an enquiry...

Sri T. Nagi Reddy: Enquiry on what ? The question is if you have got a particular power on a particular subject, it is a different matter. You want to make an enquiry. We have had the experience where the Government has taken certain decisions which are not in consonance with the democratic practice. Would the Government after making an independent enquiry see that it does not decide on its own like this.

మేము ఏ ఖమ్మం రూరల్ బ్యాంకు సంగతో యితర సంగతో చెప్పవలసిన అవసరం లేదు. అటువంటివి వారి నెత్తిమీదకు రాకుండా మార్గం ఆలోచించవలసిన పని లేదా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి : ఖమ్మం బ్యాంకు విషయం యిప్పుడు ఎందుకు ? మూడేళ్లయిపోయింది, మళ్లీ ఎలక్షన్సు అయినాయి.

Sri T. Nagi Reddy : I am again repeating,-would the Government after making an independent enquiry see that it does not decide on its own ?

Sri K. Govinda Rao : About the auditing of the Co-operative institutions, may we know under whose supervision it should be done. Why not under the supervision of the Accountant General ?

Sri K. Brahmananda Reddy: For all these functions, the Registrar is the final authority. The Accountant General does not come into the picture subject to the general supervision. As far as possible we want the auditing to be done independently. అక్కడ కూడ subject to the general superintendence అన్నాం గాని as far as possible audit కు ఎక్కువ ప్రాధాన్యత వున్నదని మనవిచేశాను. Under the general supervision of the Registrar అనుకుంటే పొరపాటు వుండదు. నాగిరెడ్డిగారికి

మళ్ళీ మనవి చేస్తున్నాను. Provided that before passing any order under this sub-section, the person likely to be affected by such order shall be given an opportunity of making his representations. There is nothing extraordinary.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :: నేను రెండు amendments పంపించాను. సెలక్టు కమిటీకి యిప్పుడు పంపడానికి direct గా వీలులేదు "రీజినలు కమిటీద్వారా సెలక్టు కమిటీకి" అని ఒకటి, రీజినలు కమిటీకి పంపాలని వారొకటి యిచ్చారు. యీ contingency వస్తుందనే ఉద్దేశంతోనే, select committee కి commit చేసే అధికారం రూల్సు ప్రకారం వున్నది. రీజినలు కమిటీవచ్చింది, దానిని circumvent చేయడానికి వీలులేదు. Original గా Rule 127 ప్రకారం వచ్చిన హక్కు రీజినలు కమిటీ వచ్చినంత మాత్రాన పోతుందా అనేది ప్రశ్న. రీజినలు కమిటీ ద్వారా సెలక్టు కమిటీకి పంపాలనేది ప్రధానమైన సంగతి, ఏ కారణం వల్ల యీ అమెండు మెంటు rule out చేశారో సెలవివ్వవలసి వుంటుంది. 127 Rule suspend అయిపోయిందా, Cancel అయిపోయిందా వుంటే దాని Position ఏమిటి.

Mr. Speaker: There is one amendment in the name of Sri Vavilasa Gopalakrishnayya:

Sri Vavilala Gopalakrishnayya: I have sent two amendments.

Mr. Speaker: The other one is disallowed.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya: So far as the one amendment which is allowed is concerned, it seeks that the bill be recommitted to the Regional Committee. According to Rule 127 of the Assembly Rules, if the member in charge moves that the Bill as reported by the Select Committee be read a second time, any member may move as an amendment that the Bill be recommitted or be circulated or re-circulated for the purpose of obtaining public opinion or further opinion thereon. But here my point is, when the select committee sends a report, it naturally goes to the regional committee. When I request a recommittal to the Select Committee, it

naturally must go back to the Regional Committee. My intention is that it should go to the Regional Committee but ultimately for consideration to the Select Committee. It is clearly there. If I want to request the House to recommit to the Select Committee, what is the way? That is the position.

Mr. Speaker: This Bill is now under consideration before the House Under Rule 128-E, after the presentation of the report of the Regional committee on a bill, the member-in-charge may move that the bill as reported by the Regional Committee, be taken into consideration. That is the stage that the bill is before the House. Provided that any member of the Assembly may object to its being tāken into consideration if a copy of the report has not been made available for the use of members for seven days and such objection shall prevail, unless the Speaker allows the report to be taken into consideration. After the report is received, the Finance Minister has moved this motion. It has come from the Regional Committee.

Sri Tenneti Viswanadham: It is not a regional bill which affects Telangana area.

Mr. Speaker: That stage is passed. When a member in charge of a bill moves that the Bill be taken into consideration, any member may move that the bill be recommitted to the Select Committee.

The other amendment which you have given notice of is in order and that is why it has been admitted. This particular amendment does not arise at this stage. That stage has passed.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య: ఇది రీజినలు కమిటీద్వారా వచ్చింది కనుక ఆ రిపోర్టు మీద రీజినల్ కమిటీకి వెళ్ళాలి అన్నాము.

Mr. Speaker : I am sorry, the time is over.

The House will now adjourn and meet again at 8-30 a. m. on Monday, the 2nd December, 1963.

1.32 P.M. The House then adjourued till Half past Eight of the Clock on Monday, the 2nd December, 1963.